

Copenhagen Business School

Samspilseffekterne mellem private og offentlige pensioner

**Hovedopgave
HD Finansiell Rådgivning
2. maj 2017**

**Skrevet af
Niclas Hofman-Klixbüll**

**Vejleder
Niels Henrik Lehde Pedersen**

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING.....	3
PROBLEMIDENTIFIKATION.....	3
PROBLEMFORMULERING.....	3
AFGRÆNSNING.....	4
OPGAVENS STRUKTUR.....	5
BAGGRUNDEN FOR DET DANSKE PENSIONSSYSTEM	6
PENSIONSSYSTEMETS MÅL OG INDRETNING	7
DE OFFENTLIGE PENSIONER	9
DE OFFENTLIGES PENSIONERS PRÆSTATION	9
ARBEJDSMARKEDSPENSIONER	10
INDIVIDUEL OPSPARING TIL PENSION	12
PENSIONSPOLITISKE UDFORDRINGER.....	13
DELKONKLUSION	14
BESKRIVELSE AF OFFENTLIGE YDELSER	15
EFTERLØN	16
<i>Beregning af efterløn + optjening af skattefri præmie</i>	<i>17</i>
<i>Modregning i efterløn.....</i>	<i>17</i>
FOLKEPENSION.....	19
PENSIONSTILLÆGGET	19
BOLIGSTØTTE	22
HELBREDSTILLÆG OG SUPPLERENDE PENSIONS YDELSE	23
<i>Supplerende ydelse</i>	<i>25</i>
DELKONKLUSION	25
UDLIGNINGSSKATTEN.....	25
PENSIONSPRODUKTER.....	26
RATEPENSION.....	27
<i>Udbetaling</i>	<i>28</i>
<i>Udbetaling ved tabt erhvervsevne</i>	<i>28</i>
<i>Udbetaling ved dødsfald.....</i>	<i>28</i>
<i>Investering.....</i>	<i>29</i>
<i>Modregning i offentlige ydelser.....</i>	<i>29</i>
<i>Giver det mening at betale til en ratepension ?.....</i>	<i>29</i>
<i>Delkonklusion.....</i>	<i>33</i>
LIVSVARIG LIVRENTE	34
<i>Fradragsregler</i>	<i>34</i>
<i>Fradrag på privat indbetalt livsvarig livrente.....</i>	<i>34</i>
<i>Misligholdelse.....</i>	<i>35</i>
<i>Fradrag på firmaindbetalt livsvarig livrente.....</i>	<i>36</i>
<i>Udbetaling</i>	<i>36</i>
<i>Udbetaling ved død.....</i>	<i>36</i>
<i>Modregningsregler og forrentning.....</i>	<i>36</i>
<i>Delkonklusion.....</i>	<i>36</i>
ALDERSOPSPARING	37
<i>Modregning i offentlige ydelser.....</i>	<i>37</i>
<i>Vurdering af aldersopsparing.....</i>	<i>38</i>

<i>Delkonklusion</i>	38
OPSPARINGSTYPER	39
DEN NYSTIFTEDE FAMILIE MED GÆLD	39
DELKONKLUSION	49
DEN LO-ANSATTE	49
<i>Øremærkning af 5 % til aldersopsparing</i>	54
<i>Fuld omlægning til aldersopsparing</i>	57
<i>Delkonklusion</i>	59
DEN LAVTLØNNEDE ÆLDRE UDEN VÆSENTLIG PENSION	59
<i>Delkonklusion</i>	65
DEN VELHAVENDE TOPSKATTEBETALER MED FAMILIE.....	66
<i>Delkonklusion</i>	69
DELKONKLUSION "OPSPARINGSTYPER"	69
2025-PLAN	70
TVANGSOPSPARING	71
<i>Egen vurdering af tvangsopsparing</i>	71
JOBFRADrag OG PENSIONSbonus	72
NY ALDERSOPSPARING.....	76
<i>Egen vurdering af den nye aldersopsparingslivrente</i>	77
DELKONKLUSION	78
KONKLUSION	79
PERSPEKTIVERING	81
LITTERATURLISTE	82
BØGER.....	82
ARTIKLER.....	82
BILAG	83

Indledning

I dagens Danmark er livet groft sagt bygget op omkring en indlærings- og uddannelsesproces i de første tyve år af ens liv, herefter vil langt størstedelen af alle danskere starte op med deres første rigtige fuldtidsjob. Mens man arbejder finansieres ens daglige omkostninger og levetid forbrug via ens månedlige indtægt – her taler vi om husleje, mad, elregninger, transportudgifter osv.

Så længe man er på arbejdsmarkedet vil den korrekte budgettering betyde, at man hver måned kan betale sine udgifter, da ens boligstørrelse, bilkomfort og rejsedestinationer er sat ud fra omfanget af ens budget.

Men hvad sker der egentlig når man ikke har sin faste månedlige indtægt mere ? Hvad skal man leve af i de sidste måske tyve år af ens liv ? Den danske velfærdsstat bliver af flere prominente politikere kaldt verdens bedste velfærdssystem. Dette indebærer muligheder for uddannelse, frit tilgængeligt hospitalsbesøg samt overførselsindkomster til dem, der ud fra regelsættet, har behov for dette.

Pensionsalderen bliver også til dels finansieret af den danske stat, da næsten alle danske statsborgere har mulighed for at få tilkendt den danske folkepension. Folkepensionen i Danmark er delt op i fast grundbeløb og et indkomstspecifikt tillægsbeløb. Samtidig kan man modtage ældrecheck, boligstøtte og andre mindre sociale ydelser. Denne udmærkede løsning har dog sine faldgrupper, da indbetaling til egen opsparing kan få konsekvens for alle indkomst- og formuespecifikke udbetalinger.

Fradragsregler, modregningsregler og udbetalingsløsninger er for de fleste danskere en fuldkommen umulig opgave at danne sig et overblik over. Og kan det virkelig være rigtigt at man bliver straffet for selv at spare op på sin egen private pensionsopsparing ?

Denne afhandling vil forsøge at skabe et holistisk overblik over effekten af sammenspilproblemerne ved at opspare til pension i et land som har velfærden i højsædet.

Problemidentifikation

Det er et problem for det danske pensionssystem, at gennemsigtigheden i både opsparings- og nedsparingsfasen er utrolig lav. Dette er et problem da egen pensionsopsparing kan medføre brandbeskatning.

Problemformulering

Hvad er effekten af samspilproblemerne mellem den private pensionsopsparing og regelsættet fra de offentlige ydelser ?

For at kunne besvare ovenstående spørgsmål ønsker jeg at besvare følgende undersøgelsesspørgsmål:

1. Hvad er baggrunden for det danske pensionssystem?
2. Hvilke pensionsprodukter er det muligt at indbetale til og hvordan er sammenspillet med de offentlige ydelser?
3. Hvilke økonomiske konsekvenser kan det få for specifikke indkomsttyper i Danmark?
4. Hvordan vil 2025-planen påvirke samspilseffekterne?

Afgrænsning

Denne opgaves primære fokus er at optimere indenfor de skattemæssige rammer på pensionssiden og derfor indgår beskrivelse og analyse af livsforsikringer og invalideforsikringer meget begrænset. Offentlige ydelser såsom folkepension og efterløn har specifikke overgangsregler for personer i bestemte aldersintervaller. Eksempler på dette kan være modregningsregler i efterlønnen for personer født før 1. januar 1956 og modregning af pensionstillægget for personer, der er samlevende før 1. marts 1999, og blev pensioneret før 26. april 1990. Disse overgangsregler bliver som udgangspunkt ikke taget med i overvejelser for optimal opsparing.

Personer som har lyst til at arbejde længere og dermed udskyde opstarten af folkepension kan opsætte deres folkepension for at få højere årlig udbetaling. Denne mulighed indgår ikke i analysen af indkomsttyper.

I reglerne for efterløn er der afgrænset for detaljerne om størrelsen af udbetaling afhængig af alder og fratrækningsdag. Der er ligeledes ikke blevet beskrevet om betingelserne for at få efterløn som fuldstidsforsikret.

Ved pensionering er der mange offentlige ydelser, som kan komme i spil og derfor har jeg valgt at afgrænse mig fra enkelte af dem. Lån til betaling af ejendomsværdiskat, varmetillæg, medielicens, transport og forebyggende hjemmebesøg er derfor ikke beskrevet i denne opgave.

Boligstøtte er en fælles betegnelse for de tilskud man kan søge til sin husleje, eller lån til betaling af beboerindskudslån. Under emnet boligstøtte er der afgrænset for betegnelsen "boligyldelse", som er tilskud til folkepensionister tilkendt før 1. januar 2003. Reglerne for hjemmeboende børns indflydelse på beregningen af boligstøtte er ligeledes ikke inddraget.

Under afsnittet "Pensionsprodukter" er der ikke gennemgået alternative livrenter såsom opsatte livrenter og korte livrenter.

Personer med egen virksomhed nævnes kort, men der bliver ikke gennemregnet samspilsproblemer for dem. Udbetaling af ATP ved pensionering er ikke valgt medtaget, da beløbet er af relativ lav størrelse. Denne udbetaling modregnes også efter samme regler som ratepension og livsvarig livrente.

Ved indbetaling til frie midler, så kan man også optimere ved at realisere sine aktier til den lave beskatning på de 27 % hvert år. I denne opgave realiseres hele formuen opsparret i frie midler ved pensionering. Ved optagelse af boliglån, opsparing på pension og opsparing i frie midler, så er der set bort fra gebyrer, transaktionsomkostninger, fondsomkostninger, salærer, provision etc.

Opgaven holder sig primært til samspilseffekterne mellem offentlige og private pensioner. Selvom opsparing i bolig bliver nævnt, så gennemgås ikke analyse af ejendomskat og ejendomsværdiskat. Der er afgrænset for beskrivelse og inddragelse af det skrå skatteloft.

Opgavens struktur

Opgaven er bygget op omkring en beskrivende, analyserende og perspektiverende del.

- Det danske pensionssystem
- Beskrivelse af de offentlige ydelser ved efterløn og pension
- Pensionsprodukter
- Optimal opsparing for forskellige indkomsttyper
- Samspilseffekter ved 2025-planen

Den beskrivende del af opgaven giver læseren et indblik i de tanker, som ligger bag det danske pensionssystem, herudover, hvilke konsekvenser eventuelle ændringer i reglerne vil medføre.

Ydermere består den beskrivende del af en udførlig forklaring af de nuværende pensionsprodukter samt samspillet mellem produkterne og de offentlige pensioner.

I den analyserende del vil der foretages en sammenfatning af de to første afsnit for at analysere de enkelte indkomsttyper. Med dette menes der, at jeg vil tage udgangspunkt i nogle af de typiske indkomsttyper, som eksisterer i Danmark og ydermere vil jeg kigge på den enkeltes opsparing, gæld, modregningsregler, SKAT mm. både i opsparings- og nedsparingsfasen.

Den optimale pensionsløsning vil være meget forskellig alt efter hvad man tjener, hvor stor gæld man har og hvor meget man har sparet op i forvejen. Jeg vil derfor kigge på optimale sammensætninger for LO-personer, den velhavende topskattebetaler, den lavtlønnede ældre uden væsentlig pension og den nystiftede familie med gæld i hus.

Ud fra de enkelte indkomsttyper vil jeg lave en gennemført skatteberegning, som viser fordele og ulemper ved skattebesparelser og modregninger i offentlige ydelser.

Der er mange forskellige offentlige ydelser i det danske velfærdssystem og der er flere i spil når man taler om pensionsopsparing. I denne opgave vil jeg analysere virkemåde og samspilseffekter på folkepensions grundbeløb + tillæg, efterløn, beskæftigelsesfradrag, ældrecheck, boligstøtte samt kort berøre helbrestillæg, supplerende pensionsydelse og personlige tillæg.

Den sidste del af analysen vil tage udgangspunkt i 2025-planens effekt på de nuværende samspilseffekter. Dette bliver gjort for at danne et overblik over de fremtidige udfordringer for den pensionsopsparende dansker.

Der er kommet flere bud på bordet, som indebærer¹:

- Gradvis indførelse af en obligatorisk pensionsopsparing for personer uden eller med meget begrænset pensionsudbetalinger
- Pensionsbonus. Personer med indkomst over 300.000 kr. får et ekstra jobfradrag, hvis de sparer op til deres alderdom
- Ny aldersopsparingsordning som skal øge tilskyndelsen til at spare op til sidst i arbejdslivet.

Ovenstående tiltag vil blive beskrevet og konsekvenserne for sammenspilseffekterne vil blive analyseret.

Baggrunden for det danske pensionssystem

Beskrivelsen af baggrunden for det danske pensionssystem er inspireret af pensionskommissionens rapport "Det danske pensionssystem – internationalt anerkendt, men ikke problemfrit" fra januar 2015, regeringens 2025-planen og egne beskrivelser, tanker og holdninger.

Det danske pensionssystem er anerkendt på internationalt plan. Allerede tidligt har Danmark fået opbygget et robust pensionssystem, som kan levere rimelige og holdbare pensioner på kort og lang sigt. Dette sikres igennem offentlige pensioner, arbejdsmarkedspensioner og private pensionsordninger². For at finansiere de offentlige pensioner har Danmark gennemført reformer og dermed sikret sig, at der var råd til den stigende levealder.

Den danske pensionskommission udtaler at det danske system befinder sig i en modningsproces, som er på vej fra et en-strengt til et fler-strengt pensionssystem³. Finansieringen af pensionen for danskere har i overvejende grad været offentligt og skattefinansieret, men denne tendens er ved at ændre sig. Udover de velkendte arbejdsmarkedspensioner har de fleste jobs nu integreret en obligatorisk pensionsordning til deres ansatte, hvilket gør at mange flere sparer op til deres pensionsalder udover de offentlige ydelser som er tilgængelige.

Arbejdsmarkedspensionernes fremtræden har været meget tydelig. Den store udbredelse af arbejdsmarkedspensioner ses ikke som en del af en samlet plan, men nærmere en gunstig

¹ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025_s.183

² Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 1

³ Ibid.

⁴ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025_s.187

pakkeløsning, som udover opsparing også har åbnet muligheden for billigere forsikringsløsninger ved blandt andet død og invaliditet⁴.

Pensionssystemets mål og indretning

Succesen bag det danske velfærdssamfund er blandt andet at der sikres rimelige pensioner for de ældre medborgere. Helt grundlæggende, så skal pensionssystemet opfylde minimumskravene for levestandarden for pensionisterne i Danmark. Samtidig skal levestandarden helst ikke falde markant når man trækker sig fra arbejdsmarkedet.

Det danske pensionssystem kan deles op i tre søjler:

Den første søjle indeholder de offentlige pensioner. Her snakker vi om folkepension og en række målrettede offentlige ydelser til ældre. Finansieringen af de offentlige pensioner sker primært gennem skatteindtægter og dette sikrer at alle pensionister har et vist forsørgelsesgrundlag i gennem hele deres pensionstilværelse.

Grundstenen i det offentlige pensionssystem er folkepensions grundbeløb⁵. Udover folkepensionens grundbeløb er der for pensionisterne også mulighed for at modtage en række offentlige ydelser, som supplerer op for dem, der er økonomisk ringere stillede. Dette vil typisk være personer med lave eller mellemstore indkomster, som har mulighed for at benytte disse.

Om man kan få tilkendt de supplerende ydelser afhænger af indkomst- og pensionsstørrelse.

De supplerende ydelser indeholder pensionstillægget, den supplerende pensionsydelse (ældrechecken) samt andre målrettede sociale ydelser såsom boligydelse, varme- og helbredstillæg mv., som udover indkomst også afhænger af konkrete udgifter til husleje, varme- eller sundhedsudgifter.

Første søjle indeholder også ATP. ATP er en lovpligtig livslang pension, som udbetales fra folkepensionsalderen til døden indtræffer. ATP har egentlig mange af de samme karakteristika, som arbejdsmarkedspensionen, da denne er obligatorisk, individuel, bidragsbaseret og reguleres af arbejdsmarkedets parter⁶. Dog er denne placeret under søjle 1, da det er en lovbasert ordning, som omfatter lønmodtagere og modtagere af overførselsindkomster⁷.

Udbetalingstidspunktet følger regler for folkepensionen.

⁴ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025 s. 187

⁵ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025 s. 187

⁵ Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 5

⁶ Ibid.

Den anden søjle består af arbejdsmarkedspensioner, som er frivillige aftaler indgået mellem arbejdsmarkedets parter, men de er obligatorisk for den enkelte, som er omfattet af overenskomsten⁸. Arbejdsmarkedspensionerne er bidragsbaseret og størrelsen af indbetalingerne afhænger derfor af den enkeltes løn. På denne måde sikrer man at dækningen ved pensionering nogenlunde stemmer overens med den enkeltes erhvervsindkomst før pensionering.

Ved pensionering består udbetalingen af den enkeltes egne indbetalinger samt den opnåede forrentning. Ens arbejdsmarkedspension kan derfor ses som ens egen pension og adskiller sig på denne måde fra de offentlige pensioner.

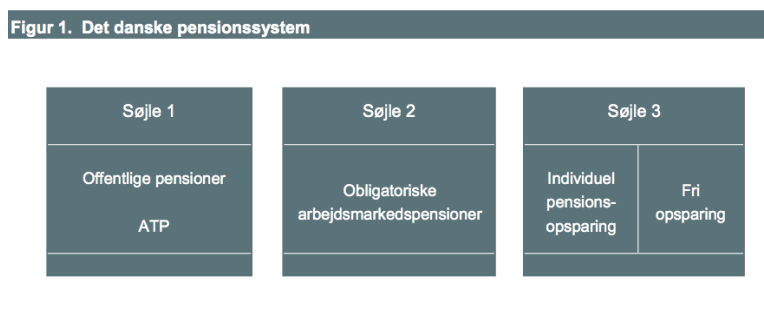
Dette medvirker også til lavere offentlige udgifter, da den enkelte person sparer op til sin pension selv og dermed medfinansierer sin egen alderdom i stedet for, at pensionsudgifterne blot er skattefinansieret.

Den tredje søjle indeholder den private opsparing, der er individuel og dermed frivillig for den enkelte. Det kan være opsparing i egne pensionsordninger via job eller privat, men også opsparing i frie midler eller i friværdi⁹.

Overordnet set skal de tre søjler opfylde hvert deres individuelle mål, som beskrevet nedenunder og vist i "Figur 1":

De offentlige pensioner (søjle 1) skal sikre en vis levestandard, arbejdsmarkedspensioner (søjle 2) skal sikre et vist rimeligt forhold mellem den enkeltes indtægt før og efter pensionstidspunktet og den individuelle pensionsopsparing samt frie opsparing (søjle 3) giver den enkelte mulighed for yderligere at tilpasse sine individuelle behov for at opnå den ønskede levestandard på pensionstidspunktet.

"Figur 1" fra Pensionskommissionens rapport¹⁰.

⁸ Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 2

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid. s. 3

De offentlige pensioner

Folkepensionens grundbeløb er grundstenen i det offentlige pensionssystem. Denne udbetales fra folkepensionsalderen og til døden indtræffer. Alle har mulighed for at få folkepensionens grundbeløb forudsat at man ikke har en høj erhvervsindkomst samt opfylder krav til opholdstid i Danmark¹¹. Udover det offentlige grundbeløb kan den enkelte supplere op med andre tillægsydelser. Disse supplerende ydelser er dog afhængige af indkomstmæssige forhold samt formueforhold og individuelle behov.

I nedenstående tabel 1 ses ydelserne i første kolonne, hvor de alle er delt op ud fra om de bliver påvirket af erhvervsindkomst, anden indkomst, formue eller behov.

”Figur 2” fra Pensionskommissionens rapport¹².

Ydelser	Erhvervsindkomst	Anden indkomst	Formue	Behovsbestemt
Folkepensionens grundbeløb	X			
Folkepensionens pensionstillæg	X	X		
Ældrecheck	X	X	X	
Varmetillæg	X	X		X
Boligyldelse og helbredstillæg	X	X	X	X

Kilde: Se www.pensionskommissionen.dk/arbejdet/det-danske-pensionssystem for nærmere dokumentation.

Regler er dog lavet for at blive ændret. På nuværende tidspunkt er reglerne som foreskrevet, men der kan forekomme politiske ændringer og hvem ved, hvordan de offentlige ydelser ser ud om tredive år? Et af de store spørgsmål for den yngre generation på arbejdsmarkedet er om man tror på folkepensionens eksistens når de skal på pension langt ud i fremtiden. Hvis de ikke tror på dette, så kræver det ekstra pensionsopsparing igennem arbejdsmarkedspension, firmapension eller privat opsparing.

De offentlige pensioners præstation

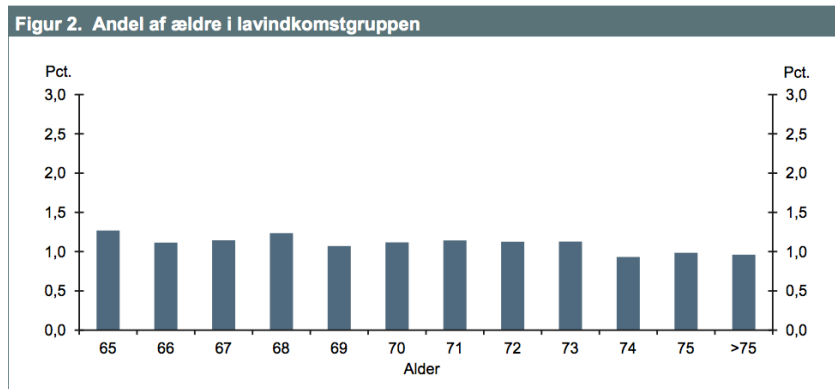
I det følgende vil jeg kigge på hvordan de offentlige pensioner egentlig præsterer ud fra deres fordelingspolitik. Det er et formål for velfærdsmodellen at sikre rimelige levevilkår for alle ældre i samfundet. Dette er også årsagen til de fattigste kan få tilkendt flere supplerende ydelser. En måde at måle på om fordelingspolitikken er rimelig er via en undersøgelse, som viser hvor mange ældre, der befinder sig under lavindkomstgrænsen i et enkelt år.

¹¹ Sociale ydelser s. 163 – indeholder alle gældende vilkår vedr. bopæl og bopælstid samt sidestillinger heraf.

¹² Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 4

Som det fremgår af nedenstående figur fra pensionskommissionen 2015, så ligger andelen af ældre på 65 år eller derover under lavindkomstgrænsen på omkring 1 %.

”Figur 3” fra pensionskommissionens rapport¹³.

De offentlige pensioner sikrer altså, at 99 % af alle danske pensionister holder sig over den danske lavindkomstgrænse og bruges den officielle fattigdomsgrænse som målestok, er der endnu færre over 65 år, der er omfattet.¹⁴ Hertil oplyser pensionskommissionen, at størstedelen af dem, som befinder sig i den ene procent typisk ikke har boet i Danmark længe nok til at modtage den fulde pensionsydelse. Disse går under betegnelsen brøkpensionister¹⁵.

Pensionskommissionen konkluderer, at de offentlige pensioner præsterer godt som et værn for pensionister med dårlige økonomiske vilkår¹⁶.

Arbejdsmarkedspensioner

”Arbejdsmarkedspensionerne er aftalt som led i et ansættelsesforhold eller ved kollektiv overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter”¹⁷.

Både i den offentlige sektor samt bl.a. LO/DA området er arbejdsmarkedspensionerne fastlagt ved kollektiv overenskomst¹⁸.

Udover dette, så har mange virksomheder tegnet obligatoriske pensionsordninger til deres ansatte som led i ansættelsesforholdet.

¹³ Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 5

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

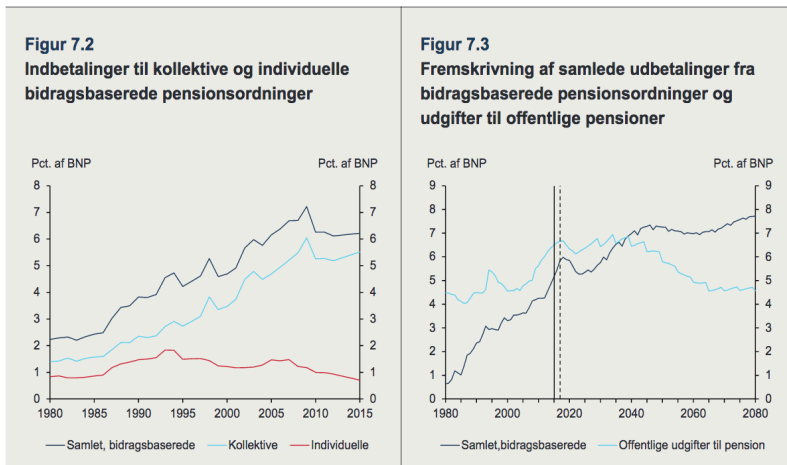
¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid., s. 6

¹⁸ Ibid., s. 6

Arbejdsmarkedspensioner har siden starten af 1980'erne bidraget til danskernes samlede pensionsopsparing. I 1990'erne tog indbetalinger til arbejdsmarkedspensionerne for alvor fat og siden hen er de samlede indbetalinger til ordningerne steget gevaldigt. I 2025-planen er der indsat en figur som viser udviklingen af indbetalingerne til kollektive og individuelle bidragsbaserede pensionsordninger.

"Figur 4" fra regeringens 2025-plan¹⁹.

Eftersom opstarten af arbejdsmarkedspensioner først rigtig startede op i 1990'erne, så er der stadig rigtig mange, som ikke har indbetalt de oftest obligatoriske 12 % i pension, gennem hele deres arbejdsliv. Der vil derfor stadig gå mange år, før alle pensionister, som er dækket ind under arbejdsmarkedspensionerne vil have indbetalt de gældende bidragssatser hele deres arbejdsliv²⁰. Det vurderes i 2025-planen, at når ovenstående er opfyldt, så vil pensionssystemet i Danmark være fuldt modnet, hvilket forventes at ske omkring 2060 på indbetalingssiden og 2080 på udbetalingssiden²¹.

Som de offentlige pensioner er strikket sammen nu må dette forventes, at reducere udgifterne til navnlig pensionstillægget og ældrechecken betragteligt.

Som det ses i ovenstående figur fra 2025-planen forventes udbetalingerne fra de bidragsbaserede ordninger, at overstige udbetalinger fra offentlige pensioner i 2040.

¹⁹ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025%20-%20et%20st%C3%A6rkere%20danmark_web.pdf side. 190

²⁰ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025 s. 189

²¹ Ibid.

Arbejdsmarkedspensioner medvirker overordnet set til, at sikre pensionsudbetalinger, som læner sig op ad ens tidligere erhvervsindkomst.

Individuel opsparing til pension

Der er flere måder at spare op til sin pensionsalder på. Der er de skattebegunstigede pensionsordninger, men samtidig kan man også spare op via egen virksomhed, friværds og frie midler.

På de skattebegunstigede pensionsordninger er man underlagt kravet om binding indtil ens gældende pensionsalder mens de andre opsparingsformer er noget mere fleksible.

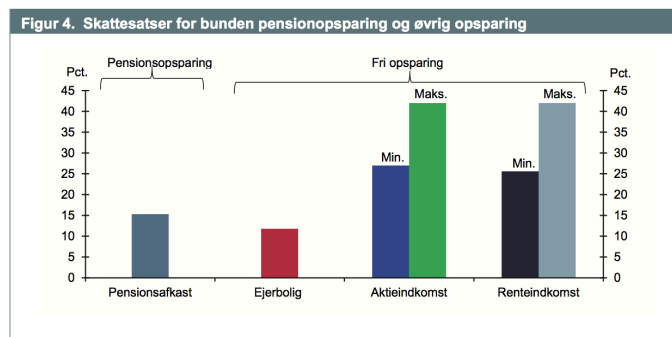
For den enkelte er det vigtigt at kigge på de skattemæssige vilkår, da der er stor forskel på tværs af opsparingsmuligheder.

Pensionsordninger er underlagt PAL-skat, ejendomme beskattes med ejendomsskat og ejendomsværdiskat, frie midler i aktier aktiebeskattes, frie midler i obligationer beskattes som kapitalindkomst, virksomheder beskattes enten efter almindelige personskatteregler, virksomhedsskatteordningen eller kapitalafkastskatteordningen.

Ovenstående opremsning af skattereglerne viser udmærket, hvilke problemer den enkelte investor står overfor når der skal vælges opsparing til alderdom.

Pensionskommissionen viser i nedenstående figur forskellene i beskatningerne

”Figur 5” fra Pensionskommissionens rapport²².

I gennem tiderne har skattebegunstigelserne på pensionsopsparingen varieret og skattebegunstigelser er nedbragt til væsentligt lavere niveau i dag end tidligere set. Ændringerne er sket løbende via skattereformer. Modstykket til skattebegunstigelsen har været, at opsparingen har været bundet til pension²³.

De øvre grænser, som der er indført på de forskellige opsparingsprodukter er foretaget for ikke at understøtte alt for gunstige forhold for personer med meget høje indkomster²⁴.

²² Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 9

²³ Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 6

²⁴ Ibid., s. 7

De gunstige forhold afhænger dog af om den enkelte person benytter sig af dem. Der findes eksempelvis et pensionsprodukt ved navn aldersopsparing, som på nuværende tidspunkt vurderes af både pensionskommissionen og regeringen som værende utrolig gunstigt for store dele af den danske befolkning. Så gunstigt at regeringen, ser det som en decideret trussel mod de offentlige udgifter og generelt hele det danske pensionssystem²⁵.

Som jeg senere vil analysere benyttes aldersopsparing i meget lille grad, hvilket nok skyldes det ugenomsigtige pensionssystem vi har opbygget i Danmark.

Pensionspolitiske udfordringer

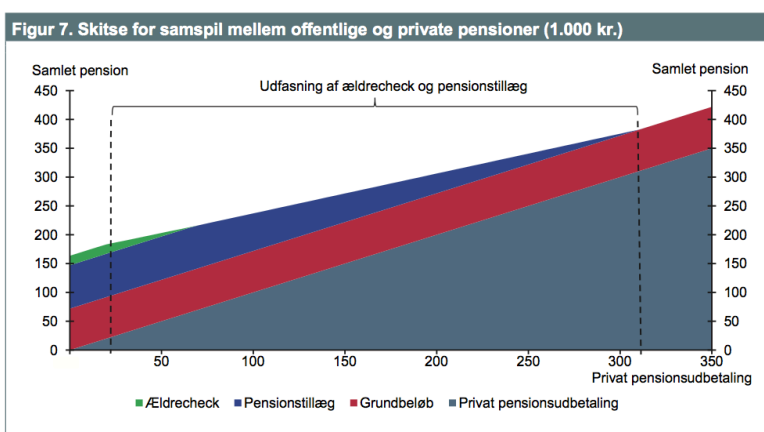
"Hovedprincipperne for pensionssystemet er rimelig klare. Fordelingsopgaven varetages gennem skattefinansierede offentlige pensioner, mens bidragsbaserede arbejdsmarkedspensioner sikrer pensionernes dækningsgrader i forhold til indkomsten som erhvervsaktiv." (Pensionskommissionen)²⁶.

Udover dette så kan den enkelte supplere op ud fra egne behov via opsparing i skattebegünstigede pensionsordninger, frie midler eller friværldi.

De pensionspolitiske udfordringer opstår, da samspillet mellem de offentlige ydelser og den private pensionsopsparing giver modregninger i form af udbetalinger for den enkelte pensionist.

Som vist i nedenstående figur, så bidrager de offentlige ydelser til en fast minimums indkomst for alle.

"Figur 6" fra Pensionskommissionens rapport²⁷.

Kilde: Se www.pensionskommissionen.dk/arbejdet/det-danske-pensionssystem for nærmere dokumentation.

²⁵ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025 s. 197

²⁶ Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 14

²⁷ Ibid. s 15

Samtidig viser figuren også, hvornår de supplerende ydelser begynder at bortfalde.

Det er vigtigt, at forstå synergien i dette "spil". Reglerne lige nu afspejler den fordelingspolitik, som er fundet mest rimelig. Alle skal have et grundbeløb for at kunne opretholde en vis levestandard, men er man samtidig bedre økonomisk stillet, så forsvinder sikkerhedsnettet så småt. Det giver anledning til flere spørgsmål. *"Hvor store skal tillæggene være? Ved hvilken størrelse af private pensioner skal supplerende ydelser reduceres? Og hvor hurtig skal denne reduktion forløbe?"*²⁸

I forbindelse med ovenstående spørgsmål er det interessant, at se på hvilke pensionspolitiske konsekvenser ved at øget egen opsparing giver lavere ydelser fra det offentlige:

1. Hvis en person har privat opsparing, som befinder sig lige under intervallet for modregning, så vil øget opsparing givet mindsket offentlig pension. Denne person vil altså blive økonomisk straffet for at spare yderligere op selv.
2. Hvis man har lyst og overskud til at arbejde et år længere, hvilket betyder at man skyder pensionsalderen, så vil man yderligere spare op i dette år via sin arbejdsmarkedspension. Dette kan også skubbe den enkelte over modregningsintervallet.

Ovenstående konsekvenser kan altså betyde at incitamentet for at spare op selv samt ønsket om at arbejde længere tid mindskes grundet økonomiske dårlige følger.

Ud fra ovenstående opbygning af velfærdssamfundets folkepension, så henleder dette til to mulige tiltag:

1. Man kan udstrække udfasningen af tillæggene, hvilket vil betyde at de først bortfalder ved en højere privat pension end hvad gældende er nu. Dette vil skabe en mindre skarp modregning, som giver flere danskere supplerende ydelser. Konsekvensen af dette vil være højere offentlige udgifter til pension.
2. Omvendt kan man gennemføre udfasningen hurtigere, hvilket betyder at tillæggene bortfalder ved et lavere niveau for private pensioner. Dette vil skabe en skarpere modregning. Konsekvensen af dette vil være lavere offentlige udgifter til pension, men vil samtidig skabe større ulighed i det danske samfund grundet større indkomstforskelle.²⁹

Delkonklusion

Samspilsproblemerne mellem de offentlige og private pension er et problem, som er meget svært at få bugt med i det danske samfund. Man skal hele tiden prøve at finde den rette balance mellem

²⁸ Pensionskommissionens rapport januar 2015 s. 14

²⁹ Ibid. s. 15

sikkerhedsnettet og incitamentet til at spare op til pension. Indfører man en mindre skarp modregningen af gældende offentlige ydelser, så øger man incitamentet til at spare op til egen pension, men dette vil samtidig belaste de offentlige finanser. Hvis man omvendt indfører en skarpere modregning, så sparer det offentlige ganske vist nogle pensionsudgifter, men dette skaber samtidig større ulighed.

Den nuværende regering forventer, at når den enkelte person har opsparet til pension hele sit arbejdsliv, så oplever vi alle et fuldt modnet pensionssystem. De private udbetalinger fra pensionssiden vil her overgå de offentlige udbetalinger og den enkelte person vil være mindre afhængig af de offentlige ydelser.

Vejen dertil vil hele tiden kræve justeringer i forhold til de enkeltes økonomi, hvis man stadig ønsker at holde under 1 % af pensionisterne over fattigdomsgrænsen samtidig med, at man opretholder/øger incitamentet til at spare op til pension.

Det nuværende system er ekstremt komplekst og på ingen måde gennemsigtigt for den enkelte person. Mange oplever brandbeskatninger grundet manglende information eller kompetence.

Kompleksiteten medfører en række problemer, som gerne skal imødekommes bedst muligt, da det ikke er muligt for de fleste borgere at gennemskue et så uigennemsigtigt system, som det vi oplever på nuværende tidspunkt. Den viden det kræver at skabe det fulde overblik for at undgå brandbeskatninger kan umiddelbart kun tilegnes de få, men det bør være et mål at alle danskere kender hovedtrækkene i problemstillingerne ved at spare op til pension på de forkerte tidspunkter.

Et system, som er så svært at gennemskue – også for eksperter – har plads til forbedringer.

Beskrivelse af offentlige ydelser

Det danske velfærdssamfund tilbyder flere offentlige ydelser, som udbetales alt efter personlige formue- og indkomstforhold. For at skabe et overblik over, hvilke udbetalingsmuligheder der findes for den enkelte dansker, så vil jeg gennemgå de væsentligste virkemåder, de gældende satser og modregningsregler for hver enkelt ydelse.

I dette afsnit er der primært taget udgangspunkt i bogen "Sociale ydelser 2017", som er et opslagsværk, der udgives årligt og beskriver alle offentlige ydelser.

De gældende offentlige ydelser som jeg gennemgår er følgende:

- Efterløn

- Folkepensionens grundbeløb
- Pensionstillægget
- Boligstøtte
- Helbredstillæg
- Supplerende pensionsydelse – ældrecheck
- Personlige tillæg

Efterløn

Den første ydelse som vil blive gennemgået er efterløn. Dem som vælger at betale efterlønsbidrag kan trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet tidligere og få udbetalt efterløn fra sin a-kasse når efterlønsalderen er opnået.

Efterlønsalderen afhænger af hvornår man er født og stiger gradvist desto senere man er født. Gældende efterlønsaldre fremgår af nedenstående skema.

Født	Efterløn	Folkepension ³⁰
Frem til 1954	60 år	65 år
01.01.1954 - 30.06.1954	60½ år	65½ år
01.07.1954 - 31.12.1954	61 år	66 år
01.01.1955 - 30.06.1955	61½ år	66½ år
01.07.1955 - 31.12.1955	62 år	67 år
01.01.1956 - 30.06.1956	62½ år	67 år
01.07.1956 - 31.12.1958	63 år	67 år
01.01.1959 - 30.06.1959	63½ år	67 år
01.07.1959 - 31.12.1962	64 år	67 år

Er man født 1. januar 1967 eller senere justeres efterlønsalderen ift. den forhøjede levealder og dermed bliver den højere end 65 år.

Efterlønnens størrelse afhænger af hvornår man går på efterløn og regnes med udgangspunkt i arbejdsløshedsdagpengesatsen.

2017	Fuldtidsforsikrede	Deltidsforsikrede
100 pct. dagpengesats	220.740 kr.	147.160 kr.
91 pct. dagpengesats	200.980 kr.	133.900 kr.

Sociale ydelser 2017³¹

Om der regnes med 100 % eller 91 % dagpengesats afhænger af hvornår man er født og hvornår man går på efterløn.

³⁰ <https://www.hk.dk/akasse/emner/efterloensalder>

³¹ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 144

Beregning af efterløn + optjening af skattefri præmie

Personer som er født før den 1. juli 1959 kan få en højere efterlønssats ved at udskyde overgangen til efterløn. Dette kræver, at man arbejder et vist omfang fra man får efterlønnsbeviset. Det er ens fødselsdato der ligger grund for hvor langtid man skal arbejde for at optjene retten til en højere efterlønssats.

Er man født den 1. juli 1959 eller senere, så beregnes efterlønnen efter den maksimale dagpengesats. Er man født 1. januar 1956 eller senere, så bliver alle ens pensioner modregnet i efterlønnen, og man har ikke mulighed for at benytte to-års reglen.³²

Personer som er født før 1. januar 1956 samtidig med, at de har arbejdet mindst 3.120 timer fra de fik efterlønnsbeviset (2-årsreglen) kan opnå lempeligere modregning i efterlønnen³³.

Perioden man skal udskyde efterlønnen afhænger igen af ens fødselsdato. I nedenstående figur er reglerne for at opnå rettighederne skitseret.

"Figur 7" fra Sociale ydelser 2017

Født	Efterløn udskydes	Arbejdstimer fuldtidsforsikrede	Arbejdstimer deltidsforsikrede
Før 1. januar 1956	2 år (2-års reglen)	3.120	2.496
1. jan 1956 -30. juni 1956	18 mdr.	2.340	1.872
1. juli 1956 – 31. dec. 1958	12 mdr.	1.560	1.248
1. jan. 1959 – 30. juni 1959	6 mdr.	780	624

Det er muligt at optjene en skattefri præmie hvis man trækker sig delvist fra arbejdsmarkedet eller fortsætter med at arbejde uden at gå på efterløn. For hver gang man har arbejdet 481 timer, så har man optjent 13.244 kr. som fuldtidsforsikret og 8.830 kr. som deltidsforsikret.²

Man kan højst optjene 12 portioner i alt svarende til 158.928 kr. for fuldtidsforsikrede og 105.960 kr. for deltidsforsikrede.³

Modregning i efterløn

Opsparinger i private og arbejdsmarkedspension bliver modregnet i efterløn.

³² <http://www.ftf-a.dk/spoergsmaal-og-svar/efterloen/hvordan-bliver-min-pension-modregnet/>

³³ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 144

Det er yderst vigtigt at påpege at modregningen forekommer selvom man ikke får udbetalt sine pensioner. Det er alene optjeningen som giver modregning i efterlønnen.

Modregningen sker i hele efterlønsperioden og omfatter følgende produkter:³⁴

- Livrente, livsvarige pensioner med løbende udbetalinger
- Kapitalpensioner
- Ophørende livrenter
- Rateopsparing og ratepensioner med løbende udbetaling
- aldersopsparinger/aldersforsikringer, der omregnes (bruttoficeres)
- Indeksordninger og indekskontrakter
- Opsparing i Lønmodtagernes dyrtidsfond
- Tilsvarende udenlandske pensionsordninger
- Tjenestemandspensioner

Pensioner, der ikke modregnes i efterløn er:³⁵

- Arbejdsmarkedets tillægspension (ATP)
- Invalidepension, pension som følge af erhvervsevne tab, svagelighedspension fra tjenestemandstillæg
- Pensioner til efterlevende ægtefælle, samlever eller børn
- Pensioner erhvervet ved skilsmisse før efterlønsalderen

Udregningen for modregning i efterlønnen udregnes ved først at tage fem procent af depotværdien på pensionerne - dette er beregningsgrundlaget. Af beregningsgrundlaget tages herefter 80 %. Resultatet af nedenstående udregningen svarer til den årlige fratrækning af ens efterløn.³⁶

En pensionsopsparing på 1.000.000 kr. giver følgende modregning:

$$1.000.000 * 5\% = 50.000 \text{ kr.}$$

$$50.000 * 80\% = \mathbf{40.000 \text{ kr.}}$$

Overstiger ens samlede pensioner 5.200.000 kr. vil modregningen betyde at man ikke kan få udbetalt efterløn³⁷.

³⁴ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 150

³⁵ Ibid.

³⁶ <http://www.ftf-a.dk/spoergsmaal-og-svar/efterloen/hvordan-bliver-min-pension-modregnet/>

³⁷ Ibid.

Det er altså ikke en fordel, at have opsparet egen pension hverken privat eller gennem arbejde, hvis man ønsker at få fuldt eller til tider endda lidt udbytte af sin indbetalte efterløn. Udover dette, så er reglerne komplekse og detaljerede for den enkelte dansker, som ønsker at gå på efterløn. Sammenspilseffekten mellem egen pensionsopsparing og betaling til efterløn vurderes til at være dårlige, da ingen af de mulige opsparingsprodukter som eksisterer på pensionsmarkedet kan undgå at modregnes i efterlønnen.

Folkepension

Folkepensionen er som tidligere nævnt grundstenen i det offentlige pensionssystem. Satserne er delt op i et grundbeløb samt et tillæg, som er afhængig af om man er gift/samlevende eller reelt enlig.

Årlige satser folkepension 2017³⁸

Grundbeløb	73.920 kr.
Pensionstillæg gifte/samlevende	38.676 kr.
Pensionstillæg reelt enlige	78.612 kr.

Nedsættelsen af folkepensions grundbeløb sker kun, hvis pensionisten har arbejdsindtægt via personligt arbejde. Denne nedsættelse sker når ens arbejdsindtægt efter arbejdsmarkedsbidrag overstiger 316.200 kr. årligt. Folkepensions grundbeløb bortfalder helt ved en årlig lønindtægt på over 556.400 kr.³⁹

Reduktionen af grundbeløbet beregnes som 30 % af egen arbejdsindtægt over fradragsbeløbet. Grundbeløbet bliver altså ikke modregnet ved egen pensionsopsparing. Indbetaling til pensionsordninger mens man er folkepensionist kan omvendt betyde højere udbetaling, da man nedsætter sin indtægt ved indbetalingen som led i et ansættelsesforhold.

Sampilsproblemerne mellem egne pensionsordninger og folkepensionsgrundbeløb vurderes til at være fine, da det kun er fortsat arbejde, som kan modregnes i folkepensionen. Dog hjælper denne problematik ikke på at fastholde pensionister på arbejdsmarkedet.

Pensionstillægget

Pensionstillægget indtægtsreguleres ud fra ens egne samt ens samlever/ægtefælles indkomst. En pensionist, som er gift/samlevende med en person, som ikke modtager social pension fradrages halvdelen af ægtefællens/samleverens indtægter op til 218.400 kr. Indtægt derover indgår fuldt ud i beregningen.⁴⁰

³⁸ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 162

³⁹ Ibid., s. 166

⁴⁰ Ibid.

I det følgende eksempel vil jeg gennemgå en beregning af pensionstillægget:

Ægtefællens/samleverens samlede indtægter efter arbejdsmarkedsbidrag er 340.000 kr.

Fradrag i ægtefælle indtægt $218.400 \cdot 0,5 = 109.200$ kr.

Ægtefælle/samlevers indtægt indgår i beregningen af pensionstillægget med $340.000 - 109.200 = 230.800$ kr.

Det nedenstående skema viser fradragsbeløb og bortfaldsgrænser⁴¹.

Årlige satser 2017	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænse
Enlig	69.800 kr.	190.600 kr.
Reelt enlig	69.800 kr.	324.200 kr.
Gift/samlevende	140.000 kr.	260.800 kr.
Samgift/samlevende begge pensionister	140.000 kr.	381.700 kr.

Reduktionen af pensionstillægget beregnes forskelligt alt efter om man er enlig, reelt enlig, gift/samlevende eller gift/samlevende hvoraf begge er pensionister.

- Enlig reduceres med 32 %
- Reelt enlig med 30,9 %
- Gift/samlevende 32 %
- Gift/samlevende, hvor begge er pensionister 16 %

Lad os beregne en folkepension for en reelt enlig, som har en indtægt på 170.000 kr.⁴²

Folkepensionens grundbeløb	73.920 kr.
Indtægtsgrundlag	170.000 kr.
Fradragsbeløb	69.800 kr.
Beregningsgrundlag (Indtægtsgrundlag – Fradragsbeløb)	100.200 kr.

Nedsættelsen beregnes som 30,9 % af 100.200 kr. = 30.962 kr.

Reduceret pensionstillæg: 78.612 kr. – 30.962 kr. = 47.650 kr.

Den årlige beregning folkepension bliver derfor:

$$73.920 \text{ kr.} + 47.650 \text{ kr.} = \mathbf{121.570 \text{ kr.}}$$

⁴¹ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 165

⁴² Beregninger foretaget ud fra skema i "Sociale ydelser 2017" s. 167

Beregninger for gifte/samlevende med eller uden pensionist beregnes anderledes grundet det overførte fradrag.

Hvis man ser på et eksempel med en folkepensionist, der er gift med en ikke-pensionist, så bliver det meget svært at få udbetalt noget i pensionstillæg.

Der benyttes her samme eksempel med en indtægt på 170.000 kr. årligt fra privat pension og ATP samtidig sættes ægtefællens lønindtægt til 400.000 kr.⁴³

Nedenstående skema viser beregningen af pensionstillægget for folkepensionisten, som er gift med en ikke-pensionist.

	Folkepensionist	Ægtefælle	Samlet grundlag
Indtægt	170.000 kr.	400.000 kr.	
Fradrag i ægtefælle indtægt (218.400*0,5)		109.200 kr.	
Indtægt efter fradrag		290.800 kr.	
Fælles indtægtsgrundlag til beregning af pensionstillægget	170.000 kr.	290.800 kr.	460.800 kr.
Fradrag			140.000 kr.
Beregningsgrundlag nedrundet til hele hundrede			320.800 kr.
Nedsættelse af pensionstillæg (32 pct. af 320.800 kr.)	102.656 kr.		

Beregnet folkepension:

Pensionstillæg (38.676 kr. – 102.656) = 0 kr.

Grundbeløb 73.920 kr.

I ovenstående tilfælde vil der ikke blive udbetalt pensionstillæg, da de løbende ydelser overskrider bortfaldsgrænsen for udbetaling af pensionstillægget.

Det ses altså, at egen pensionsopsparing og ægtefælles indtægt har direkte økonomiske konsekvenser for folkepensions størrelse.

⁴³ Beregninger foretaget ud fra skema i "Sociale ydelser 2017" s. 168

Samspilsproblemerne vurderes her som værende dårlige – specielt for personer meget tæt på pensionsalderen med mindre eller ingen pensionsopsparing, da de kan opleve brandbeskatning på indbetaling til fradragsberettigede pensionsordninger.

Boligstøtte

Boligstøtte-lovgivningen er lang og kompleks, derfor vil jeg i dette afsnit kun skitsere reglerne for boligsikring.

Det er muligt for alle at søge boligstøtte til deres lejeboliger, men for folk som bor i andels- og ejerbolig kan det blandt andet også søges af folkepensionister. Boligstøtte bliver hermed interessant for denne opgave, da den kan påvirkes både i opsparings- og nedsparingsfasen.

Boligstøtten tilbydes på forskellig vis alt efter om man bor til leje eller i andel- og ejerbolig. I lejeboligen tilbydes det som tilskud, men man kun har lånemuligheder i andel- og ejerboliger.

Ved beregning af boligstøtte indgår:⁴⁴

- Husholdningens indkomst og formue
- Boligudgiftens størrelse
- Boligens størrelse
- Antallet af personer i husholdningen

Af ovenstående vil det følgende have fokus på "husholdningens indkomst og formue", som blandt andet indeholder følgende indkomster:⁴⁵

- Social pension
- Andre pensionsordninger (ATP og andre skattepligtige pensioner)
- Løn (fratrullet AMB, indbetalinger til ATP og fradragsberettigede pensionsordninger)

Det ses altså at folkepensionen, ATP og egen opsparret pension har effekt på størrelsen af boligstøtte, hvilket igen betyder man bliver straffet for egen pensionsopsparing.

Boligsikringen beregnes som forskellen mellem, på den ene side, 60 % af den årlige boligudgift, og på den anden side 18 % af husholdningens indkomsten over indkomstgrænse på 143.200 kr.⁴⁶

Det maksimale beløb for en enkelt husholdning er 3.532 kr. om måneden, hvor der er mulighed for forhøjelse, hvis man opfylder kriterier, som ikke er fundet nødvendige for denne opgave.

Det følgende skema viser en beregning af boligsikring:

⁴⁴ <https://www.aeldresagen.dk/viden-og-raadgivning/vaerd-at-vide/b/bolig/boligstoette/hvad-indgaar-i-beregning-af-boligstoette>

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 141

Husstandsindkomst	255.000 kr.
Husleje	65.000 kr.
Tillæg for vedligeholdelse af 90 m ² af 55 kr.	4.950 kr.
Beregnet samlet leje	69.950 kr.
Andel af boligudgift (69.950 *0,6)	41.970 kr.
Andel af indkomst (255.000*0,18)-	20.124 kr.
Beregning af boligsikring (41.970 -20.124)	21.846 kr.
Boligsikring månedligt	1.821 kr.

Igen tegner der sig et billede af en situation, hvor at egen pensionsopsparing giver modregning i offentlige ydelser og derfor vurderes samspilsproblemer mellem egen pension og boligstøtte også som værende dårlige. Igen er det specielt folk tæt på pensionsalder, som kan opleve brandbeskatning af ekstra indbetalt krone på pensionsordninger.

Helbredstillæg og supplerende pensionsydelse

Det er muligt for folkepensionister, at få tilkendt helbredstillæg og supplerende pensionsydelse. Begge sociale ydelser bliver beregnet med en personlig tillægsprocent, der er afhængig af egen og eventuelle ægtefælles/samlevers indkomst.

Som med alle andre offentlige ydelser sker der modregninger. Først og fremmest opgøres ens positive likvide formue, som herefter indgår i vurderingen af helbredstillæg og supplerende pensionsydelse. Det er ikke muligt, at modregne eventuel gæld i formuen. Pensionsopsparingers værdi indgår ikke i opgørelse af den likvide formue. Friværdi i ejerbolig og fritidshus indgår heller ikke beregningen⁴⁷.

Formuegrænsen for at få udbetalt helbredstillæg og supplerende ydelse er 84.300 kr.

Ægtefælles/samlevers formue indgår også i denne beregning.

Beregningen af den personlige tillægsprocent tager udgangspunkt i den enkelte pensionist samt eventuelt ægtefælle/samlevers samlede indtægtsgrundlag. Ved denne beregning kan man dog se bort for en arbejdsindtægt på 60.000 kr. årligt.

Modregningerne er igen opbygget med et fradragsbeløb og bortfaldsgrænser. Hvis pensionistens indtægt er mindre end fradragsbeløbet, er den personlige tillægsprocent 100.

⁴⁷ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 170

Tillægsprocenten bliver nedsat med 1 kr. hver gang indtægten overstiger fradragsbeløbet med 497 kr. for enlige og med 1.002 kr. for gifte/samlevende⁴⁸.

Årligt fradragsbeløb og bortfaldsgrænse

	Fradragsbeløb	Bortfaldsgrænser
Enlig	20.100 kr.	69.800 kr.
Gift/samlevende	39.800 kr.	140.000 kr.

Efter sundhedsloven er der flere ydelser som er tilskudsberettiget såsom fysioterapi og tandlæge. Helbredstillægget supplerer op omkring disse ydelser og giver pensionisten et ekstra tillæg. Hvis udgiften vurderes som nødvendig kan der også søges tilskud til eksempelvis briller. Dækningen udgår op til 85 % af pensionistens egne udgifter⁴⁹.

Eftersom at helbredstillægget udbetales med den personlige tillægsprocent, så er det ikke muligt at få udbetalt noget, hvis den personlige tillægsprocent er 0 eller som tidligere nævnt hvis man har en personlig formue på over 84.300 kr.

Eksempel

Hvis der tages et eksempel med en enlig folkepensionist, som har en indtægt på 60.000 kr. årligt ved siden af folkepensionen fra ATP og en privatpension. Denne person søger helbredstillæg for sine medicin regninger, som har kostet 1.000 kr.

$$\text{Indtægt } 60.000 \text{ kr.} - \text{fradragsbeløb } 20.100 \text{ kr.} = 39.900 \text{ kr.}$$

$$\frac{39.900}{497} = 80 \%$$

$$\text{Fuldt personligt tillæg på } 100 - 80 = 20 \%$$

I dette tilfælde vil kommunen altså hjælpe med 20 % af de 85 %, hvilket svarer til:

$$1000 * 0,85 * 0,20 = \mathbf{170 \text{ kr.}}$$

⁴⁸ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 170

⁴⁹ Ibid., s. 171

Supplerende ydelse

Den supplerende ydelse, i form af ældrecheck, er en årlig udbetaling for de økonomisk dårligt stillede. Denne ydelse beregnes også med udgangspunkt i den personlige tillægsprocent.

Det årlige beløb udbetales i januar måned og kan højst udgøre 16.900 kr. (2017) før skat pr. person.

Den fulde ældrecheck betales til pensionister med en formue under 84.300 kr.⁵⁰

Eftersom fradragsbeløb og bortfaldsgrænser beregnes ud fra den personlige tillægsprocent, så skal indtægter udover folkepensionen være lavere end 20.100 kr. for enlige og 39.800 kr. for gifte/samlevende. Er indtægten over fradragsbeløbet, så nedtrappes udbetalingsstørrelsen af ældrechecken for helt at bortfalde ved hhv. 69.800 kr. og 140.000 kr. i løbende årlige indtægter udover folkepensionen. Det er vigtigt at påpege at ældrechecken ikke modregnes i eventuelt boligstøtte eller folkepension.

Eksempel

Hvis vi igen tager et eksempel med en enlig folkepensionist, som har indtægt på 60.000 kr. årligt ved siden af folkepensionen fra ATP + privatpension og som har en likvid formue på under 84.300 kr., så vil udbetaling af ældrechecken se således ud:

$$16.900 \text{ kr.} \cdot 0,20 = \mathbf{3.380 \text{ kr. i årlig udbetaling}}$$

Delkonklusion

Som det fremgår af ovenstående beskrivelser og beregninger af de offentlige ydelser, så har vi bekræftet kompleksiteten fra delkonklusionen i første afsnit om baggrunden for det danske pensionssystem.

Der er mange offentlige ydelser i spil og alle med deres egen specifikke modregningsregler. Som vist i figuren fra pensionskommissionen, så kan ekstra indbetalt krone til pension påvirke boligstøtte, pensionstillæg, ældrecheck mm. og alt sammen på forskellige tidspunkter.

Udligningsskatten

I dette afsnit vil jeg kort beskrive udligningsskatten, da denne bliver relevant for senere afsnit.

Som et led i Forårspakken 2.0 blev udligningsskatten indført. Udligningsskatten er en ekstra skat, som bliver tillagt pensionsudbetalinger over 388.200 kr. (2017)⁵¹.

⁵⁰ Meldal, Birgitte "Sociale ydelser 2017" s. 171

⁵¹ <http://www.skm.dk/skattetal/satser/satser-og-beloebsgraenser/personskatteloven>

Udligningskatten er i 2017 så småt ved at have aftrappet helt og er i skrivende stund på 3 % af alle løbende udbetalinger såsom ratepension, livrenter, folkepension og ATP.

Udligningskatten bliver ikke pålagt kapitalpensioner og invalidepensioner.

Grænsen er reelt højere for ægtefæller, men der er samtidig mulighed for at overføre bundfradrag på til andet ægtefælle, hvis dette ikke er udnyttet.

Årsagen til at man indførte udligningskatten var for, at skabe lidt retfærdighed overfor de pensionsindskud som tidligere havde fradragsværdi på helt op til 59,5 %. Disse ordninger kan i værste fald blive beskattet med nuværende topskat, som ligger på gennemsnitligt 52,68 % plus de 3 % i udligningskat 2017. Dette giver en meget høj forrentning at have fradragsværdi på 59,5 % når man senere bliver beskattet med hhv. 37,68 % og 52,68 %. Marginalskatten har gennem historien været faldende og kigger vi 40 år tilbage, så eksisterede der marginalbeskatninger på helt op til 73 %.⁵²

Udligningskatten er udfaset i 2020 og har derfor mindre betydning nu, men som før diskuteret, så kan indbetalinger for enkelte danskere betyde, at de bringer sig selv over grænsen for opstart af udligningskatten, hvilket betyder at en ekstra indbetalt krone har negativ konsekvens for den enkelte. Dette skaber negativt incitament til at spare mere op til pension og det kan samtidig være de sidste skub hen mod at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, hvor man oplever tvungen pensionsopsparing.

Pensionsprodukter

Der er flere forskellige pensionsprodukter, som den enkelte kan eller har kunne vælge at placere sine pensionsmidler i. Forskellen på produkterne ligger blandt andet i fradraget, modregningsregler og udbetalings forløbet ved pensionering.

Jeg har valgt beskrive de mest gængse og derfor vil kapitalpensionen blot blive nævnt sammen med aldersopsparingen.

Pensionsprodukterne som vil blive beskrevet i dette afsnit er følgende:

- Ratepension
- Livsvarig livrente
- Kapitalpension
- Aldersopsparing

⁵² Artikel fra Penge og privatøkonomi februar 2010 "Udligningskatten bliver aldrig til noget"

Ratepension

En ratepension er en fradragsberettiget pensionsopsparing, som bliver udbetalt over mindst ti og længst femogtyve år. Udbetaling bliver delt op i månedlige rater. Jo længere udbetalingsperiode desto lavere månedlige ydelser. For en person, som har opsparet en million kroner og som får en rente på 3 % efter PAL-skat, vil det eksempelvis udbetale 67.216 kr. over tyve år.

$$y = x * \frac{r}{1 - (1 + r)^{-u}} = 1.000.000 * \frac{0,03}{1 - (1 + 0,03)^{-20}} = \mathbf{67.216 \text{ kr.}}$$

Vælger man eksempelvis en 10-årig udbetalingsperiode, så ændrer vi blot "u" til 10 og vedkommende vil få udbetalt:

$$1.000.000 * \frac{0,03}{1 - (1 + 0,03)^{-10}} = \mathbf{117.230 \text{ kr.}}$$

Personer som ikke har opnået pensionsalderen plus 15 år kan oprette en ratepension. Grundet de forskellige udbetalingsaldrer, så betyder dette, at der er forskel på oprettelse af ratepensioner alt efter hvor gammel man er. I nedenstående figur er indsat reglerne for pensionsudbetalinger:

"Figur 8"⁵³

Hvis du er født i perioden ...	Er din pensions-udbetalingsalder ...
Før 1. januar 1959	60 år
Fra 1. januar 1959 til 30. juni 1959	60½ år
Fra 1. juli 1959 til 31. december 1959	61 år
Fra 1. januar 1960 til 30. juni 1960	61½ år
Fra 1. juli 1960 til 31. december 1962	62 år
Fra 1. januar 1963 til 31. december 1966	63 år
Fra 1. januar 1967 og senere	63 år (kan ændres)

For en person født før 1. januar 1959 betyder det, at pensionsudbetalingsalderen er 60 år og at muligheden for at oprette en ratepension løber til det 75. år .

Hvert år kan man indbetale 53.500 kr. (2017) til ratepension med fradrag både i top- og i bundskatten. Indbetalingssatsen med fradrag ændres årligt og stiger nogenlunde i takt med inflationstakten.

⁵³ <https://www.danskebank.dk/PDF/PRISER-VILKAAR-FAKTAARK/Pension/RATEPENSION.pdf>

Hvis man opretter en ratepension privat, så kan man trække sine indbetalinger fra i sin personlige indkomst. Man indbetaler til sin pensionsordning efter skat og giver herefter sig selv et fradrag via sin forskudsopgørelse. Hvis man indbetaler gennem sit arbejde via sin arbejdsmarkedspension, firmapension eller pseudoordning, så vil man opnå bortseelsesret i stedet for. Ved bortseelsesret behøver man ikke indberette indbetalingerne på sin forskudsopgørelse, da beløbet er indbetalt brutto (før skat) og ens skattepligtige indtægt hermed er blevet nedsat. Om man selv indberetter sit fradrag eller om man via sin arbejdsgiveradministrerede pension får bortseelsesret ændrer ikke på fradragsværdien.

Udbetaling

Man kan tidligst starte udbetaling af sin ratepension, når udbetalingsalderen for pension opnås. Dette er skitseret i ovenstående skema. Ratepensionen skal senest være udbetalt ved det 85. eller 87. år alt efter ens pensionsudbetalingsalder.

Foretages udbetalingen i perioden indtil 2019 kan man i visse tilfælde blive omfattet af udligningsskatten. Dette sker dog kun, hvis de samlede udbetalinger overstiger 388.200 kr. årligt. (2017). Ønsker man at få udbetalt sin ratepension før pensionsalderen opnås eller ønsker man blot at få den udbetalt som en sum, så skal der betales 60 % i afgift til staten.

Udbetaling ved tabt erhvervsevne

Hvis man får bevilliget førtidspension grundet tabt erhvervsevne, så er det muligt at starte udbetaling, selvom pensionsalderen ikke er opnået. Ved udbetaling betales der indkomstskat, men der betales ikke arbejdsmarkedsbidrag. Samtidig er præmiefritagelsen i arbejdsmarkedspensioner og obligatoriske firmapension altid en del af "pakken" forudsat man er rask ved tilmelding. Præmiefritagelsen betyder, at den enkelte person fortsat får betalt sit obligatoriske pensionsbidrag til at dække for pension- og forsikringsindbetalinger. Præmiefritagelse er ikke gratis, men koster det samme som en løbende invaliderente, som har samme størrelse som policens samlede præmie inklusiv præmien til præmiefritagelse.⁵⁴

Udbetaling ved dødsfald

Ved dødsfald udbetales depotet typisk til ordningens begunstigede. Dette sker grundet reservesikringen. Reservesikringen opstod som en vigtighed, da kunder havde svært ved at se rimeligheden i, at opsparede pensionsmidler ikke blev udbetalt til efterladte ved dødsfald. Reservesikringen er reelt set en dødsdækning, som hele tiden har samme værdi som det opsparede beløb og som bliver udbetalt ved forsikredes død til ordningens begunstigede.

⁵⁴ Artikelsamling Pensionsøkonomi HD(FR) under artikel "Forsikringsteknik" side 92

Ligesom invaliderenten, så har reservesikringen også en pris, men denne betales typisk af forsikringens bonus.⁵⁵

Ved udbetaling er det muligt at få pengene udbetalt i rater i mindst ti år, hvis udbetalingen sker til ægtefælle, samlever, registreret partner, tidligere ægtefælle, børn, samlevers børn eller stedbørn under 24 år. Udbetalingerne bliver indkomstbeskattet og sker udbetalingerne indtil 2019, så er det muligt at blive omfattet af udligningsskatten.

De begunstigede har også mulighed for at få udbetalt beløbet som et engangsbetalt mod en afgift på 40 % til staten eller den kan konverteres til livrente.

Da afgiften på de 40 % ved engangsbetalt er højere end beskattningen på de 37,68 %, så vil det kroner/øre mæssigt give flest penge at få udbetalt dødssummen løbende som en ratepension eller livrente. I en dødssituation kan den efterladte dog stå med nogle økonomiske problemer, hvor at penge her og nu giver stor værdi. I dette tilfælde kan det give mening, at betale de 40 % i afgift med det samme.

Investering

En ratepension kan blive investeret på flere forskellige måder alt efter risikotolerance. I forhold til investering er det vigtigt at nævne pensionsafkastskatten, da afkast på pensionsordninger løbende bliver beskattet med 15,3 %⁵⁶.

Modregning i offentlige ydelser

Ratepension bliver modregnet i både efterløn, folkepensionens tillæg, boligstøtte, ældrecheck samt andre mindre væsentlige udbetalinger som helbrestillæg, supplerende pensionsydelse og personlige tillæg og indbetalingen kan påvirke beskæftigelsesfradraget.

Giver det mening at betale til en ratepension ?

Ratepensionsindbetalinger er danskernes mest foretrukne og hovedårsagerne ligger i fradraget og den lave pensionsafkastbeskatning. Samtidig har man fleksibiliteten til at konvertere sin ratepension om til en livsvarig livrente, hvis man hellere vil have en livslang udbetaling når man går på pension.

Som tidligere skrevet bliver ratepensionen modregnet i rigtig mange offentlige ydelser og derfor kan flere opleve brandbeskatning, hvis man indbetaler til ratepensioner, samtidig bliver ens beskæftigelsesfradrag nedsat ved for høj indbetaling til ratepensioner med bortseelsesret. Nedsætter

⁵⁵ Artikelsamling Pensionsøkonomi HD(FR) under artikel "Forsikringsteknik" side 94

⁵⁶ <http://www.uvildige.dk/hvad-er-pal-skat-og-hvordan-afregnes-den.aspx>

man sin løn til under 342.858 kr. (2017) årligt, så får man ikke fuldt beskæftigelsesfradrag på op til 30.000 kr. årligt. Beskæftigelsesfradraget beregnes, som 8,75 % af lønnen og kan højst udgøre 30.000 kr. i 2017⁵⁷

Lad os tage et eksempel for en person som tjener 29.000 kr. om måneden. Denne person vælger at indbetale 3.000 kr. hver måned til en ratepension før SKAT. Det vil betyde, at den skattepligtige månedsløn nedsættes til 26.000 kr., hvilket ikke er nok til at få det fulde beskæftigelsesfradrag. Beskæftigelsesfradraget bliver beregnet som en procentdel af den arbejdendes løn. I 2017 er denne procentsats på 8,75 %. Havde ovenstående person ikke betalt til en ratepension, så var det årlige fradrag blevet 30.000 kr., men grundet den nye skattepligtige løn nedsættes fradraget til:

$$(26.000 \times 12) * 8,75 \% = \mathbf{27.300 \text{ kr.}}$$

Det har altså en negativ konsekvens på årligt 2.700 kr. (30.000 -27.300) i fradrag at indbetale 3.000 kr. om måneden på en ratepension for en person med en løn på 29.000 kr.

Hvis den gennemsnitlige skatteprocent i Danmark tages ud fra nedenstående figur, så ses det at den gennemsnitlige skatteprocent i 2017 er 37,68 %.

"Figur 9"⁵⁸

Skatteprocenter og beløbsgrænser			
	2015	2016	2017
	Pct.	Pct.	Pct.
Gennemsnitlig kommuneskatteprocent	24,9	24,9	24,9
Gennemsnitlig kirkeskatteprocent	0,7	0,7	0,7
Sundhedsbidrag	4,0	3,0	2,0
Bundskat	8,08	9,08	10,08

Det vil betyde, at en person ud fra ovenstående scenarie vil have:

$$\frac{2.700}{12} * 37,68 \% = \mathbf{84,78 \text{ kr.}}$$

mindre udbetalt om måneden udover den månedlige pensionsbetaling. De 84,78 kr. kan også omregnes til en procentsats, hvorved vi kan regne den effektive fradragsværdi.

Dette gøres på følgende måde:

⁵⁷ <https://tax.dk/pjecer/beskaeftigelsesfradrag.htm>

⁵⁸ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning-skatteberegning-hovedtraekkene-i-personbeskatningen-2017>

$$\frac{84,78 * 12}{36000} = 2,82 \%$$

$$37,68\% - 2,82 \% = 34,86 \%$$

Det betyder, at de 37,68 % man får i fradrag i bundskatten for sine indbetalinger effektivt set bliver lavere, da man får et mindsket beskæftigelsesfradrag.

Ved udbetaling på pensionstidspunktet, så vil beskatningen være 37,68 %. En fradragsværdi som er lavere end den senere beskatning vil betyde et negativt afkast isoleret set. Det er ret tydeligt, at det ikke er gunstigt, hvis man ser holistisk på sin økonomi, fra de unge arbejdsår til pensionstidspunktet.

Som skitseret i afsnittene Efterløn, Pensionstillægget, Ældrecheck, Boligstøtte mm., så modregnes ratepensionerne også i disse offentlige ydelser. Situationen er derfor den, at danskernes foretrukne pensionsopsparingsform kan give et mindre beskæftigelsesfradrag samt lavere efterløn, folkepension, boligstøtte og være endegyldigt skyld i at ældrechecken fjernes. Supplerende ydelser, helbredstillæg og personlige tillæg bliver også fjernet allerede ved mindre opsparing på ratepension.

Som reglerne er nu og hvis man som enkelt individ tænker rationelt over sin økonomi på den måde, at hver en krone skal optimeres gennem et helt livsforløb, så er det tydeligt, at ratepensionen har mange faldgrupper.

I forhold til det ovenstående dilemma omhandlende de forskellige faldgrupper ved indbetaling til ratepension kan man med rette stille spørgsmålet, hvilke fordele er der egentlig ved at betale til en ratepension ?

Udover at ratepensionen åbner op for den selvsagte nødvendighed i at spare op til sin alderdom, så har den fradragsberettigede pensionsform nogle fordele som findes i fradraget og i beskatningen ved udbetaling. Det er tidligere blevet beskrevet, at pensionsbeskatningen er 15,3 %, hvilket er lavere end beskatningen er aktier og obligationer, som man investerer i via sine frie midler.

Pensionsbeskatningen er en lagerbeskatning, hvor der løbende betales afkastskat til den danske stat.

Ved investering af frie midler, så forekommer beskatningen noget anderledes end ved pensionsbeskatningen. Her bliver aktieindkomst op til 51.700 kr. (2017) beskattet med 27 %, hvor alt

over bliver beskattet med 42 %⁵⁹. Obligationer beskattes med kapitalindkomst. Når man investerer med sine frie midler, så beskattes afkastet ud fra begrebet realisationsprincippet, hvilket betyder at man betaler skatten når man realiserer sin aktier og obligationer.

For personer som ønsker at investere med lang horisont i aktier og obligationer, så er pensionsbeskatningen umiddelbart mere fordelagtig, da beskatningen er lavere. Dog er pengene bundet helt ind til ens gældende pensionstidspunkt med mindre man betaler 60 % i afgift til staten (se tidligere skema med udbetalingsaldre i "Figur 7"). Forskellen på de forskellige beskatninger vil senere blive analyseret.

Den næste væsentlige fordel ved indbetaling på en ratepension opstår når fradragsbeløbet er højere end hvad det senere beskattes med. Her tales der om den del af den danske befolkning som betaler topskat. Topskatten er i Danmark er 15 % og hvis vi tillægger denne vores tidligere beregnede skat, så får vi en samlet beskatning på 52,68 %.

Topskatten betales af alle danskere, som tjener mere end 43.442 kr. (2017)⁶⁰ om måneden inkl. arbejdsmarkedsbidrag. Det bliver derfor interessant at regne på effekten når fradragsbeløbet afviger fra senere beskatning:

Hvis det antages, at man indbetaler 100 kr. på en ratepension på tidspunkt 0 med en fradragsprocent på 52,68 % og senere bliver beskattet med 37,68 % på tidspunkt 1 og undervejs får sit afkast beskattet med 15,3 % ud fra lagerprincippet, så kan den effektive forrentning udledes, som er et sammenspil mellem skattebesparelse, muligheden for at investere for et højere bruttobeløb samt en lavere afkastbeskatning.

Det første led i denne udregning er, at se på hvad de 100 kr. netto kostede at indbetale til pension:

$$-100 * (1 - 52,68 \%) = -47,32 \text{ kr.}$$

Herefter udregnes det, hvad de 47,32 kr., så giver ved udbetalingstidspunktet, hvilket udregnes på følgende måde. I dette regnestykke antager vi at man får en årlig rente på 5 %:

$$100 * (1 + (1 - 15,3\%) * 5\%) * (1 - 37,68\%) = 64,96$$

Forrentningen af indbetalingen bliver derfor:

⁵⁹ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning/skatteberegning-hovedtraekkene-i-personbeskatningen-2017>

⁶⁰ Ibid.

$$\frac{64,96}{-((-47,3) - 1))} = 37,28 \%$$

Effekten af forskellen mellem fradrag ved ind og udbetalingen bliver:

$$\frac{1 - 37,68\%}{(1 - 52,70\%)} - 1 = 31,70 \%$$

Forrentningen af forskellen bliver:

$$(1 - 15,30\%) * 5\% * \frac{1 - 37,68\%}{1 - 52,70\%} = 5,58 \%$$

Forrentningen af indbetaling til en ratepension bliver 37,28 % med de gældende skattesatser og dermed bliver det for den topskattende betaler en massiv forrentning at indbetale til en ratepension. Dette vil dog kun være gældende, hvis man indbetaler pengene i år x og får pengene udbetalt året efter.

Betales de 100 kr. ind ti år før de udbetales og har en årlig rente på 5 % efter PAL-skat, så vil beløbet på udbetalingstidspunkt være:

$$100 * (1 + 0,05)^{10} = 163 \text{ kr.}$$

Den årlige forrentning vil derved blive lavere, da den skal fordeles ud over ti år i stedet for.

$$\sqrt[10]{\frac{100 * 1,05^{10} * (1 - 0,3768)}{47,32}} - 1 = 0,0793 = 7,93\%$$

Det ses altså, at forrentningen af indbetalingen i år ét er meget høj, men jo flere år man indbetaler i før man starter udbetalingen desto tættere kommer forrentningen på de 5 %.

Delkonklusion

Ratepensionen modregnes i stort set alle offentlige ydelser, hvilket ikke giver særlig stort incitament for danskere, som tjener mindre end 43.442 kr. månedligt (2017) at indbetale på denne opsparingsform. Er ens indtjening så høj, at man betaler topskat bliver investeringen rigtig god, da man skaber en massiv forrentning, grundet at fradragsbeløbet er højere end den senere beskatning. Det er vigtigt at pointere, at selvom man indbetaler bruttokroner eller giver sig selv et fradrag i

bundskatten, så er der ikke nogen forrentningsgevinst, hvis fradraget ikke er højere end beskatningen ved udbetalings tidspunktet. Det er en udbredt misforståelse, at det hænger sådan sammen, da man skal huske på at de indskudte midler beskattes både af det oprindelige indskud og de indskudte midlers afkast.

Livsvarig livrente

En livsvarig livrente er også en fradragsberettiget pensionsordning, som modsat ratepensionen udbetales livsvarig den dag man går på pension. Der er uendeligt højt fradrag på indbetalinger på livsvarige livrenter, som oftest oprettes som overløb fra ratepensioner.

Til forskel for andre opsparingsformer, så kan man altid oprette en livrente uanset alder.

Ydelsen på de livsvarige livrenter afhænger af dødelighedsgrundlaget, hvilket er en beregning af den forventede levealder. Lever man længere end gennemsnittet, så får man mere udbetalt end det man har indbetalt, men lever man kortere tid, så går pengene tabt, da de ikke udbetales til efterladte.

Det er dog muligt at tilkøbe garanti ved udbetalingstidspunktet, hvilket betales af depotet og derfor giver en lavere månedlig ydelse.

Fradragsregler

Fradragsreglerne er delt op alt efter om de er indbetalt privat eller som led i et ansættelsesforhold.

Forskellen ligger i om man får fradrag eller bortseelsesret. Dette afsnit vil være mere detaljeret beskrevet grundet de mange forskellige regler, som kan give økonomiske problemer ved misligholdelse af indgåede aftaler.

Fradrag på privat indbetalt livsvarig livrente

Indbetaler man privat til en livsvarig livrente, så kan man indbetale en fast aftalt præmie på mindst ti år og på denne måde opnå fuld fradragsret i forfaldsåret. Det er ligeledes muligt at aftale en periode på under ti år, hvor den samlede præmieindbetaling fordeles fradragsmæssigt ud over ti år med 1/10 om året. Man kan ydermere indbetale et indskud, hvor indskuddet fradragsmæssigt fordeles ud over ti år med 1/10 om året. Hvis 1/10 fradraget er mindre end opfyldningsfradraget, kan man efter fordeling af sit fradrag, fylde op til opfyldningsfradraget i de respektive år (opfyldningsfradraget i 2017 er 49.300 kr. og reguleres årligt)⁶¹. Man kan dog aldrig fradrage mere, end der er indbetalt. Hvis man er selvstændig erhvervsdrivende kan man årligt fratrække hvad der svarer til 30 % af årets overskud, uden at binde sig til en fast præmieaftale⁶². Til og med 2014 var det muligt at indbetale det fulde beløb

⁶¹ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning/beloebsgraenser-i-skattelovgivning-der-reguleres-efter-personskattelovens-%C2%A7-20-2016-2017>

⁶² <https://www.bdo.dk/da-dk/faglig-info/skat-og-moms/30-ordningen-en-pensionsordning-for-selvst%C3%A6ndi>

til ratepension, som ikke var omfattet af ratemaks. Fra 2015 og frem har indbetalingen skulle ske til livsvarig livrente for at få fradrag.

Misligholdelse

Ved misligholdelse af private indbetalinger til den livsvarige livrente, så er den økonomiske straf til at føle på. Hvis der er aftalt en 10-årig periode med indbetaling fra eksempelvis 2006 til 2015 og indbetalingen stopper efter fire år, så skal der ske en omfordeling af fradragene, ved at fradragene for de faktiske indbetalinger bliver omfordelt med 1/10 pr. år i en 10-årig periode⁶³.

I det følgende skema er opstillet et eksempel på dette

"Figur 10"⁶⁴

År	Indbetaling/f radrag	Tilladt 1/10	For meget fratrullet	Tillæg	Tillæg/fratræk i personlig indkomst
2006	180.000 kr.	72.000 kr.	108.000 kr.	24 %	133.920 kr.
2007	180.000 kr.	72.000 kr.	108.000 kr.	18 %	127.440 kr.
2008	180.000 kr.	72.000 kr.	108.000 kr.	12 %	120.960 kr.
2009	180.000 kr.	72.000 kr.	108.000 kr.	6 %	114.480 kr.
2010		72.000 kr.			-72.000 kr.
2011		72.000 kr.			-72.000 kr.
2012		72.000 kr.			-72.000 kr.
2013		72.000 kr.			-72.000 kr.
2014		72.000 kr.			-72.000 kr.
2015		72.000 kr.			-72.000 kr.

Indbetalingerne og fradragene omfordeles som om der fra starten var aftalt en fire årig indbetalingsperiode. I ovenstående tilfælde vil man altså få fradrag for de 72.000 kr. i ti år. Det beløb som er fratrullet for meget i de første fire år, vil blive tillagt et procent tillæg på 6 % pr. år. Beløbet efter tillæg vil herefter blive tillagt den personlige indkomst i de enkelte år. Ydermere vil fradragene på de 72.000 kr. om året fra 2010 til 2015 blive fratrullet den personlige indkomst i de enkelte år. Det er dog muligt at vælge en skattemæssig annullering. Dette vil betyde, at ordningen bliver stillet som værende aldrig oprettet når der ses bort fra procenttillægget.

⁶³ <http://www.forsikringopension.dk/pension/pensionsabc/skat-pension/Sider/Livsvarige-livrenter-eksempler-paa-fradrag.aspx>

⁶⁴ Ibid.

Fradrag på firmaindbetalt livsvarig livrente

Fradragsreglerne når man betaler på en firmapension og en arbejdsgiveradministreret privatpension kan ikke give strafrenter eller omfordeling af fradragene. Her får man bortseelsesret som ved ratepensionen.

Udbetaling

Udbetalingstidspunktet følger samme regler som regler skitseret under afsnittet "Ratepension". Da indbetalingerne på den livsvarige rente er fradragsberettiget, så betales der indkomstskat ved udbetaling, men ligesom ved ratepensioner betaler man ikke arbejdsmarkedsbidrag. På en livrente er det muligt at stoppe udbetalingerne undervejs og senere genoptage disse senere hen.⁶⁵

Ved udbetalingen kan man ligeledes støde på udligningsfradraget, hvis de samlede pensionsudbetalinger overstiger 388.200 kr. årligt (2017)⁶⁶.

Udbetaling ved død

Udbetalingerne bortfalder som udgangspunkt i tilfælde af ens dødsfald både før og efter pensioneringstidspunktet. Det er muligt at tilkoble ægtefælledækning eller tilknytte garanti, hvis man ønsker at depotet skal tilfalde ens efterladte i tilfælde af dødsfald.

Modregningsregler og forrentning

Den livsvarige livrente modregnes på samme måde som ratepension og har derfor de samme faldgrupper, som skitseret under afsnittet "Ratepension". Dette betyder, at livrenten kan mindske beskæftigelsesfradraget, pensionstillægget, boligstøtten, ældrechecken mm.

Modsvarende kan topskattebetaleren nyde samme gode forrentning på sine indbetalinger og PAL-beskatningen er stadig 15,3 %.

Delkonklusion

I dette afsnit blev der givet en detaljeret beskrivelse og forklaring for den private person, der indbetaler til livsvarig livrente. Årsagen til dette er, at reglerne er noget specielle, men ikke mindst nævneværdige i forhold til, hvilke problemer der også kan opstå i forbindelse med indbetaling til pension. Modregningsreglerne er de samme som ved ratepensionsindbetalinger - fradrags- og skattefordelene ligeså.

Det er derfor også mest attraktivt for personer med indtægt over topskattegrænsen, når man kigger holistisk på folks økonomi over et helt livsforløb.

⁶⁵ <https://www.danicapension.dk/da-dk/Documents/Medarbejdere%20-%20private/Faktaark/Pensionsopsparing/Livsvarig-Livrente-Danica-Pension.pdf>

⁶⁶ <http://www.skm.dk/skattetal/analyser-og-rapporter/notater/2010/april/udligningsskat-paa-store-pensionsudbetalinger>

Aldersopsparing

Aldersopsparingen adskiller sig fra ratepensionen og livrenten på flere punkter. Først og fremmest kan man ikke få fradrag for sin indbetalinger på aldersopsparingen. Det betyder, at tidligere nævnte fradrags- og skatteregler ikke gælder for indbetalinger og udbetalinger på en aldersopsparing.

Man kan årligt indbetale 29.600 kr.⁶⁷ (2017) på en aldersopsparing og ved udbetaling bliver beløbet udbetalt som en skattefri sum.

I 2013 afløste aldersopsparingen den tidligere kapitalpension. Penge som er indbetalt på en kapitalpension står stadig placeret under pensionsformen kapitalpension, hvis ikke man har valgt at benytte muligheden for at afgiftberigtige denne. Ved afgiftberigtigelse af sin kapitalpension menes der, at man i 2014 og 2015 kunne betale sin afgift på 40 % tidligere end ved pensionstidspunktet og få en nedsættelse på 2,7 %. Så i stedet for 40 % skulle man betale 37,3 % i afgift⁶⁸.

Denne mulighed forløb både i 2014 og 2015. Folk der ikke har konverteret sin kapitalpension betaler blot de 40 % i afgift den dag de går på pension.

Udbetalingen af aldersopsparingen kan tidligst ske ved opnået pensionsudbetalingsalder + 15 år. Hvis man gerne vil have udbetalt sit pensionsdepot inden, så skal der betales 20 % i afgift af depotværdien til staten.

Modregning i offentlige ydelser

I afsnittene Ratepension og Livsvarig livrente, der så samspilseffekten med de sociale ydelser ikke gunstige ud. Der blev modregnet i stort set alle ydelser lige fra beskæftigelsesfradrag ved indbetaling og alle ydelser på nær folkepensionens grundbeløb ved udbetaling.

Aldersopsparingen modregnes kun i efterlønnen, da depotværdien stadig kan nedsætte efterlønsbidraget. Dog påvirker indbetalingen ikke beskæftigelsesfradraget og nedsætter heller ikke pensionstillægget. Indbetaling på aldersopsparingen for en lavtlønnet vil rent faktisk have en positiv effekt på beskæftigelsesfradraget, da dette forhøjes – en person vil derfor kunne "tjene" penge på, at indbetale til denne.

Et lille tvist man skal være opmærksom på ved indbetaling på en aldersopsparingen er hvis man indbetaler via arbejdsgiver og bor i lejebolig. Er man eksempelvis vant til, at betale til en ratepension, men i stedet vælger at ændre betalingen til en aldersopsparingen, så sætter man sin skattepligtige indtægt op, da indbetalingen man normalt fik bortseelsesret for, i stedet skal indberettes som skattepligtig indkomst på forskudsopgørelsen. Det betyder, at man får en højere skattepligtig indkomst, hvilket kan få negative konsekvenser for danskere som bor til leje og modtager boligsikring. En indbetaling til aldersopsparing i stedet for ratepension eller livrente kan give nedsat eller helt fjernelse af boligsikring i opsparingsfasen.

⁶⁷ <https://tax.dk/skat/aldersopsparing.htm>

⁶⁸ <https://www.finanshus.dk/sidste-frist-omlaegge-kapitalpension-til-aldersopsparing/>

Vurdering af aldersopsparing

Af de tre nævnte opsparingsmuligheder i Danmark, så er aldersopsparingen den pensionsform, som modregnes i færrest offentlige ydelser. Den har dog til modsætning for ratepension og livsvarig livrente ikke fradrags- og skattefordelen, hvis man betaler topskat.

Lagerbeskatning på de 15,3 % er den samme.

Delkonklusion

Ligegyldigt hvilken en pensionsopsparingsform man vælger i Danmark, så harmonerer de ikke særligt godt med velfærdsstatens sikkerhedsnet ved pension og til tider også før pensionering.

De tre opsparingsformer hjælper den enkelte dansker med den selvtagne nødvendighed i at spare op til sin pensionsalder, men det sker på bekostning af nedsættelse i andre sociale ydelser.

Der kan hurtigt skabes nogle grundregler for den pensionsopsparende rationelle dansker, som gerne vil optimere sin økonomi over et helt livsforløb. Det giver ikke mening, at indbetale på ratepension eller livrente med bortseelsesret, hvis det betyder at man nedbringer sin månedsløn til under 28.571 kr. (2017). Det vil som tidligere beregnet have negativ effekt på beskæftigelsesfradraget og giver en lavere månedlig udbetaling udover pensionsindbetalingen. Disse personer skal derfor spare op på en aldersopsparing.

Folk som tjener i spændet mellem 28.571 kr. og 43.442 kr. (2017) og ikke nedsætter sin løn til under 28.571 kr. kan blot vælge, hvilken en opsparingsform, som vurderes mest attraktiv alt efter om man ønsker fradrag nu, ønsker sum udbetaling eller løbende udbetaling ved pension.

Typisk skal denne person også indbetale til aldersopsparingen, da dette pensionsprodukt kun modregnes i efterlønnen og har samme fordelagtige pensionsbeskatning som ratepension og livrenten. Det bliver specielt relevant for de ældre borgere, som ikke oplever det fuldt modnede pensionssystem og derved stadig kan forvente offentlige pensioner i form af pensionstillæg.

I praksis vælger folk dog oftest, at betale til ratepension og det tror jeg kan skyldes flere årsager. Først og fremmest, så kender folk til ratepensionen, da denne har eksisteret i mange år. Dette gælder, efter min opfattelse, både for personen, som sparer op, men også for pensionsrådgiveren, der trækker det "sikre" ratepensionskort. Incitamentet fra pensionsselskabernes side til, at anbefale aldersopsparingen ses heller ikke som særlig stor, da aldersopsparingen uden fradrag giver færre penge til forvaltning og dermed lavere indtjening.

Et sidste argument ligger også i interessen for pension. De fleste lever i nuet og ønsker derfor flest penge nu og her. Aldersopsparingen på arbejdsmarkedspensioner og obligatoriske firmapensioner er regnet som en fast procentdel af den arbejdendes løn, hvilket betyder at aldersopsparingen måske er den bedste løsning på lang sigt, men samtidig giver færre penge udbetalt hver måned grundet det

manglende fradrag. Den ekstra udbetaling kan eventuelt bruges på en mere attraktiv tilværelse eller for den "fornuftige" til at afdrage dyre gældsposter som eksempelvis billån og banklån.

Tjener man mere end 43.442 kr. (2017) om måneden, så vil indbetaling til ratepension og livsvarig livrente oftest være at foretrække, da de begge giver fradrag i topskatten. Som regnet under afsnittet "Ratepension", så oplever den topskattende dansker en høj forrentning af sine indbetaling, hvilket ikke findes gunstigere i gennem boliginvestering eller investering af frie midler.

Opsparingstyper

I dette afsnit vil jeg udvælge nogle forskellige typer danskere og lave en sammenfatning af tidligere beskrivelser og beregninger for at vurdere, hvordan de bedst muligt sparer op til deres pension.

Som nævnt i strukturen vil jeg analysere på optimale sammensætninger for den nystiftede familie med gæld, den LO-ansatte, den lavtlønnede ældre uden væsentlig pension og den velhavende topskattebetaler.

Den nystiftede familie med gæld

I dette afsnit vil jeg analysere en nystiftet familie, som har optaget boliggæld. Der er tale om et ægtepar med to børn. Lad os for overblikkets skyld kalde forældrene Peter og Lise. Hverken Peter eller Lise er omfattet af en arbejdsmarkedspension, så de bestemmer selv om de vil opspare i frie midler, fri værdi eller på en pensionsopsparing. Både Peter og Lise er begge 27 år gamle.

De bor alle fire i et rækkehus til en værdi af 2.500.000 kr.. Af de 2.500.000 kr., så er friværdien på 200.000 kr., bankgælden på 300.000 kr. og realkreditgælden på 2.000.000 kr. Bankgælden på har en årlig rente på 5,25 % mens realkreditlånet har en rente på 2 %.

Økonomien i den nystiftede familie er stram, da begge efter endt uddannelse har afdraget på diverse studielån og da dette afsluttede optog de sig en boliggæld. Det har ikke været muligt, at spare mere op til betaling af banklånet, hvilket godt kan ærgre dem lidt. Samtidig har deres bankrådgiver fortalt dem, at det er meget vigtigt, at de betaler til pensionsopsparingen og derfor sparer de begge 3.000 kr. op hver måned på en fradragsberettiget ratepension i banken.

Både Peter og Lise tjener 29.000 kr. om måneden og med nuværende opsparing i bolig og på pension, så opsparer de ikke noget i frie midler. De er godt bekendt med at banklån er dyre, men vil alligevel gerne strække afdragsperioden over otte år, så de har råd til at leve lidt mens de stadig er unge.

Da ægteparret har valgt, at afdrage lånet over otte år, så har de følgende årlige ydelse:

$$Y = G * \frac{r}{1 - (1 + r)^{-n}}$$

$$Y = 300000 * \frac{0,0525}{1 - (1 + 0,0525)^{-8}} = 46.886,75 \text{ kr.}$$

Det totale beløb til tilbagebetaling bliver:

$$46.886,75 * 8 = 375.094$$

Totale renteomkostninger bliver:

$$375.094 - 300.000 = \mathbf{75.094 \text{ kr.}}$$

Realkreditlånet på de 2.000.000 kr. har en løbetid på 30 år og som nævnt en årlig rente på 2 %.

Der afdrages ikke på realkreditlånet i de første otte år, da ægteparrets bankrådgiver har rådgivet dem til at få nedbragt banklånet med den høje rente først. De er dog stadig nødt til at betale 2 % i rente for deres realkreditlån, hvilket årligt bliver 40.000 kr. i renter.

I de første otte år betales totale renter for:

$$(40.000 * 8) + 75.094 = 395.094 \text{ kr.}$$

Herefter afdrages der kun på realkreditlånet, hvilket gøres over de resterende 22 år. Vi benytter samme formel som før:

$$Y = 2.000.000 * \frac{0,02}{1 - (1 + 0,02)^{-22}} = 113.262 \text{ i årlig ydelse}$$

Der skal i alt tilbagebetales:

$$113.262 * 22 = 2.491.782 \text{ kr.}$$

Hvorafter renterne udgør:

$$2.491.782 - 2.000.000 = 491.782 \text{ kr.}$$

De samlede totale renteomkostninger over en 30-årig periode koster familien

$$491.782 + 395.094 = 886.876 \text{ kr.}$$

Både Peter og Lise har valgt at betale 3.000 kr. om måneden på en ratepension, men disse betalinger kunne også have hjulpet med at afdrage på den dyre gæld. Lad os lege med tanken om, at de ikke indbetaler til pension, men derimod får pengene udbetalt og bruger dem på at afdrage på deres gæld i stedet for.

Med en løn på 29.000 kr. om måneden kan der opstilles følgende skatteberegning først med og herefter uden månedlig pensionsbetaling:

Med pension

Løn	29.000 kr.
- pension (3.000)	26.000 kr.
- AMB (26.000 * 0,92)	23.920 kr.
- Personligt fradrag (3.750) ⁶⁹	20.170 kr.
- Nyt beskæftigelsesfradrag (2.275)	17.895 kr.
- Bundskatten på 37,68 %	11.152 kr.
Samlet udbetalt beløb (11.152 + 3.750 + 2.275)	17.177 kr.

Uden pension

Løn	29.000 kr.
- AMB (29.000 * 0,92)	26.680 kr.
- Personligt fradrag (3.750)	22.930 kr.
- Beskæftigelsesfradrag (2.500)	20.430 kr.
- Bundskatten på 37,68 %	12.732 kr.
Samlet udbetalt beløb = (12.732+2.500+3.750)	18.982 kr.

Både Peter og Lise vil få udbetalt 18.982 – 17.177 = 1.804 kr. mere om måneden og de ville derfor kunne afdrage 3.608 kr. yderligere hver måned på deres banklån.

⁶⁹ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning/skatteberegning-hovedtraekkene-i-personbeskatningen-2017>

I stedet for et månedligt afdrag på 3.907 kr. har de nu mulighed for at afdrage et samlet månedligt beløb på $3.907 + 3608 = 7.515$ kr.

Boliggælden kan nu afdrages over følgende antal terminer:

$$n = -\frac{\log\left(1 - \frac{G * r}{y}\right)}{\log(1 + r)}$$

$$n = -\frac{\log\left(1 - \frac{300.000 * 0,0525}{90.180}\right)}{\log(1 + 0,0525)} = 3,75 \text{ terminer}$$

Det totale tilbagebetalte beløb og totale renteomkostninger bliver:

$$\text{Total ydelse: } 90.180 * 3,75 = 338.175 \text{ kr.}$$

$$\text{Totale renteomkostninger: } 338.175 - 300.000 = \mathbf{38.175 \text{ kr.}}$$

Hvis dette sammenlignes med den første løsning, hvor gælden bliver afdraget med en lavere månedlig ydelse over 8 år, hvor de totale renteomkostninger løb op i 75.094 kr., så kan familien spare $75.094 - 38.175 = 36.919$ kr. i renter ved at sætte afdraget op i stedet for at betale til pension. Den otte årige gæld kan tilbagebetales på under fire år og renteudgifterne falder gevaldigt. Samtidig kan de hurtigere starte op med at afdrage på realkreditlånet i stedet for kun at betale renterne.

I dette nye scenarie starter ægteparret allerede op med at afdrage på realkreditlånet efter fire års afdrag på boliglånet. De har fået lidt mere luft i økonomien og mener derfor, at de har råd til en månedlig ydelse på 11.000 kr. svarende til en årlig ydelse på 132.000 kr.

I nedenstående benyttes samme formel som før for at beregne antal terminer:

$$n = -\frac{\log\left(1 - \frac{2.000.000 * 0,02}{132.000}\right)}{\log(1 + 0,02)} = 18,23 \text{ år}$$

$$\text{Total ydelse} = 2.406.360 \text{ kr.}$$

$$\text{Totale renteomkostninger: } 2.406.360 - 2.000.000 = 406.360 \text{ kr.}$$

De samlede rente omkostninger for at afdrage på boligen falder altså med:

$$(491.782 + 395.094) - (406.360 + 38.175 + (40.000 * 4)) = \mathbf{282.341 \text{ kr.}}$$

Indtil videre er det blevet vist at ægteparret kan spare 282.341 kr. i renter ved at droppe pensionsindbetalinger og afdrage på boligen i stedet for.

Vælger Peter og Lise kun at fokusere på at afdrage deres boliggæld, så er det vigtigt, at kigge på hvad de går glip af på pensionssiden.

Hvis de blot fortsatte, som i første scenarie, med at opspare 3.000 kr. til pension i stedet for at afdrage hurtigere på boliggælden, så ville deres pensionsopsparing vokse ud fra deres indbetalinger, men samtidig også ud fra den pågældende rente/afkast.

Både Lise og Peter planlægger, at gå på pensions som 72-årig, hvilket er den forventede folkepensionsalder for 27-årige. Pensionsselskaberne forventer et årligt afkast på 3 % i deres markedsportefølje.

Det antages at Peter og Lise laver en helårlig betaling hver på 36.000 kr. Indbetalingen stiger hvert år med inflationstakten.

Beregningerne er lavet som et cashflow i excel bilaget og har følgende forudsætninger:

- Årlig indbetaling
- Årlige rente på 3 % efter eventuelle omkostninger som indbetalingsomkostninger, administrationsomkostninger og fondsomkostninger
- Effektivt afkast efter PAL-skat på 15,3 % er 2,54 %
- Eventuelle forsikringspriser er ikke medregnet.
- Inflation på 1,5 %
- Der indbetales fra det 27. år til det 72. år.

Som det ses ud fra beregningerne, så vil Peter og Lise hver have sparet 3.938.408 kr. op på deres 72. år i fremtidsværdi⁷⁰. Fremtidsværdien fortæller hvad der står på deres pensionsdepoterne, men med en inflationsstigning på 1,5 % årligt og 47 år, så er den reelle købekraft noget lavere.

⁷⁰ Se excel bilag "Nystiftet familie med gæld" kolonne C

Derfor er nutidskronerne også udregnet. Med nutidskroner, så får vi beløbet rensat for inflation. Depotet på 3.938.408 har en nutidskroneværdi på 2.045.572 kr. Som det ses i excelarket, så benyttes en diskonteringsfaktor, som er regnet på følgende måde⁷¹:

$$\frac{1}{(1 + inflation)^{tid}}$$

Herefter ganges diskonteringsfaktoren blot med opsparingens størrelse
Værdien efter skat er hhv.:

$$3.938.408 * (1 - 0,3768) = 2.454.416 \text{ kr. fremtidsværdi}$$

$$2.045.573 \text{ kr.} * (1 - 0,3768) = 1.274.801 \text{ kr. nutidskroner}$$

Om der benyttes nutidskroner eller fremtidsværdi fremadrettet kan egentlig komme ud på et. Hvis fremtidsværdien benyttes skal der også lave en fremregning af størrelsen på offentlige ydelser. Dette er allerede gjort i excelarket "Fremregning af offentlige ydelser". Benyttes derimod nutidskroner, så kan der blot gøres brug af satser for 2017. For at gøre det mest håndgribeligt benyttes nutidskroner fremadrettet og fremtidsværdien nævnes.

I nedsparingsperioden bliver der hele tiden regnet med en effektiv rente på 2,54 % af det resterende depot efter PAL-skat. Den årlige ydelse i tyve år bliver:

$$x = y * \frac{1 - (1 + r)^{-u}}{r}$$

$$y = x * \frac{r}{1 - (1 + r)^{-u}} = 2.045.572 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-20}} = \mathbf{131.726 \text{ kr.}}$$

Eftersom de hvert år har holdt sig under maks. beløbet for ratepensioner, så er alt deres opsparet pension indsat på en ratepension.

Det er tidligere blevet belyst at både Peter og Lise bliver straffet ved at indbetale på en pensionsordning grundet lavere beskæftigelsesfradrag og oplever derfor begge at deres effektive fradrag undervejs blot er 34,86 % mens de senere bliver beskattet med 37,68 %. Forrentningen af

⁷¹ Se excel bilag "Nystiftet familie med gæld" kolonne D+E

deres opsparing renset for afkast er altså en negativ forretning på 2,86 % samtidig med, at deres renteudgifter i afdragsperioden falder med 282.341 kr. De offentlige pensioner bliver som bekendt modregnet i egne ratepensioner, så lad os regne på de offentlige modregninger for familien.

Først og fremmest ses det at ældrechecken på 16.900 kr. bortfalder helt grundet deres løbende udbetalinger fra ratepensionen over 20 år på 131.726 kr. for både Peter og Lise.

Pensionstillægget beregnes for at fremfinde eventuelle udbetalinger. Fradragssatser og udbetalingsstørrelser findes under afsnittet Pensionstillægget, hvor nedenstående beregning også er foretaget og forklaret⁷².

	Peter	Lise
Indtægt	131.726 kr.	131.726 kr.
Fælles indtægt	263.452 kr.	263.452 kr.
Fradrag	140.000 kr.	140.000 kr.
Beregningsgrundlag (fælles indtægt – fradrag)	123.452 kr.	123.452 kr.
Nedsættelse af pensionstillægget (16 % af 123.452 kr.)	19.752 kr.	19.752 kr.
Pensionstillæg (38.676 - 19.752)	18.923 kr.	18.923 kr.
Grundbeløb	73.920 kr.	73.920 kr.
Årlig folkepension	92.843 kr.	92.843 kr.

Som det ses af ovenstående beregninger, så modregnes ratepension i pensionstillægget, men både Peter og Lise får 18.923 kr. om året i de første tyve år af deres pension, hvorefter at både pensionstillægget vil stige og ældrechecken kan komme i spil alt efter om de opsparer en formue i deres pensionstilværelse. Havde Peters og Lises opsparing ikke overskredet fradragssbeløbet på 140.000 kr., så havde de fået det fulde pensionstillæg svarende til 38.676 kr. før skat hvert år. Det er en forskel på 19.763 kr. hvert år pr. person.

Peter og Lise kan i stedet for, at opspare til pension via en ratepension vælge, at placere opsparing i frie midler i aktier.

Som tidligere nævnt, så er beskattningen anderledes, da der nu ikke er tale om lagerprincippet, men derimod realisationsprincippet, som indebærer to forskellige beskattninger med hhv. 42 % og 27 %.⁷³

⁷² Se excel bilag Fremregning af offentlige ydelser kolonne L for beregning af figur

⁷³ <http://www.aktie-skat.dk/nyheder/hoejere-skattegraense-for-aktieindkomst-i-2017/>

Hvis det antages, at Peter og Lise hellere vil opspare i frie midler, så skal der findes det indbetalingsbeløb, som har den samme krone for krone omkostning for dem nu og her. Da en indbetaling til pensionskontoen gav et lavere beskæftigelsesfradrag, så kan der med rette fratrækkes en lavere effektiv fradragssats fra de 3.000 kr. månedligt, da deres effektive fradrag blot var 34,86 % til senere beskatning på 37,68 %. Det giver først og fremmest en fordel på opsparing i frie midler kontra pensionsmidler

Det første års indbetaling til en aktiebeholdning i frie midler bliver derfor:

$$36.000 * (1 - 0,3486) = 23.450,40 \text{ kr.}$$

I beregningerne stiger den årlige indbetaling igen med inflationstakten for at finde fremtidsværdien. Peter og Lise vælger først at realisere deres gevinster på pensionstidspunktet. Som det ses i beregningerne, så vil den samlede opsparing ved pensioneringstidspunktet være 2.367.447 kr. i fremtidsværdi mens nutidskronen er 1.229.630 kr.⁷⁴ Heraf skal afkastet beskattes med hhv. 42 % og 27 %. Grænsen for beskatning til 27 % er i 2017 51.700 kr.⁷⁵

Beskatning af afkast til 27 %:

$$51.700 * 0,27 = 13.959 \text{ kr.}$$

Beskatning af afkast til 42 %:

$$(Afkast - grænsen \text{ for lav beskatning}) * 0,42$$

$$(454.814 - 51.700) * 0,42 = 169.308 \text{ kr.}$$

Opsparing efter skat:

$$1.229.630 - 169.308 - 13.959 = 1.046.363 \text{ kr.}$$

Forskel på ratepension og frie midler efter skat:

⁷⁴ Se excel bilag "Nystiftet familie med gæld" kolonne G (fremtidsværdi) og H (nutidskroner)

⁷⁵ <http://www.skm.dk/skattetal/beregning/skatteberegning/beloebsgraenser-i-skattelovgivningen>

$$1.274.801 - 1.046.364 = 228.437 \text{ kr.}$$

Nettoformuen ved pensioneringstidspunktet med samme rente er til trods for nedsættelse af beskæftigelsesfradraget stadig højere på pensionsopsparingen end den er på de frie midler. Dette skyldes, at PAL-skatten alt andet lige er lempeligere end aktiebeskatningen. Opsparing i frie midler vil dog ikke nedsætte pensionstillægget, hvilket betyder, at Peter og Lise begge ville kunne få 19.763 kr. før skat svarende til 12.334 kr. efter skat. Det svarer årligt til 24.669 kr.

Hvis forskellen på de 228.437 kr. divideres med de 24.669 kr. i manglende pensionstillæg, så bemærkes der at pensionstillægget vil opveje forskellen indenfor 9 år.

$$\frac{228.437}{24.669} = 9 \text{ år}$$

Så ja, PAL-skatten er lempeligere end aktiebeskatningen, men det manglende pensionstillæg vil indenfor ni år opveje den lempeligere beskatning. Hertil er frie midler likvide i modsætning til pensionsmidlerne på ratepensionen.

Af opsparingsmuligheder har Peter og Lise nu den livsvarige livrente og aldersopsparingen tilbage. Livrenten udelukkes der af den simple årsag, at man ikke kan omkonvertere denne til ratepension ved udbetalingstidspunktet, men eftersom fradragsværdierne på ratepension og livrente er den samme, så vil depotstørrelsen på pensionstidspunktet være identisk. Det er blot udbetalingsforløbet, som er anderledes. Det er derfor anbefalingsværdigt, at indbetale på ratepension med mindre man overskrider den årlige indbetalingsgrænse.

Aldersopsparingen kan dog godt være interessant, da denne ikke modregnes i beskæftigelsesfradraget og heller ikke i andre offentlige pensionsydelser end efterlønnen.

Hvis der indtastes denne i cashflowet, så opnås med samme rente, lagerbeskatning på 15,3 % og uden modregning i beskæftigelsesfradrag en nettoformue ved udbetaling på 2.565.479 kr. i fremtidsværdi og 1.332.486 kr. i nutidskroner⁷⁶. Dette er altså den højeste formue af de tre opsparingsvarianter, hvoraf aldersopsparingen giver det største afkast, ratepension på 1.274.801 kr. anden største og opsparing i frie midler på 1.046.364 kr. det laveste. Ydermere skal det igen inddrages, at aldersopsparingen kun modregnes i efterlønnen og familien bliver derfor ikke brandbeskattet af deres indbetalinger i pensionstillægget.

⁷⁶ Se excel bilag "Nystiftet familie med gæld" kolonne L (fremtidsværdi) og kolonne M (nutidskroner)

Hvis der for tænketanken skyld udregnes en ydelse over 20 år på en aldersopsparing, så fås følgende resultat efter skat pr. person:

$$\text{Aldersopsparing i 20 år} = 1.332.486 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-20}} = \mathbf{85.806 \text{ kr.}}$$

Udover dette, så får både Peter og Lise det grundbeløb og fuldt pensionstillæg svarende til:

$$(\text{Grundbeløb} + \text{Pensionstillæg}) * (1 - \text{skat}) = (73.920 + 38676) * (1 - 0,3768) = \mathbf{70.169 \text{ kr.}}$$

Det er en samlet årlig ydelse i tyve år på 155.975 kr. pr. person.

Til sammenligning gav ratepensionen ud fra samme beregninger med modregning i pensionstillæg 139.952 kr. pr. person i tyve år. Det svarer til 16.023 kr. mere til både Lise og Peter hvert år i tyve år. Aldersopsparingen er altså den opsparingsform, som giver mest for pengene grundet det fulde beskæftigelsesfradrag og PAL-beskatningen. Familien skal dog ikke glemme bankdelen af boliglånet, som med en relativ høj rente kan betyde renteomkostninger på 75.094 kr. over otte år.

Det skal dog nævnes, at man får fradrag for sin renteomkostninger ud fra sundhedsbidraget, kommune og kirkeskat. Man får ikke fradrag i topskatten. Fradragsværdien bliver derfor 33,6 % og skatteværdien af et beløb på 75.000 kr. bliver $(75.000 * 0,336)$ 25.200 kr.. Familien kan nedsætte denne udgift fra 75.094 kr. til 36.919 kr. og på denne måde afdrage gælden hurtigere, hvilket alt andet lige vil være at foretrække.

Efter gælden er betalt af, så skal familien vurdere om de vil fremskynde afdraget på boliglånet fra 22 år til 18 år. Eller om de vil begynde at opspare i eventuelle pensionsmidler og frie midler.

Dette spørgsmål kommer selvfølgelig an på hvad der krone for krone kan betale sig, men det kommer også an på præferencer.

Midler placeret i bolig og pension er ret illikvide. Det kan være svært at belåne sin bolig, så boliginvesteringen giver først mening den dag man sælger boligen og pensionsmidlerne er bundet helt ind til pensionering med mindre man takker ja til en strafbeskatning.

Frie midler kan alt andet lige hives ud og bruges med det samme, hvis det økonomiske behov opstår. Samtidig skal man tænke på at boligydelsen er den samme hvert år. Det kan godt være, at inflationstakten er lav på nuværende tidspunkt, men hvis renten og inflationstakten er nogenlunde den samme, så er der ikke den store gevinst i at fremskynde afdrag på realkreditlånet.

Delkonklusion

For familien på fire personer vil det økonomiske setup være en blanding af økonomisk optimering, men samtidig også af nytteværdi og fleksibilitet.

Anbefalingen til familien vil være som følger. Afdrag først og fremmest dyre banklån. Når banklånet er fuldt ud betalt, så indbetal herefter maksimalt ind på en aldersopsparing, som ikke modregnes i beskæftigelsesfradrag og senere sociale ydelser. Dette vil give familien den højeste nettoydelse ved pensionering samt et fuldt pensionstillæg. Det vil være optimalt for familien, at udnytte den lavere PAL-beskatning på 15,3 %. Samtidig skal de afdrage realkreditlånet over så lang tid som muligt. Pengene udover deres forbrug kan de investere i frie midler, som altid kan hives ud, hvis behovet skulle opstå.

Følger familien ovenstående råd vil de benytte de fordele, som der er ved at opspare til pension uden at straffe dem selv ved modregning af offentlige ydelser

Følgende grundregler for personer i samme løninterval er blevet konstateret:

- Afdrag først og fremmest på den dyre boliggæld
- Benyt aldersopsparingen for at undgå modregning i beskæftigelsesfradrag og pensionstillæg
- Benyt aldersopsparing for at opnå den største formue ved pension
- Husk opsparingen i frie midler, da disse midler er likvide

Den LO-ansatte

Indbetalingen til pension for den LO-ansatte er fastlagt af den enkeltes overenskomst. Typisk betales der 12 % til pension, hvor 8 % er betalt af arbejdsgiver og 4 % er betalt af den ansatte.

Af det indbetalte beløb er det forudbestemt, at 60 % af hvad der overskrider priserne for de tilkoblede forsikringsdækninger skal tilfalde en livsvarig livrente mens 40 % skal tilfalde en ratepension⁷⁷.

Den eneste valg man har i forhold til pensionsopsparingen på denne ordning er, at man kan øremærke 5 % af indbetalingen over på en aldersopsparing⁷⁸.

Ifølge 2025-planen, så er det meget få som vælger at benytte aldersopsparingen, så vi kan groft antage, at alt bliver indbetalt til hhv. livrente og ratepension selvom aldersopsparingen ville være at foretrække grundet de lempeligere modregningsregler.

⁷⁷<https://www.industrienspension.dk/da/Medlem/Pension/Om%20pensionsordningen#accordion=TilpasOrdningen>

⁷⁸Ibid.

Ifølge familietyppemodellen har en typisk enlig LO-ansat i lejebolig en årlig løn på 341.656 kr. svarende til 28.471 kr. om måneden. Vi antager, at der udover lønnen betales 8 % til pension.

Lad os kigge på opsparingen for en LO-ansat, hvor følgende antagelser er forudsat:

- Årlig indbetaling
- Årlige rente på 3 % efter eventuelle omkostninger som indbetalingsomkostninger, administrationsomkostninger og fondsomkostninger
- Effektivt afkast efter PAL-skat på 15,3 % er 2,54 %
- Eventuelle forsikringspriser er ikke medregnet.
- Inflation på 1,5 %
- Der indbetales fra det 25. år til det 72. år.
- Der indbetales 60 % på livrente og 40 % på ratepension
- Der afregnes AMB bidrag på 8 % af indbetalingen

Ud fra beregninger foretaget i excel under fanen LO-medarbejder ses det, at den samlede opsparing på den livsvarige livrente bliver 2.733.934 kr. i fremtidsværdi (nutidskroner 1.378.320 kr.) og opsparingen på ratepension bliver 1.824.079 kr. i fremtidsværdi (nutidskroner 919.614 kr.) En livsvarig livrentes ydelse beregnes ud fra den enkeltes dødelighedsgrundlag. Ydelsen afhænger altså af forventet levetid. Eftersom gennemsnitsalderen konstant er blevet højere igennem de sidste mange år, så er ydelserne for livrenterne faldet ligeså.

Pensionsselskaberne laver dødelighedstabeller, som hjælper med udregningen af den årlige ydelse alt efter forventet levealder. For at beregne ydelsen, så korrekt som muligt, har jeg benyttet Topdanmarks dødelighedstabel for en 25-årig, som indbetaler på en livsvarig livrente og sælger dødelighed. Dødelighedstabellen indeholder en rente på 2,54 % efter PAL-skat⁷⁹.

Givet fra nedenstående formel kan slutværdien findes ud fra ydelse og forventet levetid.

$$B = Y * \left(\frac{N(X + K)}{D(x)} \right)^{80}$$

⁷⁹ Se excel bilag "Dødelighedstabel Tabel 25-årig"

⁸⁰ $D(x)$ er defineret ved $D(x) = l(x) * v(x)$, hvor der tages hensyn til forrentning og dødelighed. $N(x)$ angiver værdien i alder 0 af de livsvarige betalinger fra alder x .

Da slutværdien allerede kendes ved det 72. år på livrenten, så skal formelen omskrives, så den årlige ydelse kan findes:

$$Y = B * \frac{D(x)}{N(x+k)} = 1.378.320 * \left(\frac{0,15649}{2,52615} \right) = \mathbf{85.384 \text{ kr.}}$$

Tallene for $D(x)$ og $N(x+k)$ findes i bilagene for dødelighedstabellen 25 år, hvor af $x+k$ er tidspunktet for første betaling og x det tidspunkt livrente købes.

Da livrenten både købes og starter udbetaling ved det 72. år, så finder vi tallene under år 72.

Tabellen er UNISEX-grundlag, da man ikke må differentiere pris på mænd og kvinder mere. Førhen ville kvinder typisk have en lavere ydelse, da de statistisk set lever længere end mænd. Omvendt havde kvinder typisk højere præmie ved tab af erhvervsevne dækning, da de havde større risiko for at blive syge i deres arbejdsforløb. Tabellen er derfor indifferent om det er en mand eller en kvinde som sparer op til pension på deres livrente – ydelsen vil være den samme.

Muligheden for at sælge dødelighed undervejs foreligger også. Hvis man ønsker højest mulig ydelse ved pensionering og ikke er bekymret for efterladte, så kan dette give mening.

Livsvarige livrenter er en forsikring mod at leve længe og dermed også en forsikring mod fattigdom for dem som lever længere end gennemsnittet.

For at udregne ydelsen med salg af dødelighed undervejs, kan man for det opsparede beløb i hver periode købe en livrente med ydelsen y , som findes ud fra:

$$\text{Opsparet beløb} = y * \frac{N(72)}{D(t)} \Rightarrow y = \text{opsparet beløb} * \frac{D(t)}{N(72)}$$

Den samlede ydelse, som pensionist bliver summen af alle de tilkøbte livrenter. Beregningerne er foretaget i excel bilaget og som det ses bliver ydelsen lidt højere med **88.772 kr. i nutidskroner**⁸¹

Årsagen til forskellen er de personer der er fyldt 25, men som dør inden de fylder 72 år. Ud fra dødelighedstabellen⁸² ses det, at 5,9 % af de personer, som er fyldt 25 år ikke bliver 72. år. Dette udregnes på følgende måde:

$$\frac{l(72)^{83}}{l(25)} - 1 = \frac{0,932204}{0,990659} - 1 = -0,05901 = \mathbf{-5,9 \%}$$

⁸¹ Se excel bilag "LO-medarbejder" kolonne N.

⁸² Se excel bilag "Dødelighedstabel for 25-årig"

⁸³ l_x er en dekrementfunktion, som beregner antallet af personer, der lever til alder x .

Eftersom den LO-ansatte i dette tilfælde er enlig, så kan man med rette anbefale ham at sælge dødelighed undervejs, da han på denne måde sikrer sig selv mest muligt.

Udover den livsvarige livrente, så har LO-personen også en tvunget ratepension:

Der antages at ratepension bliver udbetalt over 20 år og derfor fås følgende udbetalinger ved pensionering. Ydelsen på ratepension kan regnes via nedenstående formel.

$$y = B * \frac{r}{1 - (1 + r)^{-u}} \Rightarrow$$

$$919.614 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-20}} = \mathbf{59.214 \text{ kr. i nutidskroner}}$$

Dette beløb modtages hvert år i 20 år.

Det bliver nu vigtigt, at udregne hvad den LO-ansatte mister i offentlige ydelser med ovenstående ydelser fra livsvarig livrente og ratepension.

Først og fremmest, så nedsætter personens egen betaling beskæftigelsesfradraget, som tidligere beregnet under afsnittet "Ratepension". Straffen for indbetalingen bliver så fremdeles:

$$\begin{aligned} &((28.471,33 * 0,94) * 12) * 8,75 \% = 28.699 \text{ i nyt årlige beskæft. fradrag} \\ &\frac{30.000 - 28.699,10}{12} * 37,68 \% = 40,82 \text{ kr. mindre udbetalt månedligt} \end{aligned}$$

Løn	28.471 kr.
- Pensionsbidrag (28.471,33)	27.332 kr.
- AMB (29.000 * 0,92)	25.146 kr.
- Personligt fradrag (3.750)	21.396 kr.
- Nyt beskæftigelsesfradrag (2.391)	19.005 kr.
- Bundskatten på 37,68 %	11.844 kr.
Samlet udbetalt beløb = (11.844+2.391+3.750)	17.984 kr.

For at beregne en samlet formue over tid er det nødvendigt at lave nogle forsimplede forudsætninger ud fra dagligdags forbrug. Der antages, at personen kan spare 500 kr. op om måneden svarende til 6.000 kr. op om året på sin bankkonto til 0 % i rente.

LO-personen har udover sine pensionsmidler 405.311 kr.⁸⁴ stående på en bankbog med en nutidskrone værdi på 272.412 ved pensioneringstidspunktet, hvilket blot er summen af alle de årlige betalinger.

Ældrechecken, bortfalder grundet nettoformue over 84.300 kr.

Pensionstillægget skal beregnes for at vurdere om der sker modregning.

Folkepensionens grundbeløb	73.920 kr.
Indtægtsgrundlag i første 20 år (88.772 + 59.214 kr.)	147.986 kr.
Fradragsbeløb	69.800 kr.
Beregningsgrundlag (Indtægtsgrundlagt – Fradragsbeløb)	78.186 kr.

Nedsættelsen beregnes som 32 % af 78.186 = 25.019 kr.

Reduceret pensionstillæg: 38.676 – 25.019 = 13.656 kr.

Den samlede årlige beregnede folkepension bliver derfor: 73.920 + 13.656 kr. = **87.576 kr.**

Der sker altså modregning af folkepensionstillægget

Det ses at livrenten og ratepensionen har negativ effekt på de offentlige ydelser, hvis der antages samme regler som der eksisterer i dag.

Boligstøtten i form af boligsikring kan ligeledes blive berørt. Nedenstående skema indeholder udregning af boligsikring, som tidligere er blevet forklaret under afsnittet Boligstøtte:

Husstandsindkomst (Folkepension + Livsvarig livrente + Ratepension i 20 år)	235.562 kr.
Husleje	65.000 kr.
Tillæg for vedligeholdelse af 60 m ² af 55 kr.	3.300 kr.
Beregnet samlet leje	68.300 kr.
Andel af boligudgift (68.300 * 0,6)	40.980 kr.

⁸⁴ Se excel bilag "LO-medarbejder" kolonne Q

Andel af indkomst (235.562 - 143.200)*0,18	16.625 kr.
Beregning af boligsikring (40.980 -16.625)	24.355 kr.
Boligsikring månedligt	2.029 kr.

Øremærkning af 5 % til aldersopsparing

Den enkelte LO-person kan dog vælge at benytte 5 % på aldersopsparingen i stedet for den for valgte opsparingsmodel med 60 % og 40 % til hhv. livrente og ratepension⁸⁵.

Dette vil give os en ny månedlig skatteberegning og nogle nye ydelser ved pensionering.

Ændringen af opsparingsvalg giver først og fremmest LO-personen et højere beskæftigelsesfradrag.

Det rykker dog ikke meget, men er ikke desto mindre nævneværdigt.

Indbetaling på aldersopsparingen på 5 % af de tvungne 12 % til pension vil udgøre 1.914 kr. om året⁸⁶.

Dette beløb skal forskudsregistreres og beskattes, hvilket giver et højere beskatningsgrundlag og dermed fuldt beskæftigelsesfradrag på 30.000 kr. årligt.

Løn	28.471 kr.
- Pensionsbidrag (28.471 *(1-0,04 %))	27.332 kr.
- AMB (27.332 * 0,92)	25.146 kr.
+ Aldersopsparing til beskatning	159,5
Skattegrundlag	25.305 kr.
Frdrag = Personfrdrag + beskæftigelsesfradrag (3.750 + 2.500)	6.250 kr.
Beløb til skat	7.179 kr.
- Beskatning af aldersopsparing	159,5 kr.
Samlet udbetalt beløb	17.967 kr.

Som det ses har LO-personen 17 kr. kroner mindre udbetalt om måneden i år 1 ved, at omlægge 5 % til aldersopsparing. Det er et meget lille beløb, da beskatningen af aldersopsparingen opvejes af det højere beskæftigelsesfradrag.

⁸⁵<https://www.industrienspension.dk/da/Medlem/Pension/Om%20pensionsordningen#accordion=SparOpTilEnEngangsudbetaling>

⁸⁶ Se excel bilag "LO-medarbejder" kolonne V

Ud fra det nye setup har jeg regnet nye opsparinger og ydelser⁸⁷. Selvom man sikkert kan argumentere for, at der er tale om en bagatelgrænse med 17 kr. mindre opspareret om måneden på bankkontoen, så er det ikke desto mindre medregnet.

Lad os først og fremmest kigge på de samlede opsparinger efter skat. Nedenstående regnestykke viser, hvad den LO-ansatte har i nutidskroner efter skatten er blevet fratrasket opsparingen både på livrenten og ratepension samt tillagt opsparingen på bankkontoen:

$$(1.378.320 * (1 - 0,3768)) + (919.614 * (1 - 0,3768)) + 282.000 = \mathbf{1.714.072 \text{ kr}}$$

Samlet opsparing efter skat med aldersopsparing bliver:

$$1.309.404 * (1 - 0,3768) + 872.936 * (1 - 0,3768) + 114.860 + 272.412 = \mathbf{1.747.306 \text{ kr.}}$$

Hvis der kigges på den rene opsparing, vil LO-personen have opspareret 33.234 kr. mere efter skat ved det 72. år, hvis han vælger at benytte muligheden med de 5 % til aldersopsparing. Dette skyldes forskellen i beskæftigelsesfradraget samt marginalt mindre indbetaling til bankkonto med 0 % i rente.

Lad os nu fokusere på de løbende ydelser før SKAT for at beregne de nye offentlige ydelser.

Den nye årlige livrente fra det 72. år bliver, jf. tidligere anvendte formler, 84.332 kr. og den nye årlige ydelse på ratepensionen i 20 år bliver 56.213 kr.⁸⁸

Ældrechecken vil stadig ikke kunne benyttes grundet en for høj formue størrelse, men pensionstillægget vil forventeligt blive større:

Folkepensionens grundbeløb	73.920 kr.
Indtægtsgrundlag i første 20 år (84.332 + 56.213)	140.545 kr.
Fradragsbeløb	69.800 kr.
Beregningsgrundlag (Indtægtsgrundlagt – Fradragsbeløb)	70.745 kr.

Nedsættelsen beregnes som 32 % af 70.745 = 22.638 kr.

Reduceret pensionstillæg: 38.676 - 35.615 = 16.038 kr.

Den årlige beregnede folkepension bliver derfor: 73.920 + 16.038 = 89.958 kr.

Den årlige folkepension bliver nu 2.382 kr. højere årligt i de første tyve år.

⁸⁷ Se excel bilag "LO-medarbejder" kolonne Z + AA + AB

⁸⁸ Ibid. kolonne AO + AA52

Så snart garantiperioden på ratepensionen er overstået, hvad enten der vælges 10 år, 20 år eller derimellem, så sættes pensionstillægget op.

Den nye beregnede boligstøtte bliver:

Husstandsindkomst (Grundbeløb + Livsvarig livrente + Ratepension i 20 år)	230.508 kr.
Husleje	65.000 kr.
Tillæg for vedligeholdelse af 60 m ² af 55 kr.	3.300 kr.
Beregnet samlet leje	68.300 kr.
Andel af boligudgift (68.300 * 0,6)	40.980 kr.
Andel af indkomst (230.508 - 143.200) * 0,18	15.714 kr.
Beregning af boligsikring (40.980 - 15.714)	25.265 kr.
Boligsikring månedligt	2.105 kr.

Forhøjelse af boligstøtte pr. år er differencen mellem de to udregnede boligstøtter svarende til 910 kr. årligt.

Nedenstående skema viser sammenligning af ydelser efter skat i de første tyve år af den LO-ansattes pension.

Opsparingsprodukt	Før	Efter	Forskel
Bankkonto 0 %*	14.100 kr. årligt	13.620 kr. årligt	- 480 kr. årligt
Livrente	88.772 kr. årligt	84.333 kr. årligt	- 4.439 kr. årligt
Ratepension	59.214 kr. årligt	56.213 kr. årligt	- 3.001 kr. årligt
Aldersopsparing*	0 kr.	7.396 kr. årligt	+ 7.396 kr. årligt
Pensionstillæg i første tyve år	13.656 kr. årligt	16.038 kr. årligt	+ 2.382 kr. årligt
Boligstøtte	24.355 kr. årligt	25.265 kr. årligt	+ 910 kr. årligt
Samlet forskel			2.768 kr. årligt

*Aldersopsparing og bankkonto omregnet til årlig ydelse i 20 år.

Som det ses i skemaet vil en omlægning på 5 % til aldersopsparing give en LO-person 2.768 kr. mere om året fra det 72. til det 92. år.

Personen vil opleve større nettoformue på 33.234 kr. ved pensionering og samtidig modtage årligt 3.299 kr. mere fra det offentlige fra boligstøtten og pensionstillægget.

En LO-person vil, hvis han optimerer indenfor rammerne med oplægning til aldersopsparing, modtage 57.012 kr. mere i de første tyve år af sin pension.

$$\left(\frac{33.234}{20}\right) + (2.768 * 20) = \mathbf{57.022 \text{ kr.}}$$

På vejen der til vil han kun have nutidsværdien af 17 kr. mindre udbetalt om måneden.

Fuld omlægning til aldersopsparing

Selvom det ikke er på tegnebrættet og nok heller ikke kommer det, så er det interessant, at se hvad en fuld omlægning til aldersopsparing vil få af betydning for en LO-medarbejder.

Lad os først og fremmest kigge på skatteberegningen. Det kan hurtigt udregnes, at 12 % indbetaling til pension af en løn på 28.471 kr. kommer til at overskride indbetalingsgrænsen på 29.800 kr. efter arbejdsmarkedsbidraget er betalt:

$$28.471 * 0,12 * 0,92 = 3.173 \text{ kr. månedligt} \Rightarrow 38.076 \text{ kr. årligt}$$

Overløbet går i dette eksempel til en ratepension, som senere kan konverteres til livsvarig livrente, hvis dette ønskes.

Løn	28.471 kr.
- Pensionsbidrag (28.471 * (1-0,04 %))	27.332 kr.
- AMB (27.332 * 0,92)	25.146 kr.
+ Aldersopsparing til beskatning	2.483,33
Skattegrundlag	27.628 kr.
Fradrag = Personfradrag + beskæftigelsesfradrag (3.750 + 2.500)	6.250 kr.
Beløb til skat (27.628 - 6.250)*0,3786	8.056 kr.
- Beskatning af aldersopsparing	2.483,33 kr.
Samlet udbetalt beløb	17.089 kr.

Det ses i ovenstående skatteberegning, at det manglende fradrag betyder en nedsat udbetaling på (17.967 - 17.089) svarende til 878 kr. om måneden. Beløbet på 17.967 kr. er det tidligere udregnede

udbetalte beløb med indbetaling til fradragsberettigede pensionsopsparinger. Lad os for sammenligningens skyld antage, at LO-personen derfor ikke har råd til at spare op på sin bankkonto.

Ydelserne for aldersopsparing og ratepension vil nu blive udregnet ud fra ovenstående indbetaling og tidligere nævnte forudsætninger:

Aldersopsparings fremtidsværdi bliver 3.546.736 kr. og nutidskroner bliver 1.788.096 kr. Opsparing på ratepension bliver 1.332.763 kr. i fremtidsværdi og 671.916 kr. i nutidskroner⁸⁹.

Samlet opsparing efter skat:

$$1.788.096 + (671.916 * (1 - 0,3768)) = 2.206.834 \text{ kr.}$$

Der bliver her set bort fra ældrechecken, da en eventuel udbetaling af aldersopsparing vil overstige de 83.400 kr..

Den månedlige ydelse på ratepensionen over 20 år bliver:

$$671.916 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-20}} = 43.264 \text{ kr. i nutidskroner}$$

Dette er under fradragsbeløbet på de 69.800 kr. og personen kan derfor få det fulde pensionstillæg på 38.676 kr. årligt samtidig med en opsparing på 1.788.096 kr., som udbetales som en sum.

Hvis der igen for tænketanken skyld udregnes ydelse i 20 år på en aldersopsparing, så fås følgende resultat efter skat pr. person:

$$\text{Aldersopsparing i 20 år} = 1.788.096 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-20}} = \mathbf{115.135 \text{ kr.}}$$

Udover dette, så får personen det grundbeløb og fuldt pensionstillæg svarende til:

$$(\text{Grundbeløb} + \text{Pensionstillæg}) * (1 - \text{skat}) = (73.920 + 38676) * (1 - 0,3768) = \mathbf{70.169 \text{ kr.}}$$

Samtidig stiger boligsikringen til samlet 40.980 kr. som er 60 % af boligudgiften uden nedsættelse grundet for lav indtægt. Dette svarer til 3.415 kr. på månedsbasis.

⁸⁹ Se excel bilag "LO-medarbejder" kolonne AH + AE

Det er en samlet årlig ydelse på **226.284 kr. efter skat i tyve år.**

Forskel i årlige ydelser over tyve år:

Ingen aldersopsparing	5 % aldersopsparing	Fuld aldersopsparing
203.165 kr.	205.781 kr.	226.284 kr.

*Scenarie 1 og 2 indeholder dog livrente, hvilket vil give en højere ydelse efter tyve år.

Delkonklusion

Man kun undres over, at omlægningen ikke foretages af alle LO-medarbejdere, da forrentningen af 17 kr. mindre udbetalt månedligt er til at få øje på.

Man kan diskutere om man tør tro på de offentlige ydelser ved pensionering, men ikke desto mindre, så er afkastet af omlægningen på blot 5 % til aldersopsparing meget stor og bør derfor foretages af alle, da denne både har positiv effekt i opsparings- og nedsparingsfasen.

Forsikringen i livrenten ved at leve længe opvejes af et højere pensionstillæg og højere nettoformue ved pensionering. Samtidig er aldersopsparingen i udbetalingsfasen noget mere likvid end både ratepension og den livsvarige livrente. Har man eksempelvis ikke mange år tilbage at leve i, så er det optimalt at have mest muligt sparet på en aldersopsparing.

Med nuværende regler, så er overenskomstforhandlinger mellem DA/LO ikke særlige gunstige for den LO-ansatte, som rent økonomisk ville have meget bedre af en tvunget aldersopsparing kontra tvunget livrente + ratepension.

Det eneste problem ved denne tankegang er, at man ikke kan styre folks forbrug og derfor kan mange stå uden indtægt efter aldersopsparingen er brugt, hvilket kan belaste de offentlige finanser voldsomt. Dog mener jeg, at det handler om, at skubbe folk i den rigtige retning og LO-medarbejderen er bedst tjent med et skub hen mod 5 % til aldersopsparing som et fravalg kontra et tilvalg. De ville aldrig bemærke de 17 kr. om måneden alligevel – dog ville de helt sikkert mærke den bedre økonomi ved pensionering.

Den lavtlønnede ældre uden væsentlig pension

Tove er 65 år gammel og bor i lejebolig. Da Tove var 60 år gammel havde hun kun opsparet 200.000 kr. på en ratepension, men da hun gerne ville på pension som 65-årig, så ønskede hun virkelig at få betalt ind til sin ratepension i de sidste fem år af hendes arbejdsliv. Hendes bankrådgiver havde fortalt hende, at det var nu det skulle gøres og han anbefalede derfor Tove at betale op til ratemaksimum hvert år i de næste fem år.

Tove tjente 35.000 kr. om måneden, så beskæftigelsesfradraget blev ikke påvirket ved indbetaling til ratepension. Tove nu har opsparet 492.866 kr. op på sit 65. år. Her er der medtaget gældende maksimum satser på ratepension fra 2013 til 2017⁹⁰.

Tove vil gerne have udbetalt beløbet over 15 år.

$$y = B * \frac{r}{1 - (1 + r)^{-u}} \Rightarrow$$

$$492.866 * \frac{0,03}{1 - (1 + 0,03)^{-15}} = \mathbf{41.285 \text{ kr.}}$$

Vi benytter gældende satser for udbetaling af pension (2017).

Tove vil få udbetalt folkepensionens grundbeløb på de 73.500 kr. og vil gerne have ældrecheck samt søge pensionstillæg, så hun har nok til at leve for.

Da Tove ikke har en formue på over 84.300 kr., så kan ældrechecken godt komme i spil. Ældrechecken bliver udbetalt til enlige med indtægt under 20.100 kr. udover folkepensionen og bortfalder helt ved 69.800 kr.

Som skitseret under afsnittet "Helbredstillæg og supplerende pensionsydelse", så beregnes ældrechecken ud fra den personlige tillægsprocent, hvor at tillægsprocenten bliver sat ned med 1 % hver gang indtægten overskrider fradragsbeløbet med 497 kr.

Toves reduktion i tillægsprocent bliver derfor:

$$\frac{\text{Indtægt} - \text{fradragsbeløb}}{497} = \frac{(41.285 - 20.100)}{497} = \mathbf{45 \%}$$

Toves fulde personlige tillæg bliver:

$$100 - 45 = \mathbf{55 \%}$$

Som nævnt i forklaringen af beregningen af ældrechecken, så får Tove altså en årlig ældrecheck på:

$$16.900 * 0,55 \% = \mathbf{9.295 \text{ kr.}}$$

For Tove beregnes pensionstillægget således:

⁹⁰ Se excel bilag "Ældre uden væsentligt pension" kolonne B + C

Folkepensionens grundbeløb	73.920 kr.
Indtægtsgrundlag i første 15 år	41.286 kr.
Fradragsbeløb	69.800 kr.
Beregningsgrundlag (Indtægtsgrundlag – Fradragsbeløb)	0 kr.

Eftersom Toves indtægtsgrundlag er under fradragsbeløbet, så får Tove det fulde pensionstillæg. Men hun mister årligt 8.112 kr. i ældrecheck for at have sparet mere op til pension. I dette givne tilfælde kan Tove vælge, at strække udbetalingsperioden fra 15 til 20 år, hvis hun ønsker at få mere ud af sin ældrecheck.

$$492.866 * \frac{0,03}{1 - (1 + 0,03)^{-20}} = 33.128 \text{ kr.}$$

Den fulde ældrecheck vil Tove dog ikke kunne opnå grundet for meget opsparat pension, da fradragsbeløbet er lavere end den årlige ydelse. Tove bliver altså økonomisk straffet for sine indbetalinger til ratepensionen, men kan alt andet lige optimere lidt i udbetalingsperioden. Marginalbeskatningen af Toves indbetalinger udregnes på følgende måde:

$$\frac{\text{Max beløb for ældrecheck}}{\text{Bortfaldsgrænse} - \text{Fradragsbeløb}} = \frac{16.900}{69.800 - 20.100} = 34 \%$$

Marginalbeskatningen bliver derfor 34 % + 37,68 % = **71,68 %**

Det er en meget høj ekstra beskatning når man modregnes i ældrechecken eller når ældrechecken helt fjernes.

Antages et andet scenarie, hvor Tove sparer nok op til, at hun har en ydelse på 100.000 kr. på en livsvarig livrente, så kan der via de gældende satser for pensionstillægget beregnes følgende marginalbeskatning:

$$\frac{\text{antal måneder på et år} * \text{pensionstillæg beløb}}{\text{Bortfaldsgrænse} - \text{Fradragsbeløb}} = \frac{12 * 6.551}{324.200 - 69.800} = \mathbf{30,90 \%}$$

De 30,90 % skal tillægges den normale skattesats på 37,68 %, hvilket giver en samlet marginalbeskatning på **68,58 %**.

Som det kan ses i ovenstående scenarier kan det give brandbeskatninger, at spare op på ratepensioner og livrenter på de forkerte tidspunkter. Det er specielt de ældre, som ikke har sparet op hele livet, der kan opleve at større indbetalinger kan føre til meget høje marginale beskatninger.

Indbetaling til aldersopsparing kan afhjælpe problemet med modregning i pensionstillægget og derfor må denne altid anbefales for, at undgå beskatning på 68.58 % af indbetalt pensionskrone.

Udover modregninger i ældrecheck og pensionstillæg, så kan enlige i lejebolig også blive modregnet i deres boligydelse, som skitseret under reglerne i afsnittet for "Boligstøtte".

Nedenstående skema indeholder udregning af Toves beregnede boligstøtte.

Husstandsindkomst (Grundbeløb + pensionstillæg + Ratepension i 15 år)	185.660 kr.
Husleje	65.000 kr.
Tillæg for vedligeholdelse af 60 m ² af 55 kr.	3.300 kr.
Beregnet samlet leje	68.300 kr.
Andel af boligudgift (68.300 *0,6)	40.980 kr.
Andel af indkomst (185.660-143.200)*0,18	7.642 kr.
Beregning af boligsikring (40.980 -9.550)	33.337 kr.
Boligsikring månedligt	2.778 kr.

Havde Tove ikke valgt, at betale på en ratepension, så havde hun i stedet fået: (I husstandsindkomst er der indregnet værdien af de 200.000 kr., som Tove havde opsparet på sit 60. år, samt en årlig forrentning efter skat på 2,54 %) ⁹¹.

$$221.116 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-15}} = 18.522 \text{ kr.}$$

Husstandsindkomst (Grundbeløb + pensionstillæg + ratepension)	171.054 kr.
Husleje	65.000 kr.

⁹¹ Se excel bilag "Ældre uden væsentlig pension" kolonne F

Tillæg for vedligeholdelse af 60 m ² af 55 kr.	3.300 kr.
Beregnet samlet leje	68.300 kr.
Andel af boligudgift (68.300 * 0,6)	40.980 kr.
Andel af indkomst (152.532 - 143.200) * 0,18	5.013 kr.
Beregning af boligsikring (40.980 - 5.013)	35.867 kr.
Boligsikring månedligt	2.997 kr.

Samlet modregning i ældrecheck og boligydelse med maksimal indbetaling på ratepension fra 2013 til og med 2017 bliver:

$$\frac{(16.900 - 9.295)}{12} + (2.997 - 2.778) = 852 \text{ kr. månedligt i 15 år}$$

Hvis Toves indbetalinger tages før skat så ses det, at de samlede indbetalinger på fem år bliver 258.500 kr. før skat⁹², men hun mister i udbetalingsperioden over 15 år (1.290 * 12 * 15) 203.580 kr.

Toves samlede ydelser bliver med udbetaling over 15 år efter skat.:

$$(171.054 * (1 - 0,3768)) + (9.295 * (1 - 0,3768)) + 33.336 = \mathbf{145.729 \text{ kr.}}$$

I beregningen har jeg fratrasket den gennemsnitlige skattesats fra de skattepligtige indtægter, som er løbende offentlige ydelser, ratepension og ældrecheck.

Det er interessant at sammenligne ovenstående ydelser med de ydelser Tove ville have fået ved opsparing på aldersopsparing i stedet for. For at det skal passe med samme indbetalte beløb, så fratrækker jeg fradragsprocenten med indbetalingen i excelbilaget faneblad "Ældre uden særlig pension". Dette gøres på følgende måde;

$$50.000 * (1 - 0,3768) = 31.680 \text{ kr.}$$

De allerede 200.000 kr. opsparet som ratepension bliver stående som ratepension. Som det fremgår af excelarket har Tove det samme nettobeløb stående på sine slutværdier efter skat, men i stedet for at

⁹² Se excel bilag "Ældre uden væsentlig pension" kolonne B

alt står på en ratepension, så har Tove nu placeret 169.355 kr. på en aldersopsparing og 221.116 kr. (efter skat 137.799 kr.) på en ratepension⁹³. Slutværdierne efter skat er i begge scenarier 307.154 kr.

Der er som forventet ikke forskel på de samlede slutværdier, men lad os se hvordan det påvirker de offentlige ydelser.

Eftersom ældrechecken bortfalder ved en formuegrænse på 84.300 kr. mister Tove altså sin ældrecheck ved indbetaling til en aldersopsparing, så snart hun vælger at få depotet udbetalt. Dog får hun en højere boligydelse.

Havde Tove valgt at spare op til aldersopsparing i stedet for, så havde hun fået udbetalt de 219 kr. mere om måneden i boligydelse, men samtidig mistet ældrechecken, så længe formuegrænsen overskrider de 84.300 kr.

Ifølge en artikel fra søndagsavisen kaldt "Pensionisternes tricks", kan Tove vælge at få sin aldersopsparing udbetalt og samtidig tage alt over 84.300 kr. og ligge det i en bankboks⁹⁴. Det er ulovligt, men ikke desto mindre en trick som der åbenbart gøres brug af. Kigges der på at optimere udbetaling mest muligt, så skal Tove hurtigst muligt nedbringe sin formue til under 84.300 kr. på den ene eller den anden måde.

Boligydelser bliver stadig modregnet i løbende ydelser og derfor skal den nye ratepensionsydelse udregnes. Denne ydelse er dog regnet ud i ovenstående tabel.

Hvis Tove følger lovens rammer, så mister hun ældrechecken indtil hun har nedbragt sin formue til under 84.300 kr. på naturlig vis. Indtil da er indbetalingen på aldersopsparingen ikke gunstig. Da en mistet ældrecheck på 9.255 kr., som i scenarie 1 ikke kan opvejes af 219 kr. mere udbetalt om måneden. Værdien af ældrechecken efter skat er:

$$\frac{9.255 * (1 - 0,3768)}{12} = 480 \text{ kr. månedligt.}$$

Hvis Tove dog vælger at få udbetalt sin aldersopsparing og hæve et beløb over 84.300 kr. med det samme eller efter et par år, så får hun oveni i boligydelsen en ældrecheck på 16.900 kr.. Dette scenarie vil selvsagt være det bedste.

Toves bedste løsning vil derfor være, at indbetale på en aldersopsparing. Når hun pensionsalderen, så hæver hun alt over 84.300 kr., hvorefter hun får boligstøtte, ældrecheck og pensionstillæg. Så snart formuen er nedbragt vil Toves ydelser over 15 år se således ud:

⁹³ Se excel bilag "Ældre uden væsentlig pension" kolonne E+F

⁹⁴ <http://www.sondagsavisen.dk/bolig/boligogpenge/2015-08-28-pensionisternes-tricks-sadan-undgar-de-modregning-i-folkepensionen/>

Folkepensionens grundbeløb	73.900 kr.
Pensionstillægget	78.612 kr.
Ratepension over 15 år	18.522 kr.
Ældrecheck	16.400 kr.
Samlet ydelse før skat	187.437 kr.
Samlet ydelse efter skat	116.810 kr.
Boligyldelse	35.964 kr.
Total samlet	152.774 kr.

Tove vil ved at indbetale på en aldersopsparing i stedet for en ratepension have differencen mellem 152.774 kr. og tidligere beregnede 145.729 kr. efter skat mere udbetalt hvert år, så snart hendes formuegrænse er nedbragt til under de 83.400 kr.. Udover dette har hun opsparet en aldersopsparing på 169.355 kr., som der med rette også kan tillægges den samlede årlige ydelse 11.290 kr., som blot er en fordeling opsparing uden rente. Alt i alt bliver gevinsten 23.606 kr. årligt efter skat.

Jeg er bekendt med, at det kræver at man forbruger pengene, der ligger over de 84.300 kr., men det kan ske via hurtigt forbrug, naturligt forbrug eller ved at sætte dem i en bankboks. Der er rigtig mange penge at hente.

Delkonklusion

Folk tæt på pensionsalderen kan opleve brandbeskatninger ved indbetaling på ratepensioner og livrenter tæt på pensionsalderen.

Har man meget lidt sparet op på en pensionsordning kan det som tommelfingerregel ikke betale sig at spare yderligere op til pension, hvis man vil undgå modregninger i pensionstillæg, boligstøtte og ældrecheck samt andre supplerende offentlige ydelser.

Aldersopsparingen kan afhjælpe problemet i en vis grad, da den ikke modregnes i boligstøtten eller i pensionstillægget. Med rette forbrugsmønstre eller udtrækning af beløb over 84.300 kr. på bankkontoen kan ældrechecken også benyttes fuldt ud.

Overordnet set, så er samspilseffekterne for opsparing i den sene alder for folk med mindre pensionsopsparing utrolig dårlige.

De følgende anbefalinger er overordnede punkter til personer, som vil optimere deres pensionsopsparing:

- Benyt aldersopsparingen, hvis du vil spare op til pension
- Sæt en udbetalingsperiode på ratepensionen, som gør at den årlige ydelse er under fradragsbeløbet på pensionstillægget.

- Hæv formue i banken på alt over 84.300 kr.

Det sidstnævnte punkt kan selvfølgelig ikke anbefales helt generelt, da dette er socialt bedrageri, men ikke desto mindre er det optimering af første klasse.

Den velhavende topskattebetaler med familie

Indtil videre har aldersopsparingen været den store vinder, hvis man vil spare op til pension. Dette har været gældende for personer, som er lavtlønnet og for personer, som er tæt på pensionsalderen.

I afsnittet Ratepension beskrev jeg en optimeringsmulighed for personer, som betaler topskat i Danmark. De kan indbetale til en pensionsordning i deres arbejdsliv og i stedet for at få udbetalt dele af deres løn til 52,68 % i skat, så kan de indbetale pengene på en pensionsopsparing og senere trække dem ud til 37,68 % i skat.

I det følgende eksempel vil det blive analyseret hvorledes den optimale opsparingsmodel for en 40-årig person med familie kan se ud. Personen har ikke gæld i hus og tjener månedligt 55.000 kr.

På nuværende tidspunkt har hun opsparet 500.000 kr., hvoraf 300.000 kr. er indbetalt på en ratepension og 200.000 kr. er indbetalt på en livsvarig livrente.

Personen bestemmer selv om hun vil indbetale på en fradragsberettiget pensionsordning, en aldersopsparing eller i frie midler.

Det bliver oplyst, at hun kan undvære 4.000 kr. om måneden efter skat og hendes arbejdsgiver vil gerne administrere eventuelle indbetalinger til pension, så hun kan få bortseelsesret for sine indbetalinger.

Indbetaling på pensionsopsparing

I første scenarie vælger vi pensionsopsparing på en ratepension med overløb til livsvarig livrente. Med dette menes der, at der indbetales maksimalt på en ratepension op til 53.500 kr. og det resterende beløb indsættes på en livsvarig livrente.

Følgende forudsætninger for indbetalingerne er:

- Årlig indbetaling
- Årlige rente på 3 % efter eventuelle omkostninger som indbetalingsomkostninger, administrationsomkostninger og fondsomkostninger
- Eventuelle forsikringspriser er ikke medregnet.

- Inflation på 1,5 %
- Løbende PAL-skat 15,3 %.
- Der indbetales fra det 40. år til det 70. år.
- Der indbetales på ratepension med overløb til livsvarig livrente
- Der afregnes AMB bidrag på 8 % af indbetalingen
- Der sælges ikke dødelighed undervejs, hvilket betyder at de begunstigede får udbetalt livrenten ved dødsfald, da hun ønsker udbetaling til familien.

Hvis personen kan undvære 4.000 kr. om måneden bliver skal det omregnes til en bruttokrone med beskatning på 52,68 %. Dette gøres på følgende måde:

$$\frac{4000}{1 - 52,68} = 8.453 \text{ kr.}$$

Der indbetales derfor 101.436 kr. om året på en arbejdsgiveradministreret pensionsordning. Som det fremgår i excel bilaget under fanen "Topskattebetaler", så vil personen have en opsparing på sin ratepension ved det 70. år på 3.498.082 kr. i fremtidsværdi svarende til 2.271.510 kr. i nutidskroner samt 3.837.082 kr. på sin livrente svarende til 2.491.643 kr. i nutidskroner⁹⁵.

Den samlede opsparing bliver derfor 4.763.154 kr., hvilket svarer til 2.959.824 efter fratrullet skat på 37,68 %.

Ydelsen på ratepensionen bliver:

$$2.271.510 * \frac{0,0254}{1 - (1 + 0,0254)^{-20}} = \mathbf{146.261 \text{ kr.}}$$

Ydelsen på livrenten bliver:

$$B * \frac{D(70)}{N(70)} = 2.164.365 * \left(\frac{0,160461}{2,646608} \right) = \mathbf{131.249 \text{ kr.}}$$

Beregningerne af lavet jf. Topdanmarks dødelighedsberegninger⁹⁶.

⁹⁵ Se excel bilag "Topskattebetaler" kolonne D+F+I+J

⁹⁶ Se excel bilag "Dødelighedstabel Tabel 40-årig"

Personen har en formue udover pensionen, som overskrider beløbet for at få ældrecheck, så denne kan vi hurtigt afskrive. Dog skal der stadig beregnes muligheder for, at få pensionstillægget. Ægtefællen går på pension samtidig og har en livrente på 140.000 kr. årligt.

	Person	Ægtefælle
Indtægt	277.510 kr.	140.000 kr.
Fælles indtægt	417.510 kr.	417.510 kr.
Fradrag	140.000 kr.	140.000 kr.
Beregningsgrundlag	277.510 kr.	277.510 kr.
Nedsættelse af pensionstillægget (16 % af 286.391 kr.)	44.402 kr.	44.402 kr.
Pensionstillæg (38.676-44.402)	0 kr.	0 kr.
Grundbeløb	73.900 kr.	73.900 kr.
Årlig folkepension	73.900 kr.	73.900 kr.

Damens indbetaling til pension fjerner pensionstillægget ved pensionering. Den samlede årlige familie indtægt bliver:

$$277.510 + 140.000 + 73.900 + 73.900 = 565.310 \text{ kr. i nutidskroner}$$

Efter skat svarer det til:

$$565.310 * (1 - 0,3768) = 352.301 \text{ kr. årligt i nutidskroner}$$

Lad os lave et eksempel med at personen havde indbetalt 4.000 kr. efter skat til en opsparing i frie midler i stedet for. Som det fremgår af excel bilaget, så har personen i stedet for opsparet 1.540.698 kr. efter skat ved en indbetaling på 4.000 kr. månedligt hertil skal tillægges ratepensions og livsvarig livrente, hvor der ikke er blevet indbetalt på, hvor der hhv. står 251.340 kr. og 167.870 kr. i nutidskroner efter skat⁹⁷

Det er et væsentligt lavere nettobeløb end hvis der var opsparet på ratepension eller livrente i stedet for, hvor nettobeløbet var 2.959.824 kr. Årsagen til dette er, at der kan spares 15 % i skat af indbetalingerne samt at pensionsselskabet hele tiden kan forrente pengene med et højere bruttobeløb,

⁹⁷ Se excel bilag "Topskattebetaler" kolonne M

da fradraget er større end den senere beskatning. Udover dette, så er beskatningen på de 15,3 %, som tidligere vist, en væsentlig fordel i stedet for den noget højere aktiebeskatning på frie midler.

Forskellen i nutidskroner på pensioneringstidspunktet er altså differencen mellem de 2.959.824 og 1.959.908 svarende til 999.916 kr. Dette er en væsentligt forskel.

Ægteparret vil dog få et pensionstillæg ved pensionering, men selvom der regnes med det fulde pensionstillæg på 38.676 kr., så kan forskellen ikke opvejes før minimum 13 år efter pensionering, hvis altså samme regler er gældende tredive år efter indbetaling foretages. I beregningen tager jeg forhøjelsen af pensionstillægget og dividerer med mistet pensionstillæg pr. ægtefælle.

$$\frac{999.916}{38.676 * 2} = 13 \text{ år}$$

Aldersopsparing er sidste mulighed og denne løsning giver en samlet opsparing i nutidskroner efter skat på 1.608.623 kr. Herefter tillægges opsparing fra livrente og ratepension oveni, hvilket giver et slutresultat på 2.027.833 kr. i nutidskroner efter skat⁹⁸.

Der kan laves samme eksempel med pensionstillægget som før, hvilket giver:

$$\frac{2.959.824 - 2.027.833}{38.676 * 2} = 12 \text{ år.}$$

Delkonklusion

I de fleste tilfælde kan folk, som betaler topskat roligt spare op på fradragsberettigede opsparinger. Man kan argumentere for at folk, som betaler topskat og er meget tæt på folkepensionsalderen med fordel kan investere deres midler på en aldersopsparing og i frie midler. Årsagen til dette er at de modregnes meget i pensionstillæg og efter gældende regler kan forvente at pensionstillægget rent faktisk eksisterer når de går på pension.

Anbefalingen er derfor at spare op på fradragsberettigede pensionsordning, som ratepension og livsvarige livrente for, at skatteoptimere bedst muligt. Forrentningen, som beskrevet under afsnittet Ratepension, er yderst gunstig for personer, der indbetaler til en ratepension samt livsvarig livrente.

Delkonklusion "Opsparingstyper"

Den helt store vinder i dette afsnit må siges, at være aldersopsparingen. Indbetalingen på aldersopsparing modregnes ikke i de offentlige ydelser eller i beskæftigelsesfradraget, hvilket giver en

⁹⁸ Se excel bilag "Topskattebetaler" kolonne V

fordel både i opsparings- og nedsparingsfasen. Dette giver, som vist i alle afsnit undtagen afsnittet for en topskattebetaler, nogle meget større ydelser ved pensionering.

Aldersopsparingen burde i høj grad benyttes mere af folk, som ikke betaler topskat. For LO-personen, som blot kan vælge at betale 5 % af sin indbetaling til aldersopsparing skal til en hver tid gøre dette og det burde stå klart, at tvangen til opsparing, hvis det skal eksisterer, bør være en tvang hen mod aldersopsparingen. Dette burde et vigtigt punkt på dagsordenen når der forhandles overenskomster.

Har man formueoptimering i højsædet, så skal man primært indbetale sine pensionsmidler på en aldersopsparing, men dette kan være svært at administrere for den enkelte. Man kunne risikere at danskere får udbetalt deres aldersopsparing tidligst muligt og forbruger den hurtigst muligt. Det vil skabe store behov for offentlig hjælp, hvis pengene ikke bliver fordelt fornuftigt udover hele pensionstilværelsen. Den livsvarige livrente er populært kaldt forsikringen mod at leve længe, hvilket må siges at være sandt.

Den optimale formue er derfor en opvejning af om man blot vil have flest penge ved pensionering, fleksibilitet i opsparingsfasen givet ved frie midler, nedbringelse af gæld med høje renter og en form for administration af udbetalinger ved pensionering i en kort samt livsvarig periode.

En guideline til opsparing er derfor:

- Nedbring først og fremmest dyr gæld
- Betaler man topskat, så indbetal på ratepension og livrente for at opnå skattebesparelse og opnå lempeligere afkastbeskatning. Udover dette, så spar op i frie midler for likviditet i opsparingsfasen.
- Betaler man blot bundskat vil anbefalingen være, at indbetale på aldersopsparing for, at opnå de højeste ydelser ved pensionering samt frie midler for likviditet i opsparingsfase.

2025-plan

Ny regering betyder oftest nye ideer og tiltag på mange områder. Ikke mindst på pensionsområdet er der i det nye regeringsgrundlag skrevet flere punkter ned, som skal forbedre samspilseffekter med private og offentlige pensioner.

Analysen af 2025-planen tager udgangspunkt i regeringens 2025-plan samt Forsikrings & Pensions informationsark 119/16 og 122/16. Begge dokumenter er vedhæftet som bilag.

I regeringsgrundlaget er der skrevet, at omkring 750.000 danskere ikke sparer tilstrækkeligt op til deres pension, hvilket vil belaste fællesskabet, som i høj grad skal overtage finansieringen af den enkeltes alderdom⁹⁹. Samtidig bliver samspilsproblemet nævnt som et område der skal forbedres, da det for mange danskere ikke kan betale sig at spare op til pension grundet modregningen i de offentlige pensioner¹⁰⁰.

Tiltagene for at fremme opsparingen og forbedre samspilseffekterne er som følger¹⁰¹:

1. Regeringen vil indføre en obligatorisk pensionsopsparing for personer uden eller med meget begrænsede pensionsindbetalinger.
2. Pensionsbonus. Personer med indkomst over 300.000 kr. får et ekstra jobfradrag, hvis de sparer op til deres alderdom.
3. Ny aldersopsparingsordning skal øge tilskyndelsen til at spare op til sidst i arbejdslivet.

Tvangsopsparing

Årsagen til tvangsopsparingen findes i 2025-planen. Det estimeres at ca. 750.000 danskere i alderen 25-29 år ikke sparer tilstrækkeligt op til deres pension. Disse personer findes primært indenfor grupperne af selvstændige, overførselsmodtagere samt lønmodtagere udenfor overenskomstdækkede områder. Tvangsopsparingen, i form af en obligatorisk opsparing, skal starte op i 2018 og skal optrappes, så den rammer 2 % af indkomsten i 2025 for personer, der er fyldt 25 år.

Denne ordning skal omfatte både overførselsmodtagere, lønmodtager og selvstændige.¹⁰² Hvis man har en egen opsparing på minimum 6 % af indkomsten eksklusiv ATP, så tvinges man ikke til at opspare selv¹⁰³.

En opsparing på 2 % af indkomsten er utroligt lavt sammenlignet med arbejdsmarkedspensionerne, som på LO/DA området har et aftalt bidrag på 12 % af indkomsten. Dette skal dog ses som et skridt på vejen og en start på at nedbringe restgruppen, som ikke sparer nok op til pension.

Egen vurdering af tvangsopsparing

Min vurdering af tvangsopsparingen er, at selvom det er ganske fint at spare op til sin pensionstilværelse, så er pensionsopsparing næppe det vigtigste for en person på 25 år. Som nævnt i

⁹⁹ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025%20-%20et%20st%C3%A6rke%20danmark_web.pdf s. 8

¹⁰⁰ Ibid. s. 36

¹⁰¹ Ibid. s. 183

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ FP-information 119/16 "Forsikring & Pension"

tidligere afsnit, så vil denne indbetaling kunne nedsætte beskæftigelsesfradraget, hvilket betyder at den tvungne indbetaling holistisk set får negative økonomiske konsekvenser for den enkelte. Samtidig er det de færreste 25-årige, som betaler topskat og de får derfor ikke nogle skattemæssig gevinst ved tvungen opsparing til pension. Vigtigst af alt så kan den obligatoriske opsparing, om end den er lille, benyttes bedre andetsteds. Som nævnt i seneste afsnit, så kan disse penge bruges på at nedbringe dyr gæld i bolig eller i biler.

Ifølge Danmarks Statistik, så tjener unge mellem 25 og 29 år gennemsnitligt 23.588 kr. i 2012¹⁰⁴. For langt størstedelen i dette segment skal der forventes en nedsættelse af beskæftigelsesfradraget udover de tvungne 2 % i pension, som ydermere kunne være blevet brugt på at afdrage dyr gæld eller til opsparing for at betale for det dyre banklån ved senere boligkøb.

Fokuseres der på den enkelte dansker vurderes tvangsopsparing ikke som en særlig god ide grundet nuværende modregningsregler på i opsparings- og nedsparingsfasen. Dog tror jeg stadig, at tvangsopsparing skal ses som et led mod modningsprocessen, hvor man ønsker at alle skal være selvforsørgende som pensionister.

Kort og godt, så hjælper dette ikke på samspilseffekten, men det fremmer modningsprocessen mod selvforsørgelse gennem hele livet.

Jobfradrag og Pensionsbonus

I regeringshelhedsplan foreslås der et jobfradrag. Dette jobfradrag skal suppleres af en pensionsbonus for personer, som sparer op til pension.

Beregningen af jobfradraget regnes ud fra arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget efter betalt arbejdsmarkedspension. Det er det samme grundlag, som beskæftigelsesfradraget beregnes ud fra.

Det beregnes som 30 % af den del af grundlaget, der overstiger 30 %. Det kan maksimalt udgøre 17.000 kr., og det nås ved indkomst på 207.000 kr.¹⁰⁵ Når grundlaget overstiger 300.000 kr., aftrappes fradraget med 7,25 %. Det er fuldt aftrappet, når grundlaget overstiger 535.000 kr.¹⁰⁶

Ovenstående forklaring er skitseret i nedenstående graf fra "Forsikring & Pension".

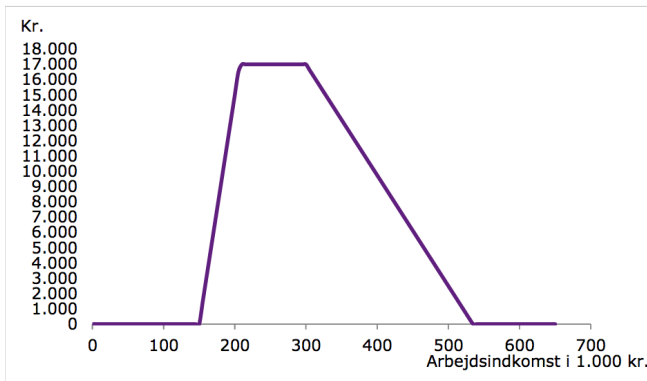
¹⁰⁴ <http://www.dst.dk/da/Statistik/Publikationer/VisPub?cid=015219>

¹⁰⁵ FP-information 122/16 "Forsikring & Pension" s. 1

¹⁰⁶ Ibid.

"Figur 11"¹⁰⁷

Figur 1 Jobdrag fordelt efter arbejdsindkomst

For gennemsnitskommunen er skatteværdien af det maksimale fradrag på ca. 4.500 kr.¹⁰⁸

Planen var det skulle indføres i 2017 og være på sit slutniveau fra 2018.

Som tidligere nævnt, så skulle jobfradraget suppleres af en pensionsbonus. Pensionsbonusen begunstiger personer med arbejdsindtægt udover 300.000 kr., da de kan bevare det fulde jobfradrag, hvis de indbetaler til en fradragsberettiget pensionsordning såsom ratepension eller livsvarig livrente.

Der gives pensionsbonus for den del af de fradragsberettigede pensionsopsparing, som overstiger 21.750 kr., hvilket svarer til 7,25 % af 300.000 kr.¹⁰⁹. Samtidig kan der maksimalt beregnes pensionsbonus af pensionsindbetalinger svarende til 7,25 % af arbejdsindkomsten¹¹⁰.

Det betyder, at man ikke får højere pensionsbonus ved højere indbetalingsprocent. Udover dette skal personer, hvis årlige indtægt ligger tæt på de 300.000 kr. være opmærksom på, at det kun er beløbet over 300.000 kr. man får pensionsbonus for.

Tages der eksempelvis en person, som tjener 305.000 kr. om året, så kan pensionsbonusen for den enkelte blot udgøre:

$$305.000 * 7,25 \% - 21.750 = 362,5 \text{ kr.}$$

¹⁰⁷ FP-information 122/16 "Forsikring & Pension" s. 2

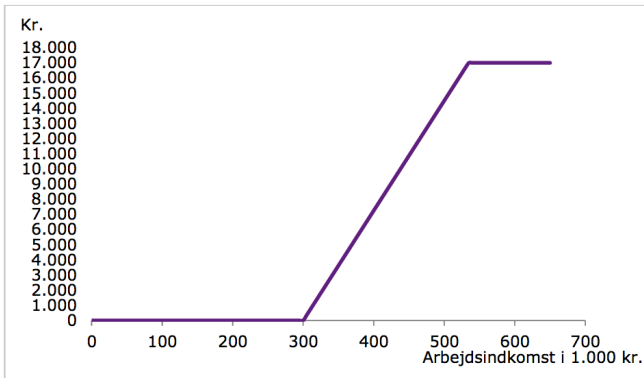
¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Ibid.

"Figur 12"¹¹¹

Figur 2 Pensionsbonus fordelt efter arbejdsindkomst

I ovenstående graf ses det, hvordan pensionsbonussen først opnår de maksimale 17.000 kr. ved en indkomst på 535.000 kr. og derover.

Når helhedsplanen oplyser, at en almindelig LO-medarbejder får en pensionsbonus, som giver en skattelettelse på 4.500 kr., så er dette ikke korrekt. Man skal tjene 535.000 kr. eksklusiv pension for, at opnå den fulde pensionsbonus og dermed den fulde skatteværdi. De færreste LO-medarbejdere tjener 535.000 kr. og når pensionsbonussen udregnes ud fra mere typisk LO-medarbejder løn på 350.000 kr., så bliver størrelsen af pensionsbonussen:

$$350.000 * 7,25 \% - 21.750 = 3.625 \text{ kr.}$$

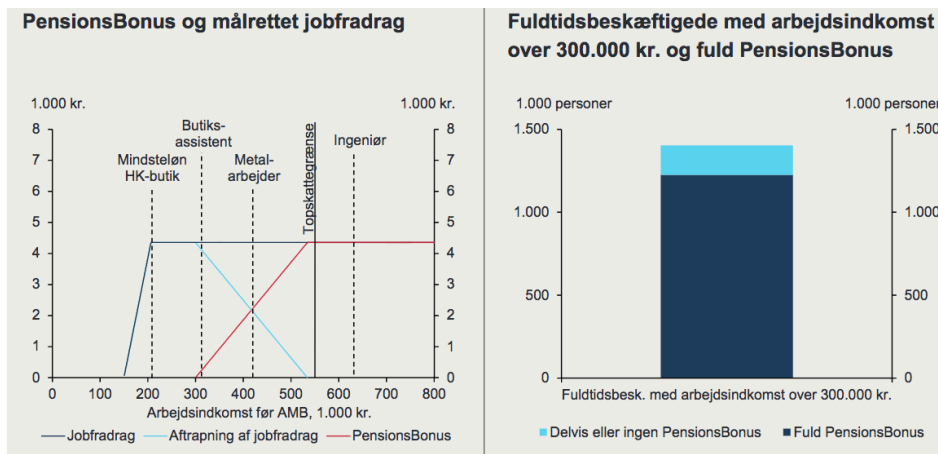
Det giver en skattelettelse, som ligger omkring de 960 kr.

Pensionsbonussen har som jobfradraget en skatteværdi på 4.500 kr., hvis man tjener nok.

Som forsøgt vist i den første del af nedenstående figur fra 2025-planen, så komplementerer pensionsbonussen og jobfradraget hinanden. For personer i indkomstintervallet 300.000 til 535.000 kr., så er summen af jobfradraget og pensionsbonussen 17.000 kr., hvis man sparer mindst 7,25 % op til pension.

¹¹¹ FP-information 122/16 "Forsikring & Pension" s. 3

"Figur 13"¹¹²

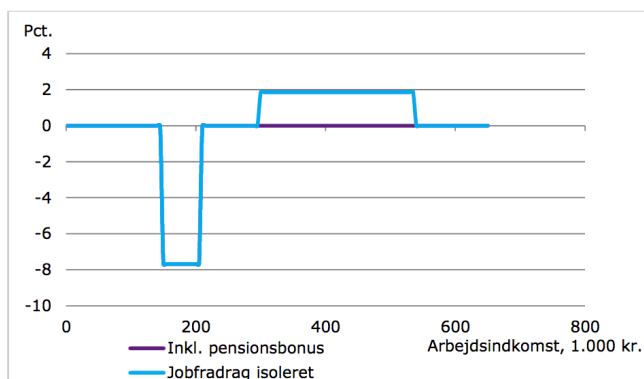

Ud fra min forståelse er jobfradraget og pensionsbonussens primære formål, at øge incitamentet til at være arbejdende i stedet for, at være på overførselsindkomst. Marginalskatteeffekterne er derfor upåvirket for indbetalinger over 7,25 %.

Nedenstående figur er fra Forsikring og Pension og den viser marginalskatteeffekterne.

"Figur 14"¹¹³

Figur 4 Marginalskatteeffekter

Som det ses, så falder marginalskatten falder med knap 8 % i indkomstintervallet fra 150.000 kr. til 207.000 kr., hvilket øger incitamentet til at arbejde. I indkomstintervallet 300.000 kr. til 535.000 kr. stiger marginalskatteeffekten med ca. 2 %, men denne stigning kan undgås, hvis man betaler mindst 7,25 % til en pensionsordning.¹¹⁴

Det kan altså konkluderes, at pensionsbonussen ikke hjælper på effekten af samspilsproblemerne mellem offentlige- og private pensioner for næsten hele arbejdsmarkedet, da marginalskatten blot nedsættes for personer i indkomstintervallet mellem 150.000 kr. og 207.000 kr.

¹¹² http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025%20-%20et%20st%C3%A6rkere%20danmark_web.pdf s. 202

¹¹³ FP-information 122/16 "Forsikring & Pension" s. 4

¹¹⁴ FP-information 122/16 "Forsikring & Pension" s. 4

I anden del af figur 12, så ses det at 85 % af alle med en arbejdsindkomst over 300.000 kr. har pensionsindbetalinger, som er tilstrækkelige til, at opnå fuld Pensionsbonus.

Det er derfor kun de sidste 15 %, som kan øge deres indbetaling til 7,25 % i bonus og dermed undgå en marginals-kattestigning på 2 %.

Det bliver flere gange nævnt i 2025-planen, at det skal kunne betale sig at gå på arbejde. Jobfradraget og pensionsbonussen er et produkt heraf. Pensionsbonussen kan give et kontant tilskud på op til 4.500 kr., men tilskyndelsen til at spare mere op forbedres umiddelbart ikke, da grænsen for den fulde pensionsbonus er 7,25 % af ens løn.

Fokus på samspilsproblemerne er ekstrabeskatningen af en ekstra kroners pensionsopsparing og her ser jeg ikke pensionsbonussen bidrage til forbedringer.

Ny aldersopsparing

2025-planen prøver at løse den store samspilsudfordring. Her er det vurderet, at samspilsproblemet er størst sidst i arbejdslivet, hvor opsparingsperioden er kortest og hvor gevinsten ved den relativt lave afkastbeskatning er lavest¹¹⁵. Udover dette, så kan samspilsproblemet være endegyldig skyld i tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Det er, som denne opgave også beskriver, et stort problem, som bør løses. Afkastet på fradragsberettigede pensionsopsparinger er meget lave grundet modregninger i offentligt ydelser, som ikke kan behjælpes af blot fradrag i bundskatten.

På denne baggrund er regeringen kommet med en ny ide, som skal gøre det mere attraktivt for personer tæt på pensionsalderen at spare op til pension. Ideen er, at man kan indskyde 50.000 kr. årligt på en ikke fradragsberettiget "aldersopsparingslivrente", hvis man er fem år eller tættere på folkepensionsalderen¹¹⁶. Aldersopsparingslivrenten udbetales livsvarigt og modregnes ikke i private pensionsopsparinger. Hvis man foretager et indskud på 50.000 kr. til den nye aldersopsparing vil det svare til ca. 80.000 kr. på en fradragsberettiget ordning¹¹⁷.

Regeringen ønsker altså et skifte fra den nuværende aldersopsparing, hvor man kan indskyde 29.600 ind årligt uanset alder og som udbetales som en sum, til en ny ordning, som udbetales livsvarigt. Når udbetalingen skal foretages livsvarigt, så sikrer regeringen at udbetalingen strækkes helt indtil den enkelte dør og ikke kun i en kortere årrække. Dette ses som et vigtigt træk, da som allerede før diskuteret, så kan dårlig budgettering betyde et tungt træk på de offentlige finanser.

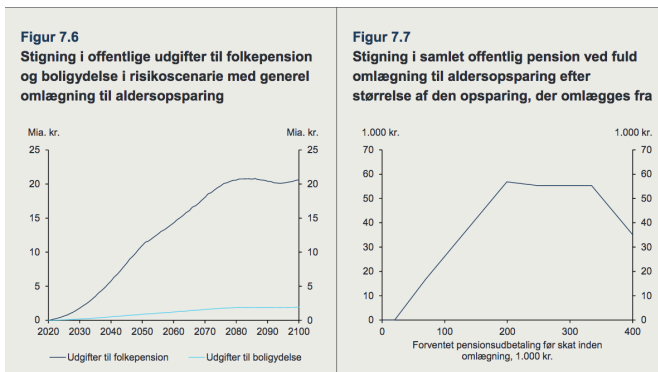
¹¹⁵ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025%20-%20et%20st%C3%A6rkere%20danmark_web.pdf s. 200

¹¹⁶ Ibid

¹¹⁷ Ibid.

I 2025-planen bliver den nuværende aldersopsparring nævnt som en decideret trussel mod det danske pensionssystem selvom den egentlig løser samspilsproblemer og øger incitamentet til at spare op til pension¹¹⁸. Årsagerne ligger primært i frygten for øgede offentlige finanser. Man har i 2025-planen prøvet at estimere stigningen i offentlige ydelser ved total omlæggelse til aldersopsparring, hvilket ses i nedenstående figur:

”Figur 15”¹¹⁹

Som det ses i figurene, så forventer regeringen, at offentlige udgifter vil stige gevaldigt både med generel og mod fuld omlægning til den nuværende aldersopsparring.

Det forventes at de offentlig udgifter til folkepension og boligydelse vil stige med over 20 mia. kr. Derfor foreslås det også, at indbetalingsloftet på den nuværende aldersopsparring skal sættes ned til 5.000 kr. for personer, som har mere end fem år til folkepensionsalderen og helt ned til 0 kr. for folk med fem år eller mindre til folkepensionsalderen opnås.¹²⁰

Egen vurdering af den nye aldersopparingslivrente

Dette nye tiltag vurderes til at være en effektiv løsning på samspilseffekterne mellem egen opsparing for langt størstedelen af personkredsen med lav- og mellemstore indkomster, som på nuværende tidspunkt løber ind i store samspilsproblemer i form af brandbeskatninger.

Den nuværende aldersopsparring har som nævnt en årlig indbetalingsgrænse på 29.600 kr., men denne grænse skal nedsættes til 5.000 kr. Det vil betyde, at den fremadrettet volumen på aldersopsparringen må forventes meget lav og det forventes derfor at mindske efterspørgslen og dermed udbuddet af denne. Aldersopsparring var ellers den opsparingsform, der med nuværende setup håndterede samspilseffekterne bedst. Ordningen sikrer tilskyndelse til pensionsopsparing i den del af arbejdslivet, hvor samspilsproblemer på ratepension og livsvarig livrente er størst og hvor manglende tilskyndelse til pensionsopsparing kan bidrage til tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

¹¹⁸ http://www.stm.dk/publikationer/DK2025_web/DK2025%20-%20et%20st%C3%A6rkere%20danmark_web.pdf s. 197

¹¹⁹ Ibid.

¹²⁰ Ibid. s. 183

Min overordnede vurdering af den nye aldersopsparingslivrente er at produktet vil håndtere samspilseffekterne fint, da den ikke modregnes i offentlige ydelser. Det kan give et fint incitament til, at spare op til pension, hvis man har mindre end fem år til pension og derfor burde den, rent rationelt, blive benyttet.

Min vurdering er dog også at den nuværende aldersopsparing opfyldte samme tilskyndelse til opsparing både sidst, men så sandelig også tidligt i ens arbejdsliv, da det ikke berørte beskæftigelsesfradraget.

En negativ konsekvens kan være, at personer afventer med at spare op indtil de når til fem år før pensionstidspunktet, hvilket betyder at renters rente effekten tiltræder meget sent i opsparingsforløbet – dette gælder desuden også effekten af den lempeligere afkastbeskatning. Overordnet set, så virker aldersopsparingslivrenten som en god ide, men vil den blive brugt? Det er gjort klart og tydeligt, at aldersopsparingen ikke bliver brugt til trods for, at den skaber de største ydelser ved pensionering. Så hvorfor skulle en livrente variant pludselig blive benyttet i stedet for. Jeg har arbejdet som pensionsrådgiver igennem flere år og er den en ting, som sjældent bliver efterspurgt af personer med lave indkomster, så er det ikke-fradragsberettigede ordninger, da det her og nu vil betyde lavere udbetaling på de obligatoriske pensionsordninger.

På tegnebrættet virker det som en god ide, men i praksis vurderer jeg ikke, at den nye ide vil blive anvendt af den danske befolkning.

Delkonklusion

Tiltagene i 2025-planen vurderes overordnet set til, at hjælpe på samspilseffekterne – i hvert fald på tegnebrættet. Tvangsopsparing i sig selv er ikke nogen økonomisk god løsning for den enkelte dansker, da marginalbeskatningerne vil blive tårnhøje, men jeg ser alligevel dette som et fair skridt på vejen til selvforsørgelse halvtreds år ud i fremtiden.

Jobfradraget og Pensionsbonussen er et tiltag, som gør det mere interessant, at være på arbejdsmarkedet og som hjælper grupper i bestemte indkomstintervaller. Pensionsbonussen vil hjælpe i et begrænset omfang til yderligere opsparing og den vil primært begunstige personer, som tjener helt op til 535.000 kr. om året, hvilket er yderst sjældent for en LO-medarbejder.

Tilskyndelsen til ekstra opsparing over 7,25 % er derfor ikke forbedret ved dette tiltag.

Aldersopsparingslivrenten er i det store hele et interessant tiltag, som afhjælper samspilseffekterne for personerne tæt på pensionsalderen. Indførelsen af en aldersopsparingslivrente ses derfor som det bedste tiltag til en forbedring af samspilseffekterne, men man kan betvivle i hvor høj grad dette produkt vil blive efterspurgt på det danske pensionsmarked.

Min umiddelbare opfattelse er, at danskerne ønsker likvide formuer, hvilket livsvarige ydelser ikke bidrager til. Når aldersopsparingen har ligget så langt nede på ønskelisten af danske pensionsprodukter, så har jeg svært ved at forestille mig at en aldersopsparingslivrente skulle ende højest på ønskelisten.

2025-planens tiltag vurderes overordnet set som et skridt i den rigtige retning. Den sætter gang i selvforsørgelse for arbejdsgrupper, som ikke sparer op til pension, den gør det mere attraktivt at være på arbejdsmarkedet samt at spare 7,25 % op til pension og den prøver at hjælpe på samspilsproblemerne tæt ved pension.

Konklusion

Samspilsproblemerne mellem de offentlige og private pensioner er et problem, som er meget svært at få bugt med i det danske samfund. Det har igennem tiderne været en kunst hele tiden, at skulle finde den rette balance, som på den ene side kunne holde flest mulige danskere over fattigdomsgrænsen og på den anden side øge incitamentet til egen pensionsopsparing.

I det nuværende pensionssystem vil en trækning mod skarpere modregning medfører et større incitament til egen opsparing, men samtidig øge de offentlige finanser. Omvendt vil en mindre skarp modregning give luft i de offentlige finanser, men samtidig øge uligheden og skubbe flere under fattigdomsgrænsen.

For ikke at give alle danskere, som har forskellige formuer og løbende indtægter, de samme offentlige ydelser, så har man valgt, at dele de sociale ydelser op i flere grupper. Det betyder nu, at den enkelte dansker skal jonglere rundt mellem folkepensionens grundbeløb, pensionstillægget, boligstøtten, ældrechecken og andre personlige ydelser, som alle sammen har forskellige specifikke modregningsregler og udbetalingsmønstre. Konsekvensen af dette er, at de færreste personer kan skabe sig et overblik over, hvad der er optimalt for dem og samtidig betyder det, at mange danskere sparer på pensionsprodukter, som skaber meget høje marginalbeskatninger for dem selv – uden at de selv ved det.

Aldersopsparingen er det produkt, som i de fleste tilfælde er det gunstigste, men af forskellige årsager benyttes det meget sjældent af danskerne. Dette må i høj grad skyldes manglende forståelse af produktet for den enkelte dansker, men måske også, hvis skylden skal prøves at blive placeret et sted, manglende lyst til ordentlig information fra de offentlige, der ser fare i øgede offentlige finanser og pensionsselskaberne som vil få færre penge til forvaltning, da ordningen ikke er fradragsberettiget.

Personligt tror jeg i høj grad, at personer med tvunget opsparing, i form af obligatoriske ordninger, gerne vil have mest muligt med det samme og derfor skubber de negative økonomiske konsekvenser til senere i livet. Ikke desto mindre, så eksisterer der et produkt, der med lav afkastbeskatning og lempeligere modregningsregler vil skabe de højeste ydelser ved pension for de fleste danskere, men det benyttes i meget begrænset omfang.

Den optimale opsparing kan være forskellig alt efter, hvilken type man er som person og selvom denne opgave har prøvet, at beregne de højeste ydelser, så handler det i høj grad om forståelse og præferencer.

Alt efter indtægt, alder, gældssituationer og civilstatus er det muligt at beregne, hvad der giver mest muligt ved pension. Men den "perfekte" opsparing handler også om likviditet. Opsparing kan ske i bolig, på pensionsordninger og i frie midler, som hver og en har deres fordele og ulemper.

Den optimale situation må være, at få fordelt sine midler nogenlunde ligeligt udover dem alle og samtidig have disse punkter for øje.

- Afdrag først og fremmest dyr gæld
- Betales ikke topskat vælg da aldersopsparing med fordelagtige 15,3 % i afkastskat og lempeligere modregningsregler. Her vil de fleste opleve største ydelser ved pension.
- Betales topskat så vælg oftest ratepension med overløb til livrente, da skattebesparelsen, bruttoindbetaling og de 15,3 % i afkastskat er en skattemæssig optimal løsning.
- Husk at opsparing i frie midler, da friværdis og pension er illikvide midler i lange årrækker.

I en kompleks verden, som meget få forstår, men samtidig vedrører alle danskere må selvsagt kunne forbedres. 2025-planen er kommet med sit bud på en proces, som over tid vil kunne hjælpe på samspilsproblemerne mellem de offentlige pensioner og den private pensionsopsparing. En af grundstenene i tiltagene er tvangsopsparingen, som forventelige vil betyde, at behovet for de offentlige ydelser ved pension vil falde, som årene går. Selvom det ikke just er optimalt for den enkelte dansker, som kan have større nytte i at afdrage dyr gæld, så vil det alt andet lige give et skub hen mod selvforsørgelse ved pensionering.

Jobfradraget og pensionsbonussen hjælper ikke meget på samspilseffekterne, men er mere et udtryk for at det skal kunne betale sig at arbejde.

Aldersopsparingslivrenten, som giver incitament til pensionsopsparing tæt ved pensionering, vurderes på tegnebrættet til at være en god løsning for den enkelte, da modregninger kan undgås og samtidig sørger udbetalingsformen for, at den enkelte har en forsikring mod at leve længe.

Alt i alt ses 2025-planen, som en forbedring af nuværende tilstande, men hertil må jeg understrege, at det er et lille et af slagsen.

Perspektivering

I denne opgave har det været vigtigt, at skitsere forskelle i opsparingsstørrelser og ydelser med ens rente/afkast ud fra forskellige afkastbeskatninger, fradragsregler og modregningsregler.

Det kunne ydermere være interessant, at tage opgaven en spadestik dybere ved at kigge på optimal porteføljesammensætning, hvor der inddrages parametre, som humankapital, sikring i job og risikoprofil.

Der er forskellige anbefalinger, som vedrører optimal aktie- og obligationssammensætning ud fra om opsparingen skal placeres på pensionsordningen eller i frie midler og hhv. hvor meget der skal placeres i de forskellige opsparingsformer.

Samtidig kan man analysere korrelation mellem ens arbejde og de investeringer man foretager sig samt hvor meget ens job korrelerer med aktiemarkedet. Med dette menes der, at selvstændige erhvervsdrivende typisk har højere risiko i job og hvis man samtidig investerer i aktier, så kan man miste job og formue samtidig.

Afkastet/renten er i denne opgave sæt til at være 3 % både i opsparings- og nedsparingsfasen. Man kunne med rette argumentere for et højere afkast i opsparingsfasen, hvor det oftest anbefales at tage en højere risiko og herefter aftrappe afkastet jo ældre personerne bliver. Det ville give et mere realistisk billede af investeringsmønstret i Danmark. Samtidig bør rentefølsomheden have betydning for folk indbetalinger. Der er væsentlig forskel på om man har 3 % eller 5 % i årlig rente/afkast. En lavere rente burde alt andet lige føre til højere indbetalinger, hvis man vil have sparet nok op til pensionstidspunktet.

Litteraturliste

Bøger

Meldal, Birgitte et. al. (2017): Sociale ydelser 2017
51. udgave 1. oplag 2017. Forlaget Forsikring, 2900 Hellerup

Hjemmesider: (de direkte henvisninger fremgår i fodnoterne)

www.aeldresagen.dk

www.aktie-skat.dk

www.bdo.dk

www.danicapension.dk

www.danskebank.dk

www.finanshus.dk

www.forsikringogpension.dk

www.ftf-a.dk

www.hk.dk

www.industrienspension.dk

www.skm.dk

www.sondagsavisen.dk

www.stm.dk

www.tax.dk

www.uvildige.dk

Artikler

Artikel fra Penge og privatøkonomi februar 2010 "Udligningsskatten bliver aldrig til noget".

Artikelsamling Pensionsøkonomi HD(FR) under artikel "Forsikringsteknik"

Artikelsamling fra Pensionsøkonomi HD (FR) Cissell, Robert "Mathematics of Finance"

Pensionskommissionens rapport januar 2015 .

Bilag

FP-information 119/16 "Forsikring & Pension"

FP-information 122/16 "Forsikring & Pension"

Excel ark til beregninger er vedhæftet under betegnelsen "Excel bilag"

Topdanmarks dødelighedstabel for en 25-årig er vedhæftet under betegnelsen "Dødelighedstabel 25-årig"

Topdanmarks dødelighedstabel for en 40-årig er vedhæftet under betegnelsen "Dødelighedstabel 40-årig"

Pensionselementerne i regeringens "Helhedsplan for et stærkere Danmark". Orientering

Resume Regeringen har i dag udsendt "Helhedsplan for et stærkere Danmark", hvori indgår en række pensionselementer. Regeringens udspil er et skridt på vejen til løsning af problemet med, at det ikke kan betale sig at spare op til pension for mange tæt på tilbagetrækningsalderen. Regeringen foreslår en særlig pensionsordning, der kan indskydes på i op til 5 år før pensionsalderen. Udbetalingerne aftrapper ikke offentlige pensioner. Der gives et ekstra job- og pensionsfradrag, der ikke påvirker tilskyndelsen til at spare op til pension, hvis man indbetaler mere end 8 pct. til pension. Endelig indføres en tvangsopsparing på 2 pct. for alle personer i den erhvervsdygtige alder, der ikke selv sparer op. Dette skal sikre, at alle sparer op til pension.

Nedenfor er gennemgået pensionselementerne i "Helhedsplan for et stærkere Danmark".

De centrale elementer er:

1. Der indføres en særlig pensionsordning, som kun kan bruges af personer 5 år eller kortere tid før folkepensionsalderen. Der kan maksimal indskydes 50.000 kr. årligt, og der er ikke fradragsret for indskuddet, tilsvarende er udbetalingen skattefri. Udbetalingen sker som livrente, og det udbetalte beløb indgår ikke i aftrappingsgrundlaget for sociale ydelser. Der kan ikke indbetales på ordningen, hvis der er startet udbetaling fra en pensionsordning, hvor der har været fradragsret for indbetalingen.
2. Der gives et ekstra job- og pensionsfradrag til personer med indkomst mellem 300.000 og 535.000 kr. med indskud på fradragsberettigede pensionsordninger. Fradraget påvirker ikke tilskyndelsen til at spare op til pension, hvis man indbetaler mere end 8 pct. til pension.
3. Der indføres en tvangsopsparing på 2 pct. for alle personer i den erhvervsdygtige alder, der ikke selv sparer mindst 6 pct. op.
4. Pensionsalderen hæves med et halvt år ekstra fra 2025

Det vurderes, at regeringens udspil er et skridt på vejen til løsning af den store udfordring for pensionssystemet, nemlig at det ikke kan betale sig at spare op til pension tæt på pensionsalderen, fordi udbetalinger fra pensionsordninger modregnes i de offentlige ydelser. Den nye særlige pensionsordning for personer tæt på pensionsalderen giver en markant lettelse af den samlede beskatning af pensionsopsparing inkl. modregning i pensionsydelse.

30.08.2016

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Peter Foxman
Chefkonsulent, cand. polit
Dir. 41 91 91 28
pfo@forsikringogpension.dk

Vores ref. PFO
Sagsnr. GES-2008-05574
DokID 375876

Brancheorganisation
for forsikringsselskaber
og pensionskasser

I tabellen nedenfor er vist, hvordan den effektive reale beskatning af pensionsopsparing for en bundskatteyder påvirkes af fradraget.

Real effektiv beskatning af pensionsopsparing

	Gældende regler	Ekstra job- og pensionsfradrag	Ekstra job- og pensionsfradrag og særlig pensionsordning
Indskud antal år før pensionering:		Pct.	
1	172,9	172,9	25,5
5	127,8	127,8	25,5
15	82,9	82,9	67,4
30	65,2	65,2	54,5
Boligbeskatning	24,5	24,5	24,5
Positiv nettokapitalindkomst ved bundskat	62,5	62,5	62,5

Udspillet betyder en reduktion i beskatningen af pensionsopsparing tæt på pensionsalderen. Efter de gældende regler er den reale beskatning på over 170 pct., men den nye særlige pensionsopsparing sænker beskatningen til 25,5 pct.

Det ekstra job- og pensionsfradrag betyder typisk ikke, at der sker et fald i beskatningen af opsparing, der sker tidligere end 5 år før pensionsalderen. Det er fordi, at fradraget ikke påvirker tilskyndelsen til at spare op til pension, hvis man indbetaler mere end 8 pct. til pension.

De enkelte elementer er uddybet nedenfor.

Ad 1) Særlig pensionsordning tæt på pensionsalderen

Der kan indskydes 50.000 kr. årligt på den særlige pensionsordning, hvor der i 2016 til sammenligning kan indskydes 28.900 kr. på aldersopsparing.

Der er ikke fradragsret for indskuddet, og udbetalingen skal ske som livrente. Der kan ikke indbetales på ordningen, hvis der er startet udbetaling fra en pensionsordning, hvor der har været fradragsret for indbetalingen.

Den særlige pensionsordning løser den særligt store samspilsudfordring for personer tæt på pensionsalderen, hvor det reale afkast af pensionsopsparing er meget lavt på grund af den høje sammensatte marginalskat sammenholdt med skatteværdi af pensionsfradrag på bundskatteniveau. Udbetalingerne fra den særlige opsparing skal ikke indgå i grundlaget for aftrapningen af overførselsindkomster.

Et indskud på den særlige pensionsopsparing på 50.000 kr. svarer til et indskud på ca. 80.000 kr. på en fradragsberettiget ordning. Hvis der forudsættes en pensionsindbetalingsprocent på 12 pct. svarer det til en årsløn på ca. 670.000 kr. Ved en indbetalingsprocent på 16 pct. svarer det til en årsløn på ca. 500.000 kr. Den særlige pensionsopsparing vil således være en effektiv løsning på samspilsproblemet for langt størsteparten af personkredsen med lav- og mellemindkomster med store samspilsproblemer.

Der må forventes at være administrative problemer hos virksomhederne forbundet med at tilrette systemerne til den nye ordning.

Som led i skitsen nedsættes det maksimale beløb, der kan indskydes på alderspension til 5.000 kr. Det betyder, at den samlede volumen i aldersopsparing vil blive meget lille. Det kan få konsekvenser for i hvor stort omfang, at aldersopsparing vil blive efterspurgt og udbudt fremadrettet.

Forsikring & Pension

Vores ref. PFO
Sagsnr. GES-2008-05574
DokID 375876

Ad 2) Ekstra job- og pensionsfradrag ved indskud på fradragsberettigede pensionsordninger

Regeringen indfører et ekstra job- og pensionsfradrag, hvor personer der sparer op til pension kan få et større fradrag. Det gives til personer med indkomst mellem 300.000 og 535.000 kr. med indskud på fradragsberettigede pensionsordninger. Fradraget påvirker ikke tilskyndelsen til at spare op til pension, hvis man indbetaler mere end 8 pct. til pension.

Ad 3) Tvangsopsparing

Der beregnes en lovbestemt tvangsopsparing på 2 pct. af indkomsten for personer, der er fyldt 25 år. Egen pensionsopsparing eksklusiv ATP-opsparing kan modregnes i den beregnede tvangsopsparing, hvis der indbetales mindst 6 pct. af indkomsten på en pensionsopsparing. Tvangsopsparingen beregnes som 2 pct. af summen af erhvervsindkomst og overførselsindkomster. SU er fritaget for tvangsopsparing. Tvangsopsparing for modtagere af overførselsindkomst skal betales fuldt ud af modtagerne selv. Der bliver ikke tale om, at det offentlige medfinansierer en andel som det kendes fra ATP for overførselsindkomstmodtagere.

Der er ikke lagt op til, at personer med bidragsfri dækning friholdes.

Tvangsopsparingen indføres gradvist med 0,25 pct. årligt i perioden 2018 – 2015.

Der er lagt op til, at ordningen skal administreres af ATP.

Udspillet kan ses i sin helhed [her](#).

Vi vil vende tilbage med yderligere info, hvis der ved nærmere gennemlæsning af helhedsplanen dukker nye informationer op.

Med venlig hilsen

Peter Foxman

Uddybende beskrivelse af jobfradrag og pensionsbonus

05.09.2016

Resume

I regeringens Helhedsplan foreslås et jobfradrag, der suppleres af en pensionsbonus for personer, der sparer op til pension. Beskrivelsen af jobfradraget og pensionsbonusen er ret sparsom i Helhedsplanen. I denne info er derfor givet en udførlig beskrivelse af effekter af jobfradraget og pensionsbonusen.

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

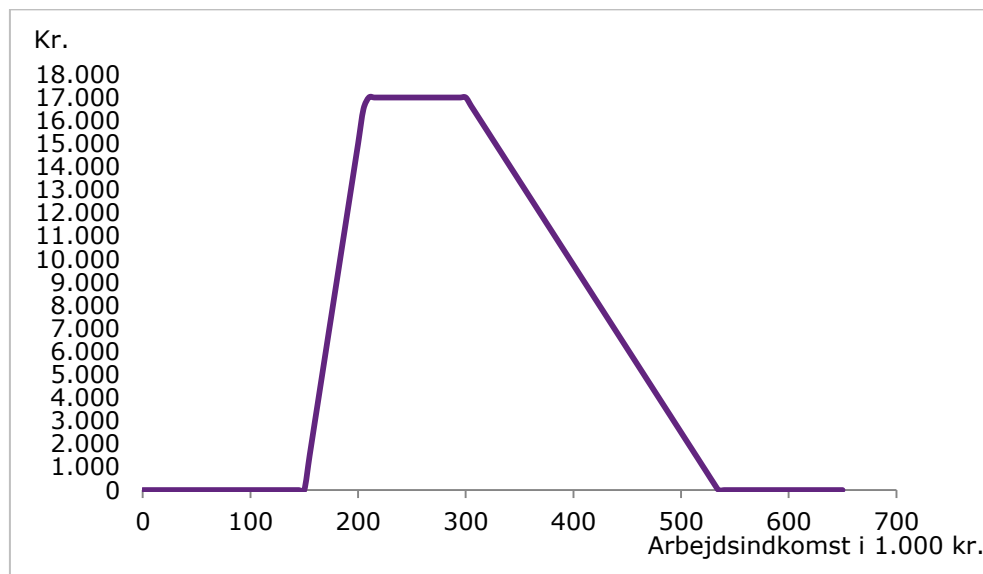
I regeringens Helhedsplan foreslås et jobfradrag, der suppleres af en pensionsbonus for personer, der sparer op til pension.

Peter Foxman
Chefkonsulent, cand. polit
Dir. 41 91 91 28
pfo@forsikringogpension.dk

Jobfradraget beregnes af samme grundlag som beskæftigelsesfradraget, nemlig grundlaget for arbejdsmarkedsbidrag efter der er indbetalt til arbejdsmarkeds-pension. Det beregnes som 30 pct. af den del af grundlaget, der overstiger 30 pct. Det kan maksimalt udgøre 17.000 kr., og det nås ved en indkomst på 207.000 kr. Når grundlaget overstiger 300.000 kr., aftrappes fradraget med 7¼ pct. Det er fuldt aftrappet, når grundlaget overstiger 535.000 kr.

Vores ref. PFO
Sagsnr. GES-2008-05574
DokID 376175

Figur 1 Jobdrag fordelt efter arbejdsindkomst

Forsikring & Pension

Vores ref. PFO
Sagsnr. GES-2008-05574
DokID 376175

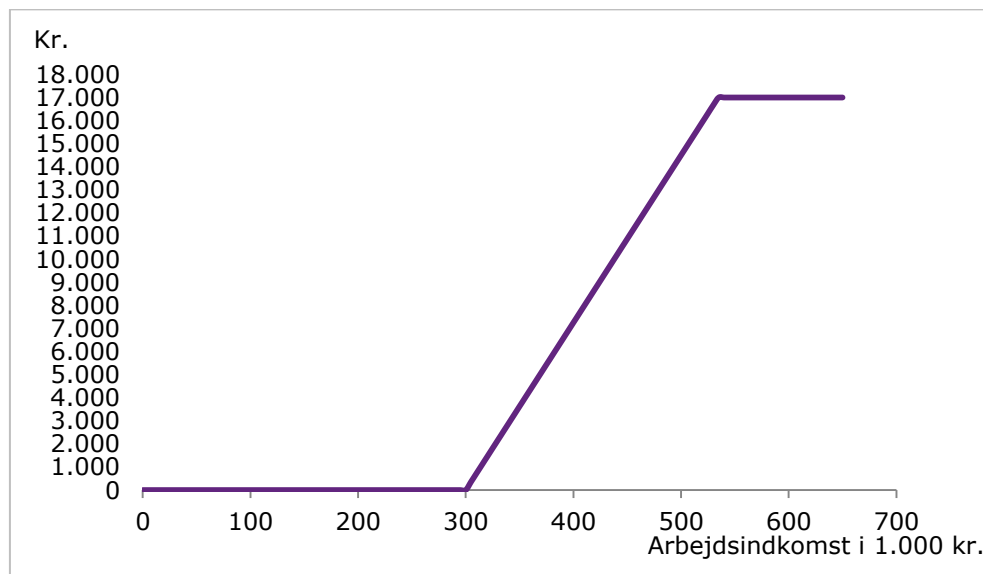
Skatteværdien af det maksimale fradrag er på ca. 4.350 i gennemsnitskommunen.

Det indføres fra 2017 og er i slutniveau fra 2018. Provenutabet ved jobfradraget skønnes i planen til ca. 4,6 mia.kr. efter tilbageløb og adfærd.

Jobfradraget suppleres af en pensionsbonus. Pensionsbonusen er udformet sådan, at personer med arbejdsindkomst udover 300.000 kr. kan bevare det fulde jobfradrag, hvis de foretager opsparing i en fradragsberettiget ordning.

Pensionsbonusen gives for den del af de fradragsberettigede pensionsopsparinger, der overstiger 21.700 kr. (svarende til 7¼ pct. af 300.000 kr.). Der kan maksimalt beregnes pensionsbonus af pensionsindbetalinger svarende til 7¼ pct. af arbejdsindkomsten. Ved en indkomst på 305.000 kr. kan pensionsbonusen således maksimalt udgøre 362,50 kr. (7¼ pct. af 305.000 kr. – 21.700 kr.). Man får således ikke højere pensionsbonus ved højere indbetalingsprocent.

Figur 2 Pensionsbonus fordelt efter arbejdsindkomst

Forsikring & Pension

Vores ref. PFO
Sagsnr. GES-2008-05574
DokID 376175

Pensionsbonussen når de maksimale 17.000 kr. ved en indkomst på 535.000 kr. og derover. De 535.000 kr. svarer til topskattegrænsen, når den er hævet til slutniveauet.

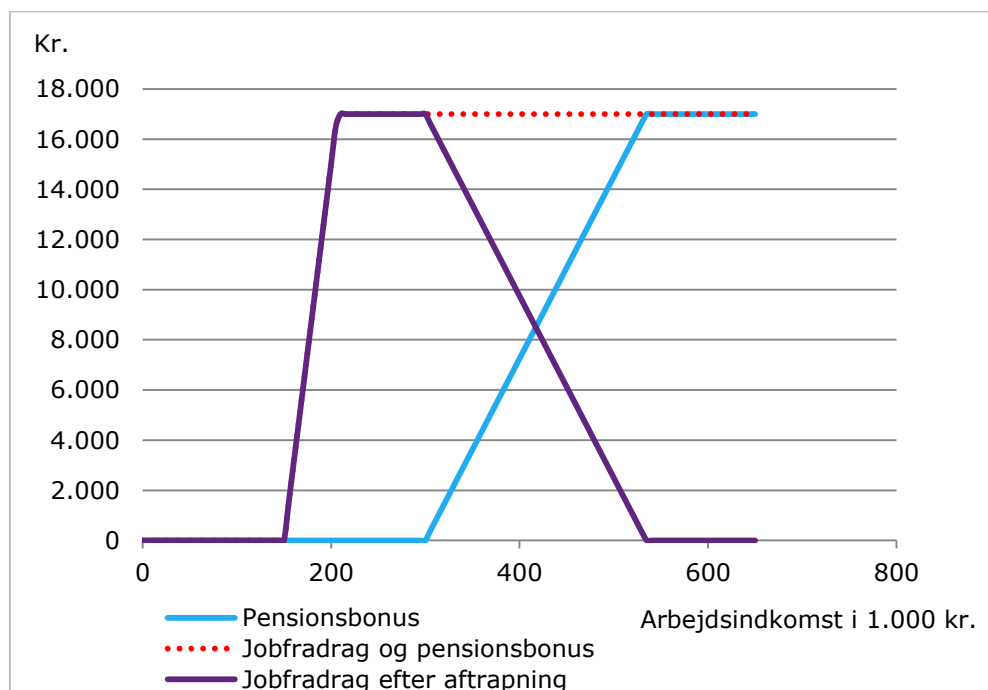
Pensionsbonussen har som jobfradraget en skatteværdi på 4.350 kr.

Man kan derfor ikke sige – som det gøres i regeringens Helhedsplan – at en almindelig LO-arbejder får en pensionsbonus på 4.350 kr. for at spare til egen pension. Denne bonus får man kun, når arbejdsindkomsten ekskl. pension er over 535.000 kr. – og det har de færreste LO-arbejdere. Ved en arbejdsindkomst på 350.000 kr. – typisk indkomst for en LO-arbejder – er pensionsbonussen eksempelvis på 3.625 kr. med en skatteværdi på ca. 930 kr.

Provenutabet ved pensionsbonussen skønnes til ca. 2 mia.kr. efter adfærd og tilbageløb.

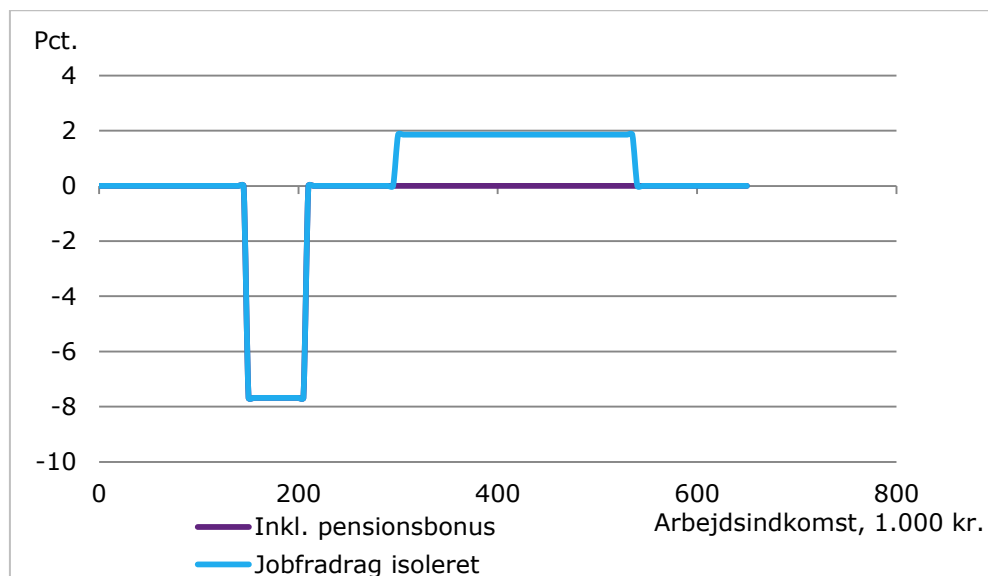
Pensionsbonussen komplementerer som nævnt jobfradraget, og summen af jobfradraget og pensionsbonussen er netop 17.000 kr. for alle, som sparer mindst 7¼ pct. op i indkomstintervallet 300.-535.000 kr. jf. figur 3.

Figur 3 Jobfradrag og pensionsbonus

Jobfradraget og pensionsbonussen er designet for at øge forskelsbeløbet mellem at være på passiv forsørgelse og være i job. Marginalskatteeffekten er upåvirket for pensionsindbetalingsprocenter over 7,25 pct.

Figur 4 Marginalskatteeffekter

Marginalskatten falder med knap 8 pct. i det korte indkomstinterval fra 150.000 til 207.000 kr. Marginalskatten stiger i intervallet 300.000 kr. til 535.000 kr. med knap 2 pct. Denne stigning udgås, hvis man har pensionsindbetalingsprocent på mindst 7,25 pct.

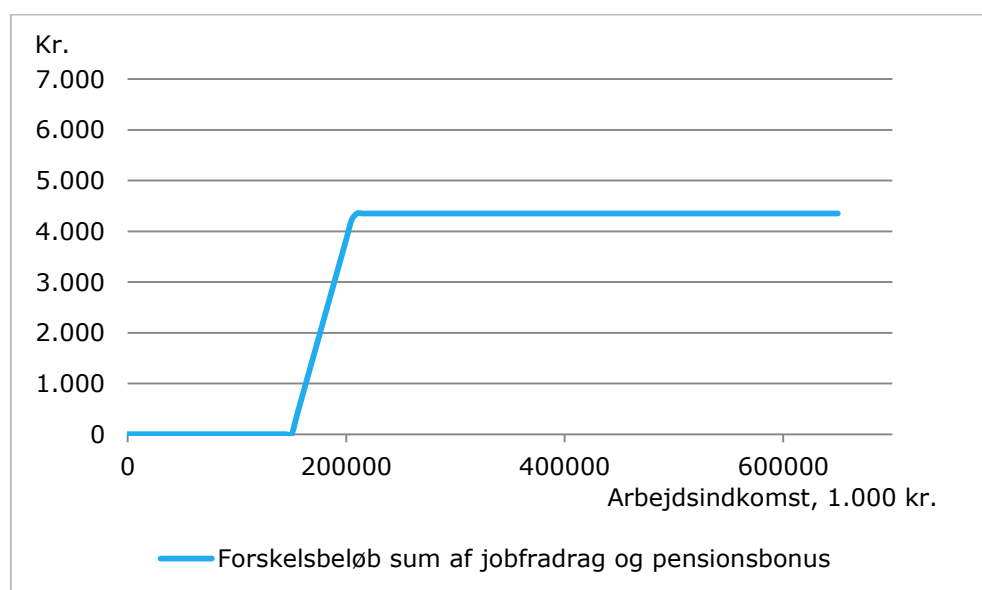
Pensionsbonussen har ingen marginaleffekt ved indbetalingsprocenter over 7,25 pct. og påvirker derfor ikke samspilsproblemet for langt størsteparten af arbejdsmarkedet. Summen af jobfradrag og pensionsbonus har altså kun marginalskatteeffekt for indkomst mellem 150.000 kr. og 207.000 kr.

Forsikring & Pension

Vores ref. PFO
Sagsnr. GES-2008-05574
DokID 376175

Regeringen lægger ikke i planen skjul på, at det centrale formål med jobfradraget og pensionsbonussen er at øge forskelsbeløbet mellem at være i beskæftigelse og på passiv forsørgelse. Jobfradraget og pensionsbonussen går ubeskåret til personer i beskæftigelse. I nedenstående figur er vist skattelettelsen ved jobfradrag og pensionsbonussen. Skattelettelsen svarer fuldt ud til en forøgelse af forskelsbeløbet mellem at være på passiv forsørgelse og i beskæftigelse.

Figur 5 Forskelsbeløb for sum af jobfradrag og pensionsbonus

Med venlig hilsen

Peter Foxman